275:1

1 juni 1940

Skattehöjning i Sverige.

I en till svenska riksdagen 31/5 framlagd skatteproposition föreslår finansministern, att uttagningsprocenten för den ordinarie inkomst- och förmögenhetsskatten höjes från 120 till 150% för enskilda och från 130 till 200 % för bolag. Härigenom skulle skattens avkastning öka med över 90 milj. Minst lika mycket beräknar finansministern få in genom en konsumtionsbeskattning, varom förslag skall framläggas för urtima riksdagen. Försvarsutgifter innevarande budgetår på 1.464 milj.kr. medföra ett underskott i löpande statsreglering på c:a 1 miljard kronor. (DN)

De tyska överflygningarna.

Svenska utrikesdepartementet meddelar 31/5: "På framställning av svenska regeringen har tyska regeringen - enligt vad svenska beskickningen i Berlin inberättat - föranstaltat om undersökning av de fall beträffande vilka uppgifter om överflygning av svenskt territorium genom tyska flygplan förelegat och, i den mån därvid uppgifterna bekräftats, kunnat med säkerhet fastställa att avsiktlig överflygning av Sverige icke förekommit." (DN)

Norsk krigsrapport.

Norska härens överkommando har utsänt en kommunikė för 30/5, vari det heter: Efter det Mo i Rana uppgivits har återtåget skett långsamt och i ordning, och spärrställningar ha etablerats i Storjord och Pothus. Norska trupper deltogo endast med mindre styrkor i dessa strider. I Narviks-

1 juni 1940

avsnittet har området fram till Duden i Beisfjorden och båda sidorna av Rombakken fram till Strömmen rensats från fiender.
(TT fr NTB)

Malmbanan till Narvik.

Från officiellt håll i Berlin erfares 31/5, att järnvägen mellan Narvik och svenska gränsen alltjämt hålles av de tyska trupperna.
(TT fr DNB)

Tyske kommendanten i Danmark.

Från Köpenhamn meddelas: Den tyska kommendanten i Danmark flyggeneral von Kaupisch meddelade vid en pressmottagning 31/5, att han samma dag skulle lämna Köpenhamn för att resa till Tyskland. Han uttryckte sin glädje över att förhållandet mellan de tyska trupperna och den danska befolkningen städse varit friktionsfritt. Han förklarade vidare, att den nya politiska ställningen hänvisar Danmark till Tyskland, där det finns stora utvecklingsmöjligheter för danskt näringsliv. Han sade sig förstå Danmarks svårigheter och beklagade att Tyskland för att skydda sig självt måst ockupera landet. (TT fr Ritzaus Bureau)

Tysk krigsrapport.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar 31/5: Medan huvudmassan av de franska trupperna i nordöstra Frankrike rivits upp eller tagits till fånga, göra sprängda och inneslutna avdelningar alltjämt motstånd på enstaka ställen. Huvudmassan av de tyska divisionerna i Artois och Flandern har frigjorts för nya uppgifter. (TT fr DNB)

275:3

1 juni 1940

Utskeppningen vid Dunkerque. De truppstyrkor som tagits ombord i Dunkerque äro mycket stora och utgöra redan huvudstyrkan av de allierades trupper i Flandern. De allierade hålla alltjämt säkert icke blott det befästa lägret Dunkerque, vilket nästan helt omges av översvämmade områden, utan också ställningarna väster om Yserkanalen, medan general Prioux' armé fortsätter att från söder dra sig mot Dunkerque. (TT fr Havas)

Franska trupper nå Dunkerque. I Paris meddelas 31/5: Stora delar av general Prioux' armé ha lyckats nå det befästa lägret Dunkerque. (TT fr Havas)

Franskt motanfall. Efter två dagars operationer ha franska trupper 29/5 kunnat återta Abbevilles närmaste omgivningar. (TT fr Havas)

Belgiska parlamentet och kapitulationen. Belgiska parlamentet sammanträdde 31/5 i Limoges i Frankrike. Konseljpresident Pierlot och övriga talare hyllade de allierades sak och uttalade Belgiens tacksamhet mot Frankrike samt landets vilja att fortsätta striden tillsammans med de allierade till dess friheten återvunnits. Vid sammanträdets slut antogo de närvarande 89 deputeradena och 54 senatorerna enhälligt en resolution, vari kapitulationen skarpt klandras och parlamentsledamöterna förklara sig solidariska med regeringen, som konstaterar, att kung Leopold ur juridisk och moralisk synpunkt icke längre kan regera. (DN fr Paris)

275:4

1 juni 1940

Avbrutna förhandlingar.

I London meddelas: Trots den nådda principöverenskommelsen har Italien 28/5 avbrutit förhandlingarna med England om ett avtal rörande kontrabandskontrollen och handelsutbytet. (TT fr Havas)

Roosevelt begär försvarsanslag.

President Roosevelt förelade 31/5 kongressen ett extra tilläggsprogram för försvaret, innebärande utgifter på över 1 miljard dollar. I sitt tal yttrade presidenten bl.a.: " Med anledning av de nästan otroliga händelserna de senaste fjorton dagarna i Europa och särskilt till följd av användningen av flyg och mekaniserade vapen kan ingen enskild och ingen grupp klart förutse framtiden. Så länge den möjligheten förefinns att icke bara en eller två utan samtliga kontinenter kunna bli indragna i ett världsomfattande krig kräver emellertid rimlig försiktighet att det amerikanska försvaret göres mera säkert. En av de mest uppenbara lärdomar den europeiska konflikten givit är betydelsen av snabbhetsfaktorn. Det ligger en påtaglig fara i att vänta med att beordra fullständig utrustning och övning av arméerna till efter krigets början. Därför föreslår jag en snabb utvidgning av utrustnings- och övningsprogrammet med hänsyn till våra försvarsbehov." Presidenten föreslog vidare, att han skulle få fullmakt att låta reservpersonal inträda i aktiv militärtjänst. (forts.)

275:5

1 juni 1940

Den av president Roosevelt föreslagna ökningen av försvarsutgifterna uppgår, enligt vad som meddelas från officiellt håll, till 1.375 milj. dollar, nämligen 700 milj. till armén och 675 milj. till flottan.
(TT fr Reuter)

Amerikanska flottan.

Från Washington meddelas 31/5: Amerikanska marindepartementet har tillkännagivit, att flottan tills vidare skall kvarstanna i Honolulu.
(TT fr Washington)

x

276:1

2 juni 1940

Finska krigsförluster.

I Helsingfors meddelas officiellt: Under finsk-ryska kriget voro de finska förlusterna: stupade (samt sårade, som avlidit): 1032 officerare, 3682 underofficerare och 14.862 man, eller sammanlagt 19.576; försvunna (till största delen stupade som blivit kvar på fiendesidan): 75 officerare, 397 underofficerare och 2.801 man, eller sammanlagt 3.273; svårt sårade: 510 officerare, 2.891 underofficerare och 13.036 man, eller sammanlagt 16.437; lätt sårade: 977 officerare, 4.494 underofficerare och 21.649 man, eller tillhopa 27.120. (TT fr Helsingfors)

Tal av Terboven.

Den första stora militärparaden av tyska SS- och polistrupper i Oslo ägde rum 1/6 utanför slottet. Rikskommissarie Joseph Terboven höll ett tal, vari han yttrade bl.a.: "Jag har der Führers uppdrag att hälsa er SS-män och polismän såsom garanter för lugn och ordning i Norge. Med takt och rättvisa ha ni uppträtt så, att den norska befolkningen icke hyser fientliga känslor mot tyskarna. Tyskland har aldrig haft för avsikt att kränka Norges neutralitet eller erövra landet. Det var först efter Englands hot mot Norge och dess överfall på en obeväpnad tysk båt samt utläggandet av minspärrar i norska farvatten som Norge blev krigsområde. Norska regeringens pappersprotester visade, att kungen och regeringen icke ämnade sätta sig till motvärn mot det förestående engelska besättandet av Norge. Tyskarna kommo endast några timmar före den engelska aktionen. Den norske kungen och norska regeringen ha drivit in Norge i ett krigstillstånd med Europas största mili-

276:2

2 juni 1940

tärmakt, sedan de under fem år raserat det norska försvaret. Detta är dock en inrikespolitisk fråga, vilken jag inte vill lägga mig i,"sade hr Terboven vidare,"utan jag överlämnar till norska folket att själv dra slutsatserna därav. Mitt mål är att med alla medel genomföra en fredlig återuppbyggnad av det norska näringslivet. I detta stycke äro vi tyskar och alla norska patrioter eniga." (DN fr Oslo)

Deklaration av Hitler.

Rikskansler Hitler har tillställt den tyske högste befälhavaren i Holland följande deklaration: "Det tyska erbjudandet att överta skyddet av Holland mot västmakternas bevisade avsikt att använda landet till uppmarschbas mot Ruhrområdet avslogs av holländska regeringen till följd av dennas hemliga samförstånd med västmakterna. Den överantvardade därmed folket och landet åt ett krigs fasor, men satte sig själv i säkerhet utomlands. Tyska krigsmakten har i den härigenom nödvändiggjorda striden mot den nederländska armén tagit all tänkbar hänsyn till befolkningens skydd och landets bevarande. Denna inställning på tysk sida kom till uttryck i lika omfattning gentemot holländsk militär som mot den holländska civilbefolkningen. Den svarade mot det med tyskarna befryndade nederländska folkets kulturella och andliga ståndpunkt. De ansvariga privatpersoner som kastat tyska fallskärmssoldater i fängelse, behandlat dem som förbrytare och se-

276:3

2 juni 1940

den utlämnat dem till engelsmännen skola ställas till ansvar härför. Den holländske soldaten har emellertid överallt stridit öppet och ärligt och behandlat våra sårade och fångar väl. Civilbefolkningen har icke deltagit i striden och även iakttagit de humanitära lagarna gentemot våra sårade. Jag har därför beslutat att även i fråga om Holland ge tillstånd till att fångna holländska soldater friges. Hälften av den holländska armén skall omedelbart försättas på fri fot. I första hand komma härvid sådana medlemmar av den holländska krigsmakten vilka äro sysselsatta inom jordbruket, gruvor, livsmedelsindustrin, byggnadsindustrin och därmed sammanhörande företag. Övriga medlemmar av den holländska armén skola så småningom demobiliseras för att näringslivet icke skall överansträngas och arbetslöshet framkallas. Dessa bestämmelser gälla även för sådana holländska soldater som befinna sig i krigsfångenskap i Tyskland. För de holländska yrkessoldaterna skall jag senare träffa avgörande."

(TT fr DNB)

De avväpnade belgierna.

De avväpnade belgiska truppernas inmarsch i Bryssel började 1/6. Från Bryssel fortsätta de till sina hemorter, där de omedelbart skola återtaga sitt civila arbete. Belgierna skola alltså ej behandlas såsom krigsfångar.

(Sv.D. fr Berlin)

276:4

2 juni 1940

Tysk krigsrapport. Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: Rester av den slagna brittiska expeditionsarmén försökte 1/6 att med små fartyg av alla slag undkomma till de utanför Dunkerques redd liggande krigs- och transportfartygen. Det tyska flyget förhindrade dessa försök genom ständiga angrepp, särskilt av Junkerstörtbombplan, mot krigs- och transportfartyg. Enligt hittills föreliggande rapporter lyckades det att sänka 3 krigsfartyg samt 8 transportfartyg på sammanlagt omkr. 40.000 ton. Ytterligare 4 krigsfartyg och 15 handelsfartyg stuckos med bomber i brand och skadades svårt. Av de fientliga jaktplan som sattes in för att skydda de brittiska fartygen blevo 40 nedskjutna. (TT fr Berlin)

Tyska försvarsmaktens överkommando meddelar 1/6: Det motstånd som de sista i nordöstra Frankrike inneslutna delarna av den franska armén bjudit har brutits ned. Enbart vid rensningen i trakten kring Lille ha hittills 26.000 fångar räknats. Vid sydfronten ha fientliga pansarangrepp vid Abbeville misslyckats. (TT fr DNB)

Fransk krigsrapport. Från Paris meddelas: 1/6 har det tyska flyget företagit omfattande bombardemang i hela sydöstra Frankrike. I Dunkerque fortsätta inskeppningarna. De ha emellertid oroats av ytterst häftiga flygangrepp och långskjutande artilleris aktion. (TT fr Havas)

276:5

2 juni 1940

Krigsråd i Paris. Officiellt meddelas i London, att de allierades högsta krigsråd sammanträdde i Paris 31/5. Storbritannien representerades av ministrarna Churchill och Attlee, vilka åtföljdes av sir Ronald Campbell, general Dill, general Ismay och general Spears. Frankrike representerades av ministrarna Reynaud och Pétain åtföljda av Weygand, Darlan och Baudoin. I en brittisk kommuniké heter det bl.a.: "Högsta krigsrådet dryftade läget i allmänhet och kom till alla delar överens om vilka åtgärder som situationen kräver. Sammanträdet visar klart och tydligt, att de allierade regeringarna och folken mer än någonsin äro orubbligt beslutna att med så stor enighet som över huvud taget är möjlig föra den nu pågående striden vidare ända tills segern vunnits." (TT fr Reuter)

Tjeckiskt krigsdeltagande. Tjeckoslovakiska telegrambyrån i Paris meddelar, att tjeckiska flygare lyckats nedskjuta 41 tyska plan på nordfronten. (TT fr Havas)

Tysk neutralitetskränkning i Schweiz. Schweiziska arméns generalstab har utsänt en kommuniké, vari meddelas, att det schweiziska territoriet 1/6 kränktes av utländska flygplan i Juraområdet. En schweizisk flygplanspatrull upptog omedelbart förföljandet och inledde strid med ett bombplan, som nedsköts och befanns vara tyskt. (TT fr Havas)

276:6

2 juni 1940

Fascistresolution. Vid ett sammanträde med fascistiska partiets nationalråd i Rom 1/6 antogs följande resolution: "Fascistiska partiets nationalråd förklarar, att det italienska folket - som bedrogs efter offret av sina 600.000 döda, när det hemförde segern åt sig och de andra, och som blev föremål för orättvisa sanktioner, när det ville förvärva sig en plats i solen - anser, att kontrollen över haven blivit ett medel till ekonomisk förkvävning och ett undertryckande av den fria viljan, varför det, berett på alla prövningar, samlar sig kring Il Duce, som det anropar att skapa oberoende åt fosterlandet på haven." (TT fr Stefani)

Trupprevy i Italien. I Rom meddelas: Den italienske kronprinsen, som är överbefälhavare för trupperna i norra Italien skall 2/6 jämte general Graziani hålla revy med trupper i Genua. (TT fr Reuter)

Utrikesministerskifte i Rumänien. Den rumänske utrikesministern Gafencu har på grund av hälsoskäl inlämnat sin avskedsansökan, som beviljats av konungen. Trafikministern Gigurtu ha övertagit ledningen av utrikesministeriet och generaldirektören för de rumänska statsbanorna, Macovei, har övertagit trafikministeriet. (TT fr DNB)

276:7

2 juni 1940

USA sjösätter slagskepp.

Det amerikanska slagskeppet " Washington" på 35.000 ton - det första som byggts i Förenta staterna sedan år 1921 - sjösattes 1/6.
(TT fr Reuter)

x

277:1

3 juni 1940

Strider i Norge. Från Umbukta meddelas: Striderna om Mo i Rana ha 1/6 återupptagits. Normän, som anlänt till Umbukta, berätta, att engelska fartyg trängt in i Ranfjord och upptagit striden med de tyska trupper, som befinna sig i staden. (TT fr Umeå)

Tysk krigsrapport. Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: Under hårda strider blev den av engelsmännen även 1/6 segt försvarade kuststräckan på båda sidor om Dunkerque ytterligare intryckt. Nieuport och kusten nordväst därom är i tyskarnas händer. De ha vidare tagit en ort 10 km öster om Dunkerque. Flygvapnet bekämpade 1/6 försök av återstoden av den slagna brittiska expeditionsarmén att undkomma på de utanför Dunkerque liggande fartygen. Sammanlagt ha 4 krigsfartyg och 11 transportfartyg på tillhopa 54.000 ton blivit sänkta. 14 krigsfartyg, nämligen 2 kryssare, 2 lätta kryssare 1 luftvärnskryssare, 6 jagare, 2 torpedbåtar och 1 motortorpedbåt, samt 38 handelsfartyg på sammanlagt 106.000 ton ha skadats av bombträffar. För första gången angrepo bombplan Marseilles hamn. Järnvägen Lyon-Marseille skadades på flera ställen av bombträffar. Fiendens sammanlagda förluster i luften utgjorde 1/6 58 flygplan. 15 egna plan saknas. (TT fr DNB)

3 juni 1940

Fransk krigsrapport.

I en fransk kommuniké 2/6 heter det: Sedan ordern om reträtt till Dunkerque givits, tvingade de franska och brittiska trupperna, som voro engagerade på tre fronter - vid Saint Omer, Arras samt Valenciennes och Courtrai, där de hade förbindelse med belgiska armén - fienden att leverera strid utan avbrott under allt svårare förhållanden och med tilltagande häftighet. (TT fr Havas)

Brittisk krigsrapport.

Brittiska flygdepartementet meddelar, att det brittiska flyget under strider över Dunkerque 2/6 förstört 35 fientliga maskiner. 8 brittiska jaktplan saknas. 1/6 nedsköts eller svårt skadades 78 tyska bomb- och jaktplan i trakten av Dunkerque. 16 brittiska maskiner ha upptagits som saknade. (TT fr London)

Tal av Eden.

I ett radiotal 2/6 förklarade krigsminister Eden bl.a., att Tyskland gjort stora strategiska vinster under den drabbning om hamnarna som rasat de senaste tre veckorna. Han yttrade bl.a.: "De förluster vi lidit i utrustning och materiel ha varit stora, men saken har också en annan sida. Huvudstyrkan av den brittiska expeditionskåren har räddats, och alldeles bortsett från vad fransmännen gjort för sina egna styrkor ha vi varit i stånd att föra bort tiotusentals franska soldater tillsammans med våra egna män. För 4 dagar sedan skulle icke en enda av oss ha vågat hoppas att

de isolerade allierade arméerna kunde kämpa sig fram genom "flaskhalsen" till kusten. Att de ha utfört vad som syntes omöjligt måste betyda, att de brittiska trupperna visat sig tyskarna överlägsna varhelst de mött dem. Alla rapporter visa, att den brittiska expeditionskåren angrep gång på gång, även då motståndarna voro betydligt överlägsna i antal. Vid minst två tillfällen, vid Arras och Ypernkanalen, voro den tyska arméns förluster oerhörda. På den belgiska kungens vädjan ryckte den brittiska expeditionskåren in i Belgien och gick i ställning vid floden Schelde. Frammarschen varade flera dagar. Genom händelser som lågo utanför vår kontroll måste vår armé dra sig tillbaka på mindre än halva denna tid, och den gjorde detta under föga förvirring och obetydliga förluster, 120 km framåt, sedan strid och 120 km. tillbaka under strid hela vägen; allt detta på 10 dagar. Historien om slaget vid Boulogne har redan berättats. I Calais har en liknande allierad styrka utfört ett lysande motstånd, trots upprepade anfall av fienden och oavbrutna luft- och artilleribombardemang. Denna garnison höll ut flera dagar. En uppmaning att dagtinga avvisade den brittiske befälhavaren. Hans trupper stredo ända in i det sista. Medan dessa händelser ägde rum nära våra egna kuster, kämpade vår expeditionsstyrka för livet under sin reträtt till Dunkerque. Vissa trupper marscherade 55 km på ett dygn. De brittiska brigaderna på flankerna höllo stånd, trots

277:4

3 juni 1940

den oerhört utökade frontlinje som de nu hade att försvara. De höllo den och kämpade tillsammans. I väster försvarade brittiska trupper den allt trängre korridoren till havet. De höllo sig kvar, och härigenom gjorde de det möjligt för återstoden av expeditionskåren att klara sig ut. I öster insattes en artillerikår mot fienden, som samlade sig till anfall, och tillfogade honom så svåra förluster, att anfallet kom av sig. Tack vare det lysande och oförtröttliga samarbetet mellan de allierades flottor och luftstridskrafter ha vi kunnat inskeppa och rädda mer än 4/5 av den brittiska expeditionskåren. Trots de ofantliga förluster som vi veta att de lidit ha tyskarna misslyckats med sitt huvudmål, att kringränna och förinta de allierade arméerna i norr." (TT fr Reuter)

Ny evakuering i England.

40.000 barn från 18 städer på engelska ost- och sydostkusten samt 8.000 barn från Suffolkkusten ha 2/6 evakuerats till Wales och Midlands. (TT fr Reuter)

Italiens krigsmål.

I ett radiotal 2/6 till de italienska trupperna nämnde presschefen Ansaldo såsom italienska krigsmål, Korsika, Tunis, Gibraltar och Suez, vilka han betecknade såsom kontrollstödjepunkter mot Italiens oberoende. (TT fr DNB)

x

273:1

4 juni 1940

Internerade norska soldater.

Ett i Norge särskilt tillsatt utskott för de norska krigsfångarna har vänt sig till tyska regeringen med en begäran om att denna måtte hos svenska regeringen söka utverka frigivning av de ca. 5000 norska soldater som internerats i Sverige. Berlinregeringen har förklarat sig villig till en sådan diplomatisk aktion i Stockholm under förutsättning att frigivningen av de i Sverige internerade norrmännen kan ske successivt efter en viss på förhand uppgjord plan. Från svenskt håll göras inga svårigheter. De internerade norrmän som frivilligt önska återvända få göra det.
(DN fr Oslo)

Utskeppning från Dunkerque.

Brittiska amiralitetet har 3/6 utfärdat en kommuniké, vari det heter: "Den största och svåraste kombinerade operationen i sjökrigets historia har nu utförts. Brittiska, franska och belgiska trupper ha i säkerhet överförts till England och norra Frankrike till ett antal, som kommer att överraska världen. Transporterna ha verkställts under intensiva, nästan oavbrutna flygangrepp samt tilltagande artilleri- och kulspruteeld. Framgången av denna operation möjliggjordes endast genom det intima samarbetet mellan de allierade och genom alla deltagares beslutsamhet och mod." I kommunikén omtalas vidare: "I operationerna deltogo sammanlagt 222 fartyg tillhörande brittiska marinen och 665 andra båtar, bemannade med frivilliga. Marinen förlorade 3 jagare - utöver dem vars förlust tillkännagivits 30/5 - och 24 mindre fartyg." (TT fr Reuter)

278:2

4 juni 1940 -

Paris bombarderat. Franska konseljpresidiet meddelar: "Det fientliga flyget företog 3/6 på e.m. en rad flygangrepp mot Parisområdet, antagligen för att träffa mål av militär karaktär. Över 1000 bomber av alla kalibrar fälldes. Angreppet krävde 200 offer, varav 45 döda." (TT fr Paris)

Rom "öppen stad". Till följd av Mussolinis plan att i tillfälle av krig förklara Rom för en "öppen stad" började man 3/6 utrymma samtliga i huvudstaden befintliga kaserner. (UP fr Rom)

Japans politik. Japanske premiärministern amiral Yonai förklarade vid en pressmottagning i Tokyo 3/6, att regeringens politik att stå utanför det europeiska kriget icke ändrats och att den amerikanska flottans koncentrering i Stilla Havet icke inverkade på Japan. (TT fr Reuter)

x

279:1

5 juni 1940

Tysk redogörelse för västoffensiven.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar om de hittillsvarande operationernas förlopp: "Den stora striden i Flandern och Artois är slut. Den kommer i krigshistorien att intaga platsen som det hittills under alla tider största förintelseslaget. När den tyska krigsmakten på morgonen den 10/5 inledde avgörandet i väster, hade den av ledaren och högste befälhavaren såsom strategiskt mål fått sig uppställt att åstadkomma en genombrytning av de fientliga gränsbefästningarna söder om Namur och därigenom skapa förutsättningen för ett tillintetgörande av de engelska och franska arméerna norr om Aisne och Somme. Samtidigt skulle Holland raskt tagas i besittning och därmed elimineras såsom bas för engelska operationer till lands och i luften mot den tyska härens norra flank. Den 4/6 kunde krigsmakten underrätta sin högste befälhavare om att denna väldiga uppgift fullbordats. Däremellan ligger ett de tyska soldaternas hjältedåd och ett ärorikt blad för den tyska ledningen, som i sådan omfattning kan bli möjlig endast i en krigsmakt som ledes av en vilja, besjälas av en idé och bäres av entusiasmen och offervilligheten hos ett enat folk. Sedan månader stod den tyska ledningen varje dag inför faran att de allierade rörliga arméerna under förevändning att bringa hjälp åt Holland och Belgien skulle göra en framstöt mot Ruhrområdet. Den 10/5 gällde det att i sista ögonblicket förekomma denna fara. Detta kunde icke ske genom en

mödosam, i veckor varande strid om de spärrade gränszonerna och de nyligen utbyggda fästningarna i Holland och Belgien. Under blixtsnabb insats från det tyska flygvapnet, vilket på få timmar genom hänsynslösa angrepp mot de fientliga luftstridskrafterna skapade säkerhet för det egna luftområdet, kunde det genom ett stort antal in i minsta detalj förberedda överrumplingsaktioner, företagna av utvalda förband ur armén och flygvapnet, åstadkommas, icke blott att viktiga broar oskadade föllo i våra händer, utan också att spärrfort kunde intagas, vilka fienden hittills hållit för ointagliga. Vidare kunde fallskärms- och luftlandningstrupper trots häftigaste motvärn sätta sig fast i det inre av fästningen Holland och så länge hålla infallsportarna från söder över de väldiga broarna vid Moerdijk, att pansarförband och motoriserade förband hunno fram och tillsammans med flygvapnet kunde ingripa mot Rotterdam. I stormanfall framför infanteridivisionerna nådde pansarförbanden redan den 13/5 Meuse mellan Dinant och Sedan och stodo då framför icke blott den djupt inskurna dalen utan också de kraftigt utbyggda gränsbefästningarna, i vilka den franska nionde armén hade inrättat sig till försvar. Mot alla hittillsvarande taktiska åsikter och alla den fientliga ledningens beräkningar överskredo pansarstyrkorna redan nästa dag genom en oerhört djärv insats floden, ledsagade och efterföljda av infanteridivisioner, som anlänt i ilmarscher, samt på ett exemplariskt sätt stödda av flygvapnet, bemäktigade sig gränsbefästningarna, bröto

279:3

5 juni 1940

ned det fientliga försvaret och alla motangrepp samt banade sig väg fram till Oise. Därmed hade en bräsch slagits i den fientliga fronten. En ny överraskning, som den ansett omöjlig, upplevde den fientliga ledningen. Pansarförbanden och de motoriserade förbanden ryckte med sådan snabbhet vidare fram mot havet, att de i Abbeville t.o.m. överraskade på exercisplatsen övande trupper, ty den tyska ledningen hade träffat anstalter för att i snabb följd ett skyddande band av divisioner sattes i rörelse från Luxemburgs sydgräns och Maginotlinjen samt längs Aisne och Somme för att skapa säkerhet för att något "Marne-under" från 1914 icke kunde upprepas. Därigenom blevo de rörliga förbanden i stånd att obekymrade om sina förbindelser bakåt svänga upp mot norr med sin vänstra flygel avancerande längs kusten, medan fientliga pansartrupper på den högra flanken vid Cambrai och Arras under svåra förluster fingo förtvivlade genombrytningsförsök tillbakaslagna. Redan 22/5 hägrade tillintetgörelsen av alla ännu i Artois och Flandern befintliga fientliga styrkor. Medan fronttrycket i norra Belgien alltmer tilltog och drev de tappert kämpande belgarna från Antwerpen, Dyle- och Dendre-ställningarna, slog vår mot norr uppsvängande genombrytningsarmé franska 1:a och 7:e arméerna, bemäktigade sig fästningen Maubeuge, intog på vänstra flygeln Boulogne och Calais och i mitten

det under världskriget häftigt omstridda höglandet vid Vimy och Souchez. När 28/5 ringen omkring resten av de fyra fientliga arméerna slutits från Ostende över Lille - Armentières till Gravelines och den belgiska armén fann sig ha till enda uppgift att skydda den redan i full gång varande återinskeppningen av den engelska expeditionskåren samt engelsmännens förstöring av alla konstbyggnader i landet, beslutade sig den belgiske konungen för kapitulation. Därmed avgjordes emellertid icke eller ens knappt påskyndades de franska och engelska arméernas öde. Vad som fullbordades under de följande sju dagarna, var icke, såsom den engelska propagandan söker göra gällande, den engelska arméns hjältemodiga tillbakatåg, utan en av de största katastroferna i historien. Må vara att tusentals kunnat rädda blotta livhanken, deras materiel och utrustning ligger i oöverskådliga massor på Flanderns och Nordfrankrikes vägar. Den 4/6 föll Dunkerque efter en förbittrad strid. Det första avsnittet i detta fälttåg är slut. Denna väldiga framgång möjliggjordes genom det tyska flygvapnets enastående insats, ty all tapperhet och stötkraft hos hären kunde få effektiv verkan blott i det av vårt flygvapen avskärmade området. Flygvapnet tillkämpade sig från första dagen herraväldet i luften och förstörde de fientliga luftstridskrafterna och deras markorganisation. Dessutom har det under oavbrutna dödsföraktande angrepp genom sina bombers förödande verkan vid

sidan av luftvärnets insats direkt och indirekt stött armén i dess hårda kamp. Det upptäckte i rätt tid fientliga infanteri- och pansartruppanhopningar under förberedelser till motangrepp och medverkande till att omintetgöra dem. Slutligen har flygvapnet genom hjältemodiga spaningsoperationer kunnat ge den tyska ledningen en fortlöpande bild av läget. De allierades sjöstridskrafter tillfogades de svåraste förluster. Nedbrytandet av de fientliga förbandens moral liksom lamslåendet av den fientliga ledningens mekanism är också dess förtjänst.

Hela omfattningen av segern i Holland, Belgien och Nordfrankrike framgår av fiendens förluster och det erövrade krigsbytets storlek. Fransmännens, engelsmännens, belgarnas och holländarnas förluster i krigsfångar utgjorde sammanlagt över 1,2 milj. man. Härtill kommer det ännu oöverskådliga antalet stupade, drunknade och sårade. Vapen och förrådsutrustning för i runt tal 75 à 80 divisioner med artilleripjäser upp till den grövsta kaliber, pansarvagnar och motorfordon av alla slag förstördes eller erövrades. Det tyska flygvapnet nedsköt 10/5-3/6 1.841 fientliga flygplan, varav i luftstrider 1.142 och med luftvärnsartilleri 699, varjämte ytterligare minst 1.600 à 1.700 plan förstörts på marken. Även till sjöss kostade försöket att rädda den brittiska expeditionskåren med krigsfartyg och handelsfartyg fienden stora förluster. Genom bombangrepp

279:6

5 juni 1940

ha sänkts: 5 kryssare, 7 jagare, 3 ubåtar, 9 andra krigsfartyg samt 66 handels- och transportfartyg. Dessutom ha genom bombträffar skadats och delvis förstörts: 10 kryssare, 24 jagare, 3 torpedbåtar, 22 andra krigsfartyg samt 117 handels- och transportfartyg. Genom lätta sjöstridskrafters djärva insats ha sänkts: 6 jagare, 2 ubåtar, 1 transportfartyg, 1 hjälpkryssare och 1 annat krigsfartyg. Häremot stå de i förhållande till den stora framgången ringa förlusterna för den egna krigsmakten under tiden 10/5-1/6. Sammanlagt ha 10.252 officerare, underofficerare och meniga ljutit hjältedöden, antalet saknade utgör 8.463. Det måste räknas med att en liten del av dessa saknade stupat. Vidare ha 42.523 officerare, underofficerare och meniga sårats. Det tyska flygvapnet förlorade under tiden 10/5-3/6 432 flygplan, medan tyska krigsflottan icke förlorade något fartyg utanför holländsk-belgiska och nordfranska kusterna."

(TT fr. DNB)

279:7

5 juni 1940

Tysk deklaration om sjökriget.

Med anledning av att brittiska ubåtar och flygplan de senaste månaderna i olika fall ingripit mot obeväpnade tyska handelsfartyg utan att genomföra ett prisrättsligt förfarande och under direkt användning av vapenmakt, konstaterar man på officiellt tyskt håll 4/6 följande: "1) Vid de brittiska stridskrafternas utan varning företagna aktion mot obeväpnade handelsfartyg är det icke fråga om enstaka fall, vilka eventuellt bero på ett felaktigt eller mot orderna stridande uppträdande från enstaka befälhavares sida utan - vilket med all klarhet framgår av Churchills förklaringar i underhuset 8/5 1940 - om en av det brittiska amiralitetet beordrad systematisk skärpning av sjökrigföringen. 2) Denna aktion står i strid med de folkrättsligt allmänt erkända reglerna i sjökrigrätten och utgör framför allt en grov kränkning av ubåtsprotokollet i London av 6/5 1936. Denna kränkning får tillmätas så mycket större vikt som Churchill beträffande operationerna i Skagerak uttryckligen givit instruktioner om att nattetid alla, d.v.s. alltså även de neutrala fartygen, skola angripas utan varning. 3) England kan icke motivera sina sjö- och luftstridskrafters uppträdande såsom en vedergällningsaktion mot ett förment likadant uppträdande från de tyska sjöstridskrafternas sida. Ty de tyska stridskrafterna föra även i sjöområdena utanför den engelska kusten handels-

5 juni 1940

kriget i strikt överensstämmelse med sjökrigsrättens regler. 4) Det engelska uppträdandet är så mycket mer förkastligt som det var det brittiska amiralitetet bekant att de tyska handelsfartygen liksom de neutrala utan undantag voro obeväpnade. Däremot ha de tyska sjöstridskrafterna - oaktat de ha att göra med en i största omfattning beväpnad fientlig handelsflotta och ehuru de ständigt måste räkna med uppträdandet av som neutrala fartyg maskerade ubåtsfällor - order att med vapenmakt ingripa endast mot beväpnade eller i fientlig konvoj seglande handelsfartyg. 5) Härmed har England övergått till ett slags sjökrigföring, som det hittills oberättigat beskyllt Tyskland för och betecknat som brutalt barbari. På tyskt håll ha emellertid redan alla erforderliga åtgärder vidtagits för att effektivt skydda den tyska och neutrala handelssjöfarten inom området för de tyska eller av Tyskland besatta kustfarvattnen mot de engelska sjö- och luftstridskrafternas folkrättsvidriga aktion."

(TT fr DNB)

Sjöstriden vid Narvik 9/4.

Från Narvik meddelas, att befälhavaren på norska pansarskeppet "Norge" marinkapten Tuestad lämnat en redogörelse för det tyska flottangreppet mot Narvik vid krigets början. Han berättade bl.a.: "Natten till 9/4 fick man på "Norge", som låg i Narviks hamn, rapport om ankomsten av en stor tysk flottilj. De tyska örlogsmännen anlände till Narvik strax efter

279:9

5 juni 1940

kl. 3. I inloppet hade de sänkt det norska pansarskeppet "Eidsvold". På Narviks redd uppstod en drabbning mellan "Norge" och den tyska övermakten. "Norge" sänktes av torpeder sedan den med sin eld gjort en tysk jagare stridsoduglig och sannolikt sänkt en annan.
(TT fr NTB)

Narvik bombarderat. Från Narvik meddelas: Stora delar av Narvik ha brunnit ned efter ett häftigt tyskt flygbombardemang 2/6. (TT fr NTB)

Bodöområdet utrymt. Brittiska krigsdepartementet meddelar: 1/6 drogos de brittiska styrkorna i Bodöområdet tillbaka sjövägen, sedan de uppnått sitt mål att fördröja den fientliga framryckningen, till dess de allierades operationer för Narviks erövring fullbordats. (TT fr Reuter)

Dunkerque utrymt. Franske amiralen Abrial lämnade som siste man Dunkerque kl. 7 4/6.
(TT fr Paris)

279:10

5 juni 1940

Tysk krigsrapport.

Tyska försvarsmaktens överkommando meddelar 4/6:"Fästningen Dunkerque har tagits efter hård strid. 40.000 fångar och oöverskådligt krigsbyte ha fallit i vår hand. Därmed har hela den belgiska och franska kusten vid Engelska kanalen ned till Sommes mynning besatts av tyska trupper. I luftstrider nedsköts 104 flygplan varjämte 300 à 400 flygplan förstördes i hangarer eller på marken. Luftvärnsartilleriet kunde 3/6 inregistrera 21 nedskjutna plan. Jämfört med dessa utomordentliga framgångar saknas blott 9 egna flygplan." (TT fr DNB)

Fransk dementi om flygraider mot Paris.

Franska informationsministeriet meddelar 4/6: "Hittills ha inga dementier utfärdats mot de officiella tyska kommunikéernas mycket ofta felaktiga uppgifter. De resultat som en tysk kommuniké tillkännagivit om flygraider mot Parisområdet 3/6 (se föreg.notis) äro emellertid så fantasifulla att de kräva en rättelse. Trots de svåra strider våra jaktplan måste inleda mot det fientliga jakt- och bombflyget överstiger antalet nedskjutna franska plan icke 7. Med säkerhet nedsköts 25 tyska plan." (TT fr Havas)

Bombardemanget av Paris.

Officiellt meddelas i Paris, att antalet offer för bombardemanget 3/6 uppgår till 906, därav 254 döda samt 652 sårade. Hittills har man påträffat 25 nedskjutna tyska plan. (DN fr Paris)

279:11

5 juni 1940

Kung George tackar Frankrike.

Konung George av England har 4/6 tillställt president Lebrun att budskap, vari han uttrycker sin och sitt folks tacksamhet och beundran för den roll som den franska krigsmakten spelat. (TT fr Reuter)

Tal av Churchill.

I en exposé i brittiska underhuset 4/6 yttrade premiärminister Churchill bl.a.: "Från det ögonblick då de franska försvarsverken vid Sedan och vid Meuse genombrötos i slutet av andra veckan i maj kunde endast en snabb reträtt mot Amiens och söder ut ha räddat de brittiska och franska arméer som gått in i Belgien till svar på den belgiska konungens hemställan. Detta strategiska faktum insågs icke omedelbart. Det franska överbefälet hoppades bli i stånd att fylla igen den bräsch som åstadkommits. Arméerna i norr stodo under dess kommando. Eftersom en reträtt kunde ha medfört den belgiska arméns upplösning, beslöt man då kraften och omfattningen av den tyska framstöten blivit uppenbar och general Weygand tagit överbefälet att göra en kraftansträngning så att de franska och brittiska arméerna i Belgien skulle kunna fortsätta att stödja belgiernas högra flank och med sin egen högerflank stödja en nyskapad fransk armé, som skulle ha gått över Somme med stora styrkor. Den tyska framryckningen svepte som en skarp skära runt nordarméerna och avskar alla förbindelser mellan dem

279:12

5 juni 1940

och huvuddelen av den franska armén. Tyskarna avskuro vår livsmedels- och ammunitionstillförsel och trängde fram mot kusten nästan ända till Dunkerque. Bakom den pansrade och mekaniserade framstöten kommo ett flertal tyska divisioner i lastbilar och bakom dem den tyska arméns massa. Den pansrade sidostöten nådde nästan ända fram till Dunkerque - nästan men icke riktigt. I Calais fick den brittiska kommendanten en timme på sig att kapitulera. Han avvisade förslaget. I fyra dagar pågingo häftiga gatustrider innan stillheten lägrade sig över Calais. Endast 30 osårade överlevande fördes hem av flottan. Vi känna icke deras kamraters öde. Deras offer var emellertid icke förgäves. Åtminstone två pansardivisioner, som eljest skulle ha vänt sig mot den brittiska expeditionskåren, måste efterskickas för att besegra dem. Den tid som vanns gjorde det möjligt att översvämma vattenlinjen, och på detta sätt kunde Dunkerques hamn hållas öppen. När jag för en vecka sedan bad huset att fastställa eftermiddagen idag som den tidpunkt då jag skulle avge en deklaration, fruktade jag, att det skulle bli min tunga plikt att omtala den största militära katastrofen i hela vår historia. Jag ansåg mig då kunna hoppas att 20.000 à 30.000 man skulle kunna återföras till England. Hela kärnan av den brittiska armén tycktes stå inför sin undergång eller tvingas till förödmjukande fångenskap." (forts.)

279:13

5 juni 1940

Om konung Leopolds kapitulation sade Churchill bl.a. att ännu ett hårt slag, som mycket väl hade kunnat bli dråpslaget, återstod. "Om denne härskare och hans regering icke sökt sin tillflykt i vad som sedermera visade sig bli en ödesdiger neutralitet, skulle de franska och brittiska arméerna i början mycket väl ha kunnat rädda icke blott Belgien utan kanske också Polen. Den belgiska armén räknade nära en halv miljon man och höll vår enda reträttväg till havet öppen. Utan rådfrågning och med kortaste möjliga varsel, i strid mot sina ministrars önskan och enbart på eget bevåg lät han sin armé kapitulera och blottade därmed hela vår flank. Den belgiska arméns kapitulation tvingade engelsmännen att med ytterst kort varsel täcka en flank till havet på mer än 50 km. Det föreföll otänkbart att något större antal av de allierade trupperna skulle kunna nå fram till kusten."

Churchill beskrev härefter häftigheten i det tyska angreppet mot de allierades styrkor under deras reträtt. Livliga bifallsrop hälsade Churchills skildring av flottans och flygets jätteansträngningar under embarkeringsoperationerna. "Fienden kastades tillbaka av de retirerande franska och brittiska trupperna. Han blev så illa åtgången, att han icke vågade allvarligt störa utskeppningen. Vårt flygvapen besegrade på ett avgörande

279:14

5 juni 1940

sätt det tyska flygvapnets huvudstyrka och tillfogade dem förluster som i förhållande till våra egna hade proportionen 4:1. Och flottan som använde nära 1000 fartyg av alla slag, förde över 335.000 man - fransmän och engelsmän - ut ur dödens käftar. Vi måste emellertid akta oss för att ge denna prestation skenet av en seger. Kriget vinnes icke genom evakuering. En seger kunde emellertid inregistreras, och det var för flygvapnet. Det var ett väldigt kraftprov mellan det brittiska och det tyska flygvapnet. Alla våra flygplanstyper och alla våra piloter ha visat sig vara överlägsna dem som de för närvarande ha att möta."

Churchill framhöll, att under de långvariga striderna de engelska förlusterna stigit till över 30.000 stupade, sårade och saknade. "Våra förluster i materiel äro enorma. Vi ha förlorat nära 1000 kanoner och alla våra transportfordon och pansarforden, vilka voro med vår armé i norr. Denna förlust kommer att medföra ytterligare dröjsmål med ökningen av vår militära styrka. Denna ökning har icke skett på ett sådant sätt som vi hoppats. I vår tacksamhet för vår armés räddning få vi icke blunda för det faktum att vad som inträffade i Frankrike och Belgien är en väldig militär katastrof. Alla Kanalhamnar äro i fiendens händer med alla de strategiska konsekvenser som följa härav, och vi måste vara beredda på ett nytt, nästan omedelbart slag, riktat antingen mot oss, eller mot Frankrike. Hela frågan om hemlandets för

279:15

5 juni 1940

svar mot en invasion påverkas naturligtvis i hög grad av det faktum att vi för ögonblicket på dessa öar ha ett ojämförligt mycket större antal militärstyrkor än vi någonsin tidigare haft i detta land i det nuvarande eller det förra kriget. Men så kommer det icke att förbli. Vi skola icke nöja oss med ett defensivkrig."

Churchill berörde därefter invasionsfaran och slutade: "Det brittiska imperiet och den franska republiken skola sammanlänkade intill döden försvara fosterjorden, hjälpande varandra såsom goda kamrater till det yttersta av sina krafter. Vi skola fortsätta till slutet. Vi skola strida i Frankrike och på haven och med ökad tillit och styrka i luften. Vi skola försvara våra öar till varje pris. Vi skola aldrig kapitulera. Även om - vilket jag icke för ett ögonblick tror - denna ö till stor del skulle underkuvas, skall vårt imperium på andra sidan haven, väpnat och skyddat av den brittiska flottan, fortsätta striden till dess med Guds hjälp den nya världen med all dess kraft och makt träder fram för att befria och rädda den gamla."

(TT fr Reuter)

279:16

5 juni 1940

Ambassadörs-skiften i Moskva. Officiellt meddelas i Moskva, att Storbritanniens chargé d'affaires i Moskva 4/6 besökte utrikeskommissarie Molotov och meddelade denne, att brittiska regeringen ämnar ersätta sin hittillsvarande ambassadör i Moskva, Seeds, med sir Stafford Cripps. Molotov meddelade, att Moskvaregeringen icke har några invändningar att göra häremot. Samma dag besökte också Frankrikes chargé d'affaires den sovjetryske utrikeskommissarien för att meddela, att franska regeringen önskar ersätta sin hittillsvarande Moskva-ambassadör, Naggiar, med Labonne. (TT fr DNB)

Fartygsförluster. I brittiska amiralitetets veckokommuniké meddelas, att under den vecka som slutade 26/5 gingo 18 handelsfartyg om sammanlagt 45.225 ton förlorade genom kriget. Därav voro 10 brittiska om 10.913 ton, 4 allierade om 12.999 ton och 4 neutrala om 21.313 ton. (TT fr Reuter)

x

280:1

6 juni 1940

Tal av kung Christian.

Med anledning av att 25 år förflutit sedan den danska grundlagen stadfästes ägde 5/6 en högtidlighet rum på Amalienborgs slott, där kung Christian mottog en deputation med statsminister Stauning i spetsen. Sedan en adress överlämnats höll konungen ett tal, vari han bl.a. yttrade: "Tiderna äro allvarliga som aldrig förr och mana till sammanhållning. Ingen kan säga hur länge de nuvarande förhållandena vara, men jag tror, att genom en värdig sammanhållning kunna vi bäst gagna vårt land, ty enighet ger styrka." (TT fr Ritzaus Bureau)

Upprop av Hitler.

Rikskansler Hitler har 5/6 utsänt följande upprop till det tyska folket: "Alla tiders största slag har segerrikt slutförts av våra soldater. På få veckor har över 1,2 milj. motståndare kommit i tysk fångenskap. Holland och Belgien ha kapitulerat. Den brittiska expeditionskåren har till största delen förintats och till andra delar tillfångatagits eller jagats bort. Tre franska arméer ha upphört att existera. Faran för en fientlig invasion i Ruhrområdet har därmed definitivt undanröjts. Tyska folk!

280:2

6 juni 1940

Denna historiens ärorikaste bedrifter ha Dina soldater utfört med exempellösa ansträngningar, med uppoffring av sitt liv, sitt blod och sin hälsa. Jag befaller därför, att hela Tyskland fr.o.m. 5/6 skall flagga 8 dagar som en hyllning för våra soldater. Jag befaller vidare, att klockringning skall äga rum i 3 dagar. Klockornas klang må förena sig med de böner med vilka det tyska folket i framtiden skall följa sina söner. Ty idag på morgonen ha de tyska divisionerna och flygeskadrarna ånyo satts in för att fortsätta kampen för vårt folks frihet och framtid."

(TT fr DNB)

Dagorder från Hitler.

Rikskansler Hitler har 5/6 utfärdat följande dagorder till soldaterna vid västfronten: "Dunkerque har fallit, 40.000 fransmän och engelsmän ha som en sista återstod av en gång stora arméer tagits till fånga, och oöverskådlig materiel har fallit i våra händer. Därmed har världshistoriens största slag slutat. Soldater! Mitt förtroende till er var obegränsat. Ni ha icke svikit det. Krigshistoriens djärvaste plan har genomförts tack vare er exempellösa tapperhet, er förmåga att utstå de största strapatser och hårdaste ansträngningar. På få veckor ha ni i hård kamp mot ofta mycket tappra motståndare tvingat två stater till kapitulation, förintat Frankrikes bästa divisioner, slagit, tillfångatagit eller bortjagat den brittiska expeditionskåren från kontinenten. Alla försvarsmaktens förband till

280:3

6 juni 1940

lands och i luften ha överbjudit varandra i ädlaste tävlan att kämpa för vårt folk och det stortyska riket. Tappra män i vår marin ha deltagit häri. Många av er ha beseglat er trohet med livet, andra äro sårade. Vårt folks hjärtan äro i djup tacksamhet hos dem och hos er. De plutokratiska makthavandena i England och Frankrike, som sammansvurit sig för att med alla medel förhindra en ny och bättre världs uppblomstring, önska emellertid krigets fortsättande. Deras önskan skall gå i uppfyllelse. Soldater! Från och med idag gäller det åter västfronten. Till er komma otaliga nya divisioner som för första gången skola få se motståndaren och slå honom. Kampen om vårt folks frihet, om dess vara eller icke vara nu och i all framtid skall fortsättas intill förintandet av dessa fientliga makthavare i London och Paris som ännu tro sig i kriget se det bästa medlet att förverkliga sina folkfientliga planer. Vår seger skall bli deras historiska läxa. Hela Tyskland är med sina hjärtan åter hos er."
(TT fr DNB)

<u>Tack till Hitler.</u>

Hitlers ställföreträdare Rudolf Hess har 5/6 efter det segerrika slutet på drabbningen i belgiska och franska Flandern i ett telegram givit uttryck åt hela tyska folkets tack till Hitler.(TT fr DNB)

280:4

6 juni 1940

Tysk krigsrapport.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: Våra arméer gingo tidigt på morgonen 5/6 på bred front till anfall mot Frankrikes armé. Vi tilltvingade oss övergången över Somme och den där bakom under byggnad varande s.k. Weygandlinjen bragtes på olika ställen att falla. (TT fr Berlin)

Brittisk krigsrapport.

I en kommuniké från brittiska flygdepartementet rörande det engelska flygets bombardemangsoperationer natten till 5/6 heter det: " Stora styrkor brittiska bombplan satte eld på ett lager flytande bränsle och förstörde järnvägar vid talrika centra från Dortmund i norr till Mannheim i söder. Frankfurt, Düsseldorf, Köln och Essen befunno sig bland de större städer mot vilka flyget gick till aktion." (TT fr London)

Fransk krigsrapport.

Franska flygministeriet meddelar: "Våra bombeskadrar ha angripit militära mål i Mannheim, Ulm, Ludwigshafen och München. En anilinfabrik har satts i brand." (TT fr Havas)

Förklaring av Reynaud.

Inför franska kammarens arméutskott avgav konseljpresident och försvarsminister Reynaud en fullständig redogörelse för krigföringen alltsedan 3/9. Han hyllade därvid de franska truppernas "hjältemod och den höga moral, som utmärker hela den franska nationen, vilken mer än någonsin är besluten att ända till det yttersta kämpa tillsammans med sina allierade för världens frihet." (TT fr Havas)

280:5

6 juni 1940

<u>Cripps ambassadör i Moskva.</u> Officiellt meddelas 5/6 i London, att konungen godkänt utnämningen av sir Stafford Cripps till brittisk ambassadör i Moskva.
(TT fr London)

<u>Arresteringar i Litauen.</u> Från Kaunas meddelas 5/6: 64 personer ha arresterats i Vilna som följd av de ryska påståendena om att soldater ur röda armén blivit bortrövade på olika platser i Litauen. (TT fr Reuter)

<u>Mineringar kring Italien.</u> 6/6 meddelas från Rom, att minor utlagts i band av 12 sjömils bredd utmed Italiens, Albaniens och de italienska koloniernas kuster.
(DN fr Rom)

<u>Guld till USA.</u> En av de största masstransporterna av guld i historien pågår för närvarande, då Storbritanniens, Frankrikes, Hollands och Belgiens guldreserver överföras till Förenta staterna. På två dagar har Federal Reserve Bank i USA erhållit omkr. 500 milj. dollar i guld. (TT fr Reuter)

x

281:1

7 juni 1940

Ny tysk befälhavare i Danmark.

Från Köpenhamn meddelas: Kung Christian mottog 6/6 den nya befälhavaren för de tyska ockupationstrupperna i Danmark, generallöjtnant Lüdke.
(TT fr DNB)

Tysk krigsrapport.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: "De 5/6 inledda operationerna förlöpa planenligt. Våra trupper ha överallt vunnit terräng mot sydväst. Antalet fångar vid Dunkerque har stigit till 58.000. Bytet i vapen och alla slags krigsförråd är oöverskådligt. Flygvapnet bombarderade 5/6 med god framgång ett flertal viktiga flygplatser i mellersta Frankrike, krigs- och handelshamnen Cherbourg samt 6/6 ett stort antal flygplatser vid Englands östra och sydöstra kust.' Antalet fångar vid Dunkerque har 6/6 stigit till 58.000, däribland 3 generaler."
(TT fr DNB)

Bomber över England.

Från London meddelas: Den första större tyska flygraiden mot England, antagligen riktad huvudsakligen mot flygplatser längs ostkusten, ägde rum 6/6. De flesta bomberna föllo i havet eller på obebott land utan att anställa större skador, tydligen fällda från mycket hög höjd.
(DN fr London)

281:2

7 juni 1940

Belgiens regering. Premiärminister Churchill förklarade 6/6 i underhuset, att brittiska regeringen erkänner endast den i Frankrike befirtliga belgiska regeringen såsom Belgiens lagliga regering. (TT fr Reuter)

Polens krigsdeltagande. Polska telegrambyrån i Paris meddelar, att general Sikorski såsom polska arméns överbefälhavare ständigt uppehållit sig hos de polska trupperna på västfronten. (TT fr Paris)

Franska regeringen ombildad. Officiellt meddelas i Paris, att den franska regeringen 6/6 ombildats och erhållit följande sammansättning: Konseljpresident, försvars-, krigs- och utrikesminister Reynaud, vice konseljpresident utan portfölj marskalk Pétain, vice konseljpresident ministern utan portfölj Chautemps, ministrar utan portfölj Louis Marin och Ybarnégaray, justitieminister Sérol, inrikesminister Mandel, finansminister Bouthillier, informationsminister Prouvost, marinminister Campinchi, flygminister Laurent-Eynac, undervisningsminister Yvon Delbos, koloniminister Louis Rollin, handels- och industriminister Chichery, minister för allmänna arbeten Frossard, arbetsminister Pomaret, post-, telegraf- och telefonminister Jullien, folkförsörjningsminister Queuille, jordbruksminister Thellier, rustningsminister Dautry, socialminister Pernot, pensionsminister Rivière, blockad-

minister Monnet, understatssekreterare i konseljpresidiet och utrikesministeriet samt sekreterare i krigskabinettet och krigskommittén Paul Baudoin, understatssekreterare hos vice konseljpresidenten Schuman, understatssekreterare i försvars- och krigsministeriet general de Gaulle, understatssekreterare i ministeriet för allmänna arbeten Février och i ministeriet för flygmaterieltillverkningen Meny.

Med anledning av regeringsrekonstruktionen kommer krigskabinettet hädanefter att omfatta Reynaud, Pétain, Chautemps, Marin, Ybarnégaray, Mandel, Monnet och Dautry. Antalet medlemmar reduceras sålunda från 11 till 8. (TT fr Havas)

Tal av Reynaud. Konseljpresident Reynaud höll 6/6 ett radiotal, i vilket han yttrade: "Två gånger på 14 dagar har jag redan tagit till orda. Varje gång var det en dålig nyhet som jag meddelade er. Inför senaten 21/5 sade jag: Tyskarna äro i Amiens. 28/5 sade jag till er: Belgiernas konung har förrått oss. Vägen till Dunkerque står öppen. I dag, i ett ögonblick som alltjämt är allvarligt, går jag att delge er skäl att hoppas, icke ord, utan handlingar. Tyskland har nu efter vartannat kastat sig in i tre företag, i vilka det som vanligt insatt hela sin brutalitet och sin list. Det första företaget

281:4

7 juni 1940

är detta: Den tyska propagandan har meddelat, att de allierade arméer som begivit sig ut för att kämpa i Belgien voro inringade, att de skulle tillintetgöras och avskäras från havet, behövde ammunition och proviant. Världen skulle få bevittna en kapitulation utan motstycke i historien. Inför omöjligheten att reparera denna massförlust av soldater skulle de allierades moral ha brutit samman. Men stålringen slöt sig icke. 335.000 allierade soldater ha åter inskeppats i Dunkerque och lärt Tyskland vad herraväldet till sjöss betyder. Långtifrån att bryta samman har våra truppers moral och landets moral visat sig värdig våra förfäder. Hjältemodet i Flandernslaget och arriärgardesstriden framför Dunkerque ha inskrivits på historiens blad. Under dessa dagar har våra militära chefers värde på ett lysande sätt hävdat sig, såsom Dunkerques försvarare, amiral Abrial, idag på morgonen framhöll. Det andra tyska företaget hade till mål att bryta moralen i Paris. 3/6 satte Hitler igång en stort upplagd raid mot den franska huvudstaden. Han drog samman hundratals bomb- och jaktplan! Vilka voro de mål som åsyftades? Detta har föga betydelse, ty alla veta och han vet också att som följd av osäkerheten rörande nedslagen träffas kvinnor, åldringar och barn liksom andra. Har allt detta oroat Paris? Icke en enda sekund. Som ni veta ha vi icke låtit denna raid förbli utan

281:5

7 juni 1940

svar. Brittiska bombplan ha i på varandra följande vågor anfallit Ruhr-verkstäderna. Bomber ha fällts i Dortmund, Düsseldorf, Köln och Essen. Lågorna från brinnande oljecisterner voro synliga på 150 km. avstånd. Franska bombplan ha överflugit Mannheim, Ulm och Ludwigshafen. Badische Anilins kolossala fabrik sattes i brand. Man såg elden från den franska gränsen. Varje raid mot en fransk stad skall besvaras med samma mynt. Det tredje tyska företaget, vilket är av mera avgörande karaktär, är det som vi bevittna idag. Det är slaget i Frankrike. Det är ett anfall i stor stil, föregånget av Hitlers dagorder till sina trupper. Alla hittills kända stridsmedel ha satts in: flygplan och pansardivisioner, som än en gång söka infiltrera sig och sedan bryta igenom vår front. Slaget har knappt börjat. Jag skall bara säga er vad general Weygand sagt mig: 'Jag är nöjd med det sätt varpå slaget inletts och varpå mina order att bjuda motstånd till varje pris verkställas.' På fältet ha vi funnit oss dömda till att bjuda motstånd. Vår armé visar att den anpassat sig efter den nya krigsformen. Sedan slagets början ha hundratals fientliga stridsvagnar förstörts. Det allierade flyget understöder våra marktruppers aktion. Hela världen följer med återhållen andedräkt denna bataljs väx-lingar, ty striderna i juni 1940 skola avgöra dess öde. Kanske - som Hitler sagt - för flera hundra år framåt. Vilken är risken? Den att

281:6

7 juni 1940

i Europa och utanför Europa i hela världen se en förtryckets ordning upprättad, en ordning under vilken människor som icke äro av tyskt blod icke komma att spela annat än slavroller. Hela världen har förstått detta i dag. Kanske börjar det med list, men därefter följa snart befallningar, tillrättavisningar, piskslag i ansiktet på arbetarna, elitens fysiska och moraliska förstörelse. Detta är den nya värld som Hitler tillkännager i sin proklamation. En medeltid som icke vore upplyst av Kristi mildhet. Drömmen om tyskt herravälde kommer att stöta på franskt motstånd, ty det Frankrike som idag reser sig framför Hitler är icke det Frankrike som existerade mellan de båda krigen. Det är ett annat Frankrike. England som bekämpar Hitler är icke de senaste 20 årens England. Vi fransmän av juni 1940 ha endast en tanke: att rädda Frankrike. Alla regeringens medlemmar äro besjälade av den samfällda viljan att segra. Vi skola icke förlora vår tid med diskussioner om ansvaret när fäderneslandet är i fara. Vi skola icke försvaga Frankrike genom att splittra det. Ansvaret, det bära vi alla, varje vald representant, varje valman. Den första av våra plikter är att erkänna våra egna fel i de på varandra följande regeringarna och deras bristande klarsynthet. Fäderneslandets idé, det

281:7

7 juni 1940

militära värdets idé ha alltför mycket försummats. Låt oss säga detta en gång för alla för att avsluta detta kapitel i vår historia och arbeta med envis kraft på att segra. Allas ögon ha öppnats, och vem har något intresse av att låta missämjans frön skjuta upp? Göbbels propaganda. De franska massorna höra med förakt hur han behandlar oss som ett plutokraternas land. Sedan någon tid äro ihärdiga rykten i omlopp om nya konflikter. De allierade ha ett livsviktigt intresse gemensamt med alla andra länder i Europa: att undvika Tysklands herravälde. Det är också för alla andra länders oberoende som våra soldater i dag slåss vid Somme och Aisne. Det finns icke något folk med vilket Frankrike icke kan på fredlig väg reglera de intresseskiljaktigheter som kunde ställa dem mot varandra. Jag har förut offentligen sagt detta. Jag upprepar det. Frankrike önskar en sådan reglering av dessa problem att den möjliggör återuppbyggandet av ett Europa i vilket alla folks oberoende och välstånd skall vara tryggat. Må alla åskådare av det franska slagets drama förstå, och detta snabbt, ty insatsen är oerhörd och tiden utmätt. Vad oss beträffar ha vi mer än någonsin förtroende för våra arméer." (TT fr Havas)

7 juni 1940.

Ambassadörerna begära hjälp.

En av president Roosevelts sekreterare förklarade 6/6, att ambassadörerna i London och Paris begärt, att allt skulle göras för att öka takten i produktionen av viktig krigsmateriel. (TT fr Reuter)

Försvarsviljan i Schweiz.

I en dagorder till den schweiziska armén 6/6 förklarar general Guisan bl.a.: "Den senaste tidens händelser och det tragiska öde som drabbat flera små stater ha gjort ett djupt intryck på många av våra landsmän. Detta är förståeligt, men faran är att många människor efter dessa händelser skulle kunna framföra tvivel på vår egen försvarskraft. Denna fara måste bekämpas. Nervkriget får icke ta oss i sitt grepp. Vi böra försvara oss, och vi kunna försvara oss. I detta avseende äro vi gynnade. Terrängbeskaffenheten i vårt land är för oss en allierad av första rang." (TT fr Havas)

Försvaret i Egypten.

Den egyptiska arablegionen (beduinkavalleriet), som fördelats på oaserna i ökentrakterna vid Egyptens västgräns, intog 6/6 sina strategiska ställningar. Legionen är beväpnad med gevär, dolkar och handgranater och står under befäl av bediunofficerare. (TT fr Reuter)

x

282:1

8 juni 1940

Svensk-tyska varuutbytet.

Svenska utrikesdepartementet meddelar: Överläggningar angående varuutbytet mellan Sverige och Tyskland ha ägt rum 28/5-6/6 i Berlin mellan de svenska och tyska regeringskommissionerna. Förhandlingarna, som haft till ändamål att bringa det ömsesidiga varuutbytet i överensstämmelse med det nya läget, ha på olika områden lett till överenskommelser, som torde möjliggöra en ytterligare utvidgning av detta utbyte. Förhandlingarna komma inom kort att fortsätta rörande vissa ännu icke slutbehandlade frågor.
(DN)

Norsk framstöt.

Från norska Narviksfronten meddelas: De norska trupperna på Narviksfronten i trakten av Rundfjället ha 7/6 gjort en plötslig offensiv mot de tyska ställningarna och förbättrat sina positioner.
(DN fr Norge)

Litauens konselj-president till Moskva.

Från Moskva meddelas: Litauens konseljpresident Merkys anlände 7/6 till Moskva.
(TT fr DNB)

282:2

8 juni 1940

Dagorder av Weygand.

Vid början av den tyska offensiven utfärdade den franske överbefälhavaren general Weygand följande dagorder till trupperna: "Slaget om Frankrike har börjat. Parollen är att våra ställningar skola försvaras utan tanke på reträtt. Officerare, underofficerare och soldater i den franska armén! Må vetskapen om att vårt fosterland lider under inkräktarnas anfall besjäla er med en orygglig beslutsamhet att hålla stånd där ni befinna er. Föredömena ur vårt ärorika förflutna visa, att beslutsamhet och mod alltid vinna segern. Klamra er fast vid Frankrikes jord! Se endast framåt! Bakom er har överbefälet vidtagit sina anstalter för att stödja er. Vårt fosterlands öde och tryggandet av dess fri- och rättigheter åt våra söner bero på er ståndaktighet." (TT fr Havas)

Fransk krigsrapport.

I området från havet till trakten av Ham vid övre Somme inrapporterades 7/6 ingen tysk framryckning. I avsnittet Oise och nedre Aisne ha tyskarna i trakten av Soissons lyckats övergå Ailette och ha nått fram till Aisne på vissa punkter. Men alla deras försök att tilltvinga sig övergången över denna flod ha misslyckats. Det beräknas, att 400 av de 2000 stridsvagnar som tyskarna satt in förstörts. (TT fr Havas)

8 juni 1940.

Brittisk flygverksamhet.

Brittiska flygministeriet meddelar: 6 och 7 juni ha medeltunga och tunga brittiska bombplan angripit fiendens till slagfältet ledande kommunikationslinjer. Längs hela fronten ha utgångsställningar, järnvägsknutpunkter, broar, truppanhopningar, stridsvagnskolonner och artilleriställningar systematiskt utsatts för upprepade bombardemang.
(TT fr Reuter)

Brittisk valutakontroll.

Brittiska finansministeriet har 7/6 bekantgjort nya åtgärder för valutakontrollen. Dessa åtgärder innebära: 1) Beviljandet av licenser för försäljning i Storbritannien av värdepapper tillhörande personer bosatta utanför pund- och francsvalutornas områden inställes. 2) All export till USA och Schweiz skall likvideras i pund, som erhållas genom valutakontrollen efter de officiella kurserna för dollar och schweiziska francs. 3) För transaktioner med länder utanför valutaområdet skall systemet med betalningsavtal och specialkonton utvidgas. (TT fr Reuter)

Beaverbrook om flygplanstillverkningen.

Den brittiske ministern för flygplanstillverkningen lord Beaverbrook lämnade 7/6 amerikanska journalister detaljerade uppgifter om det tyska flygvapnets styrka. Han betonade, att de härstammade från mycket väl informerade och pålitliga källor. Med utgångspunkt från officiella uppgifter, som tillställts honom från Tyskland, uppskattade han antalet tyska flygplan till 11.675, vartill komme 505 Junkerplan för trupptransporter.
(forts.)

282:4

8 juni 1940

Enligt erhållna informationer skulle Tyskland ha 16.000 piloter. Lord Beaverbrook meddelade även, att den brittiska flygplansproduktionen kraftigt ökats under den senaste månaden. (UP fr London)

Italiens politik.

I en ledande artikel 7/6 sammanfattar tidningen Relazioni den italienska politikens ledande tankar i följande sex punkter: "1) I 18 år har Mussolinis Italien bedrivit en fredspolitik. Denna politik har varit en rättvis politik, som sökt utjämna svårigheterna och skapa mänskligare politiska formler. 2) I 18 år ha Frankrike och Storbritannien motsatt sig den av Mussolini bedrivna politiken. De ha torpederat fyrmaktspakten. Genom den hållning som Paris och London ådagalagt ha de fransk-italienska överenskommelserna av 1935 förlorat allt värde, och andan i den italiensk-engelska Medelhavsöverenskommelsen av 1938 har förfalskats. 3) Då det italienska folket krävde jord att odla, erbjöd man det öknar. Då det abessinska företaget påbörjades upplevde det italienska folket sanktionernas alltjämt brännande förolämpning. Även för erkännandet av imperiet krävde London och Paris ett pris av politisk art. Men Mussolini tillbakavisade beslutsamt den skamliga handeln. 4) Allt som kom från Italien mottogs ständigt med ringaktning, det må ha varit på det inrikespolitiska eller det internationella området. Genom att bekämpa fascismen ville

282:5

8 juni 1940

engelsmännen och fransmännen bekämpa den italienska ideella uppfattningen om Europa. Detta nya Europa skall emellertid nu uppstå ur blodbadet. 5) Ett demokratiskt Europa, som hatat och föraktat det italienska folket, kan icke annat än bekämpas. Det italienska folket skall föra striden mot Londons och Paris'plutodemokratier till det yttersta. Även våldet har sitt höga moraliska värde när det tjänar till att samla krafterna i syfte att uppnå jämvikt och rättvisa. Detta krig måste för det italienska folket medföra en lösning av de oavgjorda territoriella frågorna, vilka kunna betecknas med namnen Nizza, Korsika, Tunis och Djibouti. Dessa frågor måste lösas i klump. Men kriget har också ett stort socialt syfte, nämligen att befria Europa från förtryck av de hegemonistiska, råvarusamlande och monopoliserande makterna. 6) Det italienska folkets liv står under fransk-engelsk kontroll. Det italienska folket måste säkra sitt oberoende på havet, nationens frihet och imperiet. Italienska folket är den ende domaren över sina egna intressen. Men de engelsmän och fransmän som alltjämt försöka träda fram som paladiner för de italienska kraven kunna icke vinna beaktande. Det är axeln Berlin-Rom som med sina segerrika vapens skarpa klingor skall tilltvinga sig sin fred".

(TT fr DNB)

282:6

8 juni 1940

USA:s hjälp till västmakterna.

President Roosevelt meddelade 7/6, att han i kongressen skall framlägga förslag om ändring av lagen, så att regeringen kan lämna tillbaka kanoner av äldre modell till fabrikanterna för att sedan säljas till de allierade. Roosevelt lät förstå, att man kan vänta nya flygplansleveranser till de allierade genom "trading-in"-metoden, vilken redan begagnats för överföring av femtio bombplan till Curtissbolaget. "Trading-in" innebär, att flygplan som nu tillhöra försvarsgrenarna, åter skola släppas ut i handeln, varefter de enskilda företagen kunna göra med dem vad de vilja.

(DN fr Washington)

x

283:1

9 juni 1940

Fransk krigsrapport.

I den franska krigskommunikén 8/6 em. heter det: "Drabbningen har hela dagen fortsatt längs hela fronten mellan havet och Chemin-des-Dames. Fiendens infanteridivisioner, som hittills hållit sig i bakgrunden, ha nu trätt fram i främsta linjen. Över 20 divisioner nya trupper ha gått i strid vid sidan av de sju pansardivisioner som voro i elden 7/6. Våra divisioner ha blott genom att företa en reträtt kunnat begränsa resultatet av denna kraftansträngning, företagen med styrkor som icke stå i någon proportion till de franska. Dessa nya styrkor ha möjliggjort för fienden att i ansenlig omfattning få fotfäste på höjderna söder om Aisne. En division ur flottans flygvapen bombarderade 8/6 vissa fabriker i Berlins förstäder". (TT fr Havas)

Belgiens motstånd.

Belgiske försvarsministern har 8/6 riktat en dagorder till de belgiska trupperna, vari det bl.a. heter, att tusentals vapenföra belgier nu befinna sig i Frankrike. De skola sammanföras till välbeväpnade trupper, som skola ha den lysande uppgiften att befria fosterlandet. I ett budskap till alla officerare och underofficerare understryker ministern, att de genom konung Leopolds kapitulation blivit lösta från trohetseden till konungen.

Belgiske konseljpresidenten Pierlot yttrade 8/6 i ett radiotal till sina landsmän i Frankrike: "Enligt författningen tillkommer under nuvarande omständigheter hela den utövande makten de i konselj samlade ministrarna.

9 juni 1940

Det är under den lagliga, i Frankrike upprättade provisoriska regeringen - och under den ensam - som alla militärer och statstjänstemän sortera."
(TT fr Havas)

Brittiska flottförluster.

Brittiska amiralitetet offentliggör 8/6 en översikt av flottförlusterna, vilken visar att krigsoperationernas verkningar hittills utvecklats till de allierades förmån. Vid krigsutbrottet hade brittiska imperiet 15 slagskepp, av vilka ett förlorats. I övrigt äro siffrorna: hangarkryssare 7-1, kryssare 62-2, jagare 185-20, ubåtar 58-8 samt minsvepare och hjälpfartyg 108-6.
(TT fr Reuter)

Demonstrationer i Spanien mot västmakterna.

Samtidigt med att den nya brittiska ambassadören i Madrid 8/6 överlämnade sina kreditivbrev till general Franco, demonstrerade 500 spanska studenter mot de allierade, varvid de unisont höjde ropet: "Gibraltar måste bli spanskt."
(UP fr Madrid)

Italien och blockaden.

I Rom meddelas officiellt: Chefen för italienska utrikesministeriets byrå för "det ekonomiska kriget", minister Pietromarchi, har tillställt Mussolini en rapport angående de förluster Italien lidit till följd av den fransk-engelska blockaden. I rapporten förklaras bl.a., att man

9 juni 1940

absolut måste tillbakavisa de allierades påstående att blockaden tillämpas gentemot Italien på ett sådant sätt, att den icke skadat landets ekonomi. Detta påstående kan för det italienska folket endast framstå som en bitter sarkasm, ty blockaden hade icke kunnat vara mera outhärdlig. (TT fr Stefani)

Rumänska försvarsåtgärder. 8/6 ägde ytterligare reservistinkallelser rum i Rumänien. Härmed torde den rumänska armén ha kommit upp till full första krigsstyrka. Man räknar med över en milj. man under fanorna. Sju engelsmän och tre holländare som voro anställda i oljebolaget Royal Dutch ha utvisats från Rumänien. Man förklarar, att de bröto mot det nya förbudet för utlänningar att vistas i vissa oljedistrikt. (TT fr DNB)

Tal av Pershing. General Pershing, som var chef för de amerikanska arméernas generalstab i Frankrike under världskriget, höll 8/6 ett tal, vari han enträget uppmanade Förenta staterna att sända "ett obegränsat antal" flygplan, kanoner, gevär och ammunition m.m. till de allierade. Han yttrade bl.a.: "De allierade hålla vår främsta linje." (TT fr Reuter)

Västmakternas flygplansköp. Den allierade inköpskommissionens talesman meddelade 8/6 i New York, att beställningar av snabba jaktplan och bombplan nu gjorts för sammanlagt 1 miljard dollar. (TT fr Reuter)

283:4

9 juni 1940

Skyddslag i Argentina.

Från Buenos Aires meddelas 8/6: Argentinas deputeradekammare har med 123 röster mot 8 antagit en lag om åtgärder för att förhindra verksamhet, som skulle äventyra neutralitetens vidmakthållande - alltså om skyddsåtgärder mot "femte kolonnen". (TT fr Havas)

x

284:1

10 juni 1940

Kapitulation i Norge.

Norska försvarets överkommando meddelar: Försvarets överkommando har givit order att fientligheterna skola inställas från kl. 12 natten till 10/6. Förhandlare äro på väg. (TT fr NTB)

Brittisk hangarkryssare sänkt.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: "Tyska sjöstridskrafter, däribland de båda slagskeppen "Gneisenau" och "Scharnhorst", opererade under ledning av amiral Marschall för att lätta trycket mot de kring Narvik kämpande trupperna. Härvid sänktes 8/6 den engelska hangarkryssaren "Glorious" om 22.500 ton samt en fientlig jagare."
(TT fr DNB)

Tysk krigsrapport.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: Under fyradagarsslaget i Somme- och Oiseområdet ha tyska infanteri- och pansardivisioner i nära samarbete med flygvapnet slagit starka fientliga stridskrafter och tvingat andra delvis i striden nyinsatta fientliga trupper till återtåg. Fiendens försök att till varje pris uppehålla det tyska anfallet har strandat. (TT fr DNB)

C84:2

10 juni 1940

Brittisk flygverksamhet.

Från London meddelas: Det brittiska flyget anställde 8/6 svåra härjningar bland tyska stridsvagnskolonner och motoriserade styrkor i området kring Bresle och Somme. (TT fr Reuter)

Fransk krigsrapport.

I den franska kommunikén 9/6 e.m. heter det: Fienden har utsträckt sin angreppsfront ända till Argonne samtidigt som den tidigare offensiven fortsättes. Fienden har minskat sitt tryck mot Bresle och framfört sina pansaravdelningar mot Rouen och Gisors. Några spaningsdetachment ha ankommit till Rouens förstäder och Pont-de-l'Arche, varest de förgäves sökte övergå Seine. (TT fr Paris)

Dagorder av Weygand.

9/6 riktade den franska överbefälhavaren general Weygand en dagorder till arméerna, vari det heter: "Den tyska offensiven har nu igångsatts på hela fronten, från havet till Montmédy. I morgon kommer den att utsträckas ända fram till Schweiz. Ordern för var och en är alltjämt att strida utan tanke på reträtt". (TT fr Havas)

Behandlingen av krigsfångar.

Från Paris meddelas 9/6:
Det franska överbefälet har igångsatt en undersökning för att kontrollera riktigheten av den tyska pressens uppgifter om förment dålig behandling av tyska fångar. Överbefälet är redan nu i stånd att försäkra, att fler-

284:3

10 juni 1940

talet av dessa påståenden icke motsvara verkliga förhållandet. Den franska regeringen vore villig att gå med på att på ömsesidighetens grundval de tyska krigsfångarnas öde undersökes av en neutral makt.
(TT fr Havas)

Tal av De Valera. Eires president De Valera höll 9/6 ett tal, vari han förklarade, att det va folkets plikt att omedelbart enrollera sig i försvarsstyrkorna, för att man skall kunna vara säker på att varje försök från en angripares sida att företa en invasion i Eire kommer att stå denne dyrt.
(TT fr Reuter)

Demonstrationer i Italien. Från Rom meddelas:
Det nybildade "aktionsutskottet för Malta" höll 8/6 ett sammanträde i Rom, vid vilket man demonstrerade för det fascistiska Italien och Maltas återförening med Italien. I talrika italienska städer ha underavdelningar av aktionskommittén bildats.
(DN fr Rom)

Mexikos politik. Mexikanske presidenten Cardenas har hållit ett radiotal till republikanerna på det västra halvklotet och därvid förklarat, att Mexiko under den nu pågående tragedin i Europa kommer att samarbeta med demokratierna.
(TT fr Reuter)

284:4

10 juni 1940

Mansjukuos gränsfråga.

Sovjetryska telegrambyrån meddelar: Mellan sovjetryska och japanska regeringarna har 9/6 efter diplomatiska förhandlingar i Moskva enighet uppnåtts i tvistefrågan om gränsdragningen i Chalkin-gol-distriktet vid gränsen mellan Mansjukuo och Yttre Mongoliet. Denna tvist ledde sommaren 1939 till häftiga strider mellan ryska och japanska trupper och kunde icke lösas av blandade kommissioner, som sammanträdde i Chita och Charbin i början av 1940. (TT fr DNB)

x

285:1

11 juni 1940

Norsk proklamation.

Officiellt meddelas 10/6 i Tromsö: Norska stortinget uttalade vid sitt sista sammanträde 9/4, att den norska regeringen under alla omständigheter måste vara fri och oavhängig, även om den för detta ändamål skulle bli tvungen att flytta ut ur landet. I överensstämmelse härmed beslöts i statsrådet 7/6, att konungen, kronprinsen och regeringen tillsvidare skola ta sitt säte utanför Norge.

Från norska statsrådet har 9/6 utsänts följande proklamation: "Till det norska folket. Konungen och regeringen har i detta ögonblick sett sig nödsakade att flytta sitt säte och sin verksamhet utanför landets gränser. Det lyckades den tyska härsmakten att sätta sig fast i Norge och efter hand lägga största delen av landet under sig. De allierade regeringarna, vilka voro i krig med Tyskland - de brittiska, franska och polska regeringarna - kommo storsint till Norges hjälp med manskap och vapen, och tills nu har det varit möjligt att bevara en del av landet åt dess lagliga nationella regering. Men krigets hårda nödvändighet har tvingat de allierades regeringar att samla all sin styrka till striden på andra fronter, och de ha full användning för allt sitt folk och all sin materiel på dessa fronter. Under dessa förhållanden är det omöjligt att fortsätta striden här i landet mot en övermakt som den tyska; Vår försvarsmakt, som kämpat med mod och tapperhet i två månader, saknar den nödvändiga krigsmaterielen, särskilt ammunition och jaktflyg, och

265:2

11 juni 1940

och kan icke längre erhålla sådant. Fortsatt strid skulle blott leda till fullständig förstörelse för de landsdelar som ännu äro fria. Försvarets överkommando har därför rått konungen och regeringen att tills vidare uppge striden inom landet, och konungen och regeringen ha funnit det vara sin plikt att följa detta råd. De flytta därför nu ut ur landet. Men de ge därför ej upp striden för att återvinna Norges självständighet. Tvärtom. De vilja hålla ut i den utanför landets gränser. De hysa den fasta förhoppningen att det norska folket skall återfå sin rätt och sin frihet. Det norska stortingets president står bakom konungen och regeringen i denna strid, likaså cheferna för Norges här och flotta. Och till bekräftelse på att regeringen vill vara en regering för hela norska folket utan hänsyn till gamla partigränser har den i dag förstärkts genom utnämningar av nya statsråd ur olika partier. Vi tacka alla som denna tid gjort sin plikt mot fosterlandet och kämpat för dess frihet, och vi samla oss i en maning till det norska folket att framgent hålla hoppet och modet levande hos sig genom allt förtryck och all nöd. Vi äro förvissade om att ingen norrman skall svika vår frihets sak. Vi ropa blott till eder alla: Håll ut i trohet mot vårt dyra fosterland! Vi, som sända denna uppmaning till eder i den stund, vi äro nödsakade att lämna Norges mark, vi äro beslutna att insätta alla våra krafter, våra liv och allt

11 juni 1940

vi äga för Norges sak. Vi tro, att vi snart skola få komma tillbaka till ett fritt och självständigt Norge, och vi hoppas, att vi skola kunna göra det med ära. Den tanke, som skall bära vår gärning därute, och som vi veta, att vi ha gemensam med alla som stanna hemma, ligger i orden: Leve Norge! Allt för Norge! (Sign.) Haakon R. Johan Nygaardsvold". De nya medlemmarna av norska regeringen äro bankdirektör Arne Sunde, vänster, jordbrukaren Anders Fjeldstad, bondepartiet och stortingsman Sven Nielsen. (TT fr NTB)

Koht om kapitulationen.

Från Narvik meddelas: Sedan proklamationen om upphörandet av det norska motståndet 9/6 upplästs i radion höll norske utrikesministern Koht ett tal till Norges folk, vari han bl.a. yttrade: "Vi ha nu hört kungens och regeringens proklamation att motståndet skall upphöra trots att vi stå obesegrade. Detta är gjort för att icke ödelägga hela norra Norge. Norska män och kvinnor, det första avsnittet är förbi, vi gå en mörk tid till mötes, men striden fortsätter på andra fronter, och norrmän äro med även där. I denna tunga stund är man kanske frestad att rikta en förebråelse mot de allierade, men vi måste se saken från de allierades sida och händelserna på västfronten, där världens öden nu avgöras. De kämpa nu för sin existens där ute, och var kanon och varje flygmaskin behövs för att hejda det tyska krigsmaskineriet. Det var nödvändigt, att kungen och

11 juni 1940

regeringen lämnade landet för att hävda Norges intressen under det pågående kriget och ta vid när freden inträder igen. Steget togs icke förrän varje utväg var prövad. Både kungen och regeringen hade önskat att general Ruge tillsammans med dem lämnat landet, men denne ville icke. General Ruge för förhandlingar med den tyske kommendanten".

(DN fr Narvik)

<u>De allierade lämna Norge.</u>

Brittiska informationsministeriet meddelar 10/6: "Med föregående vetskap och samförstånd från norske konungens och norska regeringens sida ha de brittiska och franska trupperna dragits tillbaka från norra Norge. Konungen och kronprinsen samt norska regeringen äro nu i Storbritannien, och en del av de norska väpnade styrkorna ha dragits tillbaka från Norge för att omgrupperas för verksamhet på andra fronter. Intagandet av Narvik möjliggjorde, att åtgärder kunde vidtas, så att tyskarna för avsevärd tid hindras från att använda denna hamn för export av järnmalm."

(TT fr Reuter)

285:5
11 juni 1940.

Tysk rapport om Norge.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar 10/6: "Det hjältemodiga motstånd som generallöjtnant Dietls stridsgrupp i Narvik ensam och under de svåraste omständigheter bjudit en förkrossande fientlig övermakt har krönts med fullständig seger. Österrikiska bergstrupper, delar av flygvapnet samt besättningarna på våra jagare ha under två månaders strider givit ett bevis för alla tider på glänsande soldategenskaper. Genom deras hjältemod ha de allierade land-, sjö- och luftstridskrafterna tvungits utrymma Narvik- och Harstadsområdena. Över själva Narvik vajar den tyska flaggan slutgiltigt. De norska stridskrafterna ha natten till 10/6 likaledes inställt fientligheterna. Kapitulationsförhandlingarna äro i gång."
(TT fr DNB)

Tysk krigsrapport.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar 10/6: "Våra på en bredd av omkring 350 km. inledda operationer ta det planerade och väntade förloppet i riktning mot nedre Seine och Marne samt i Champagne. Alla fientliga motstötar ha strandat, även där de företagits med pansarstridsvagnar. På flera ställen har striden övergått till förföljelse. Fientliga flygplan ha under natten åter flugit in över norra och västra Tyskland och på enstaka ställen åstadkommit skador på fält och på byggnader genom planlösa bombfällningar."
(TT fr Berlin)

11 juni 1940

De allierades flygförluster.

I Berlin meddelas 10/6, att de allierades sammanlagda förluster i flygplan efter 5/6 utgöra 437 flygplan och en ballon captif. Därav ha 249 flygplan nedskjutits i luftstrider, 81 av luftvärnsartilleri och återstoden förstörts på marken. (TT fr DNB)

Brittiska flottförluster.

Brittiska amiralitetet meddelade 10/6: "Då intet nytt meddelande ingått angående operationerna till havs i samband med våra styrkors hemfärd från Norge och då det hittills ej varit möjligt att få förbindelse med vissa båtar, beklagar marinministern, att man nu måste betrakta följande fartyg som förlorade: hangarfartyget "Glorious", transportfartyget "Orama" och tankfartyget "Pioneer". "Orama" hade inga trupper ombord. 2 jagare böra likaledes betraktas såsom sänkta. Dessa fartyg beledsagade hangarfartyget "Glorious" och äro förmodligen de skepp som omnämndes i den tyska kommunikén såsom jagare och ubåtsjagare". (TT fr Reuter)

Italien förklarar krig mot västmakterna.

I Rom offentliggjordes 10/6 följande offioiella kommuniké: "Kl. 16.30 i dag mottog utrikesminister Ciano i Palazzo Chigi det franska sändebudet och meddelade honom följande: 'Hans majestät konungen och kejsaren förklarar, att Italien från och med 11/6 betraktar sig såsom varande i krig med Frankrike' Kl. 16.45 kallade greve Ciano det engelska sändebudet till Palazzo Chigi och meddelade i samma form denne, att Italien

285:7

11 juni 1940

befinner sig i krigstillstånd med Storbritannien." (TT fr DNB)

Tal av Mussolini.

150.000 människor hade samlats utanför Palazzo Venezia i Rom 10/6, då Mussolini kl. 17.45 framträdde på palatsets balkong, hyllad med jubelrop. Mussolini yttrade följande: "Soldater till lands, till sjöss och i luften, revolutionens svartskjortor och legionärer, kvinnor och män i Italien, imperiet och konungariket Albanien! Lyssna! Ödestimman har slagit. Det är de oåterkalleliga beslutens timma som kommit för vårt fosterland. Krigsförklaringen har redan överlämnats till Englands och Frankrikes ambassadörer. Vi börja krig mot västerns plutokratiska och reaktionära demokratier, som ständigt ställt sig i vägen för det italienska folkets uppstigande och ofta hotat själva dess existens. De senaste historiska händelserna kunna uttryckas i dessa ord: ständigt halva löften, hotelser och utpressningsförsök och slutligen som kronan på detta ovärdiga verk den belägring som de 52 staterna anordnade genom folkförbundet. Vårt samvete är fullkomligt lugnt. Med er är hela världen vittne på att det fascistiska Italien gjort allt som stått i mänsklig makt för att hindra den storm som nu drar igenom Europa, men allt var förgäves. Det hade räckt med att revidera fördragen för att anpassa dem efter nationernas vitala krav och icke betrakta dem som oföränderliga. Det hade räckt med att icke fortsätta med garantipolitiken vilken visat

265:8

11 juni 1940

sig leda till självmord särskilt för alla dem som godtagit denna politik. Det hade räckt med att icke tillbakavisa det förslag som rikskansler Hitler framlade i oktober 1939 då fälttåget mot Polen var slut. Men allt detta hör det förflutna till. Vi äro i dag beslutna att möta alla krigets faror och offer. Ett folk är icke verkligt stort, om det icke betraktar sina avtal som heliga eller om det drar sig undan de stora prov som bestämma historiens gång. Vi gripa till vapen för att efter att ha löst frågan om våra landgränser även fastställa våra sjögränser. Vi vilja spränga de territoriella och militära kedjor som kväva oss i vårt hav, ty ett folk på 45 milj. människor är icke verkligt fritt, om det icke har fri utfart till Oceanen. Denna gigantiska strid är ingenting annat än en logisk utvecklingsfas i vår revolution. Det är de fattiga och folkrika nationernas strid mot exploatörerna, som grymt hålla fast vid sitt monopol på all rikedom och allt guld på jorden. Det är de livskraftiga och unga folkens strid mot de folk som äro sterila och närma sig nedgångens tid, det är striden mellan två sekler och två idéer. Nu när tärningen är kastad och vår vilja har bränt broarna bakom oss, förklarar jag högtidligt, att Italien icke ämnar indra andra folk som gränsa till det till lands eller till sjöss i konflikten. Må Schweiz, Jugoslavien, Turkiet, Egypten och Grekland ta dessa ord ad notam. Vid ett minnesvärt möte i Berlin

285:9

11 juni 1940

sade jag, att enligt den fascistiska moralens lag håller man fast vid en vän ända till slutet. Vi ha gjort detta och skola så även i framtiden med Tyskland, med dess folk och dess segerrika väpnade styrkor. I detta historiska ögonblick tänka vi på konungen och kejsaren. Vi hälsa även det allierade Stortysklands ledare. Det proletära och fascistiska Italien har för tredje gången rest sig, starkt, stolt och enat som aldrig förr. Lösenordet är endast ett. Det är kategoriskt och gäller alla. Detta ord har redan spritts och sätter hjärtana i brand från Alperna till Indiska oceanen. Det heter: segra. Och vi skola segra för att till slut ge Italien, Europa och världen en lång period av fred med rättvisa. Italienska folk! Till vapen! Visa din uthållighet, ditt mod och din tapperhet". (TT fr Rom)

Hitler till Italiens kung och Mussolini.

Rikskansler Hitler har avlåtit följande telegram till konungen av Italien och kejsaren av Etiopien: "Försynen har velat att vi mot våra egna avsikter äro nödsakade att försvara våra folks frihet och framtid i kamp mot England och Frankrike. I denna historiska stund, i vilken våra arméer förena sig i troget vapenbrödraskap, vill jag sända Eders Majestät mina hjärtligaste hälsningar. Jag hyser den fasta övertygelsen att Italiens och Tysklands väldiga kraft skall vinna seger över våra motståndare. Våra båda folks livsrättigheter skola sedan vara tryggade för

2810

11 juni 1940

all tid".

Till Mussolini sände Hitler följande telegram: "Det världshistoriska beslut som ni i dag förkunnat har rört mig på det djupaste. Hela tyska folket tänker i detta ögonblick på eder och edert land. Den tyska krigsmakten gläder sig åt att i striden kunna stå vid den italienske kamratens sida. I september 1939 förklarade de brittiska maktinnehavarna utan anledning krig mot tyska riket. De avböjde varje erbjudan om en fredlig reglering. Även edert medlingsförslag möttes då med ett hårt nej. Den stigande ringaktning för Italiens nationella livsrättigheter, som de maktägande i London och Paris visa, ha nu slutgiltigt sammanfört oss - som ideologiskt redan alltid voro på det närmaste förbundna genom våra båda revolutioner och politiskt genom fördragen - i den stora kampen för våra folks frihet och framtid. Ledare för det fascistiska Italien! Mottag försäkringen om det tyska folkets oupplösliga kampgemenskap med italienska folket! Jag själv sänder eder liksom alltid i troget kamratskap de hjärtligaste hälsningar". (TT fr DNB)

Deklaration av Ribbentrop.

Riksutrikesminister von Ribbentrop avgav 10/6 i utrikesdepartementets förbundsrådssal följande förklaring: "Riksregeringen och med den hela tyska folket har just med djup rörelse hört Italiens ledares ord. Hela

285:11

11 juni 1940

Tyskland är i denna historiska stund fyllt av jublande entusiasm över att det fascistiska Italien av sitt eget fria beslut träder på dess sida till kamp mot den gemensamme fienden, England och Frankrike. Tyska och italienska soldater skola nu marschera skuldra vid skuldra och kämpa till dess de maktägande i England och Frankrike äro beredda att respektera våra båda folks rättigheter. Först efter denna seger för det unga nationalsocialistiska Tyskland och det unga fascistiska Italien blir det möjligt att trygga en lyckligare framtid även åt våra folk. Men segerns garanter äro tyska och italienska folkets obändiga kraft och den oföränderliga vänskapen mellan våra båda stora ledare Adolf Hitler och Benito Mussolini". (TT fr DNB)

Tal av Reynaud. I ett radiotal 10/6 till franska folket yttrade konseljpresident Reynaud bl.a.: "Intet skall bryta Frankrikes vilja att kämpa för sin jord och sin frihet. Vi äro nu på sjätte dagen av det största fältslag som förekommit i världshistorien. Våra arméer ha icke uppgivit en enda befäst ort utan att tillfoga fienden stora förluster. Det är detta ögonblick, då Frankrike, sårat, men tappert och uppoffrande, kämpar mot det tyska herraväldet för sitt eget och hela världens oberoende, som Mussolini valt att förklara krig mot oss. Ni veta, att jag och min företrädare upprepade gånger förklarat, att det icke fanns någon olöst fråga mellan oss och Italien som icke kunde regleras genom förhandlingar. De högsta moraliska

11 juni 1940

auktoriteter i världen - påven och president Roosevelt - ha upprepade gånger försökt hindra detta krig, men förgäves. Mussolini har beslutat, att blod skall flyta. Vad var förevändningen för detta krig? Då kl. 4.30 i eftermiddag vår ambassadör François-Poncet riktade denna fråga till greve Ciano svarade denne, att Mussolini endast uppfyllde de åtagande han ingått gentemot Hitler. Fientligheterna skola börja i natt vid midnatt. I Medelhavet äro de allierade ännu starkare än annorstädes. Frankrike går in i detta krig med rent samvete. Frankrike kan icke dö". (DN fr Paris)

Franska regeringen lämnar Paris. Från Paris meddelas 10/6: Franska regeringen har lämnat Paris. Alla ministerier ha flyttat söderut. (DN fr Paris)

Storbritannien stöder Frankrike. Officiellt meddelas 10/6 i London, att premiärminister Churchill tillställt konseljpresident Reynaud följande meddelande: "De brittiska styrkorna ge största möjliga stöd åt de franska arméerna i det stora slag de nu utkämpa med sådant orubbligt mod. Alla tillgängliga medel användas för att lämna hjälp till lands, till sjöss och i luften. Det brittiska flyget har oupphörligt varit i verksamhet över slagfälten, och de senaste dagarna ha nya brittiska styrkor landsatts i Frankrike för att inta sin

285:13

11 juni 1940

plats jämte dem som redan äro invecklade i den gemensamma striden. Man håller på med att gruppera andra betydande förstärkningar som snart skola vara klara". (TT fr Reuter)

Tal av Duff Cooper.

Brittiske informationsministern Duff Cooper höll 10/6 ett tal i radio till lyssnare i Storbritannien, Kanada och Förenta staterna. Han förklarade bl.a., "att Tyskland icke fått ökade utsikter att vinna kriget genom att Italien trätt in på dess sida. Tvärtom är det troligare, att Italien kommer att visa sig som en börda snarare än en tillgång, liksom fallet var för de allierade i världskriget, då de brittiska och franska trupperna måste ingripa för att återställa läget efter den italienska arméns flykt vid Caporetto. Ur en synpunkt sett blir Italiens inträde i kriget snarast en hjälp åt de allierade, eftersom den italienska luckan i blockaden av Tyskland kan stoppas till. Italien har icke några tvisteämnen med Storbritannien eller Frankrike och har icke framfört några krav som avvisats". (TT fr Reuter)

285:14

11 juni 1940

Ungerns neutralitet. Den ungerska regeringen förklarade 10/6 i en officiell kommuniké, att Ungern ämnade hålla sig utanför kriget även efter det Italien förklarat England och Frankrike krig. (UP fr Budapest)

Italiens krigsförklaring inför Balkan. Från Jugoslavien, Rumänien och Turkiet meddelas, att Italiens inträde i kriget framkallat stor upphetsning och spänning. (UP fr Belgrad, Bukarest och Istambul)

Tal av Roosevelt. President Roosevelt höll 10/6 ett tal i Virginiauniversitetet, varvid han bl.a. yttrade: "Amerikanska folket och regeringen ha med allvarligaste oro sett italienska regeringens beslut att delta i de fientligheter som rasa i Europa. De amerikanska republikernas sympatier äro med de nationer som ge sitt blod i striden mot våldets och hatets gudar. Förenta staterna skola följa två självklara riktlinjer. Vi skola ställa denna nations materiella resurser till förfogande åt dem som bekämpa våldet, och samtidigt skola vi utbygga och påskynda utnyttjandet av dessa resurser, så att vi själva i Amerika skola ha en utrustning och en utbildning som motsvarar alla eventualiteter. Alla vägar som leda till dessa mål måste hållas fria från hinder. Vi skola icke sakta farten eller gå omvägar. Tecknen och signalerna visa på fart: full fart framåt!"(forts.)

285:15

11 juni 1940

På tal om de amerikanska isolationisterna yttrade presidenten: "Det finns en del som ännu håller fast vid det uppenbara misstaget att vi här i Förenta staterna tryggt kunna låta vårt land bli en ensam ö i en värld som domineras av våldsfilosofin. En sådan ö må vara en önskedröm för dem som fortfarande tala och tänka som isolationister, men för mig och den överväldigande massan amerikaner i dag är den en plågsam nattmara, som låter oss se bilden av ett folk utan frihet, ett folk sittande i ett fängelse, med fjättrade händer, hungrigt och matat genom gallerstängerna av föraktfulla, obarmhärtiga herrar över andra kontinenter. Det är naturligt, att vi ställa oss frågan hur vi kunna hindra, att ett sådant fängelse bygges kring oss och att vi stängas inne i det".

(TT fr Reuter)

Fullmakt åt Roosevelt.

Från Washington meddelas 10/6: Militärutskottet inom representanternas hus har givit president Roosevelt befogenhet att i nödfall låta mobilisera nationalgardet. Denna fullmakt gäller, intill den tidpunkt då kongressen åter samlas. President Roosevelt äger dock endast rätt att låta nationalgardet tjänstgöra innanför Förenta staternas gränser eller i de amerikanska besittningarna. (UP fr Washington)

285:16

11 juni 1940

Japanskt flyg-anfall.

Från Chungking meddelas: Stora eskadrar av japanska bombplan ha utsatt Chungkingför ett förödande luftangrepp, varvid omfattande materiella skador anställdes. (UP fr Chungking)

x

286:1

12 juni 1940

Brittiskt bombangrepp i Trondheim.

Brittiska flygministeriet meddelar: "11/6 ha flygplan ur brittiska kustförsvaret med framgång angripit en fientlig flottstyrka i Trondheims hamn. Två fientliga kryssare och ett transportfartyg träffades av bomber. Våra flygplan mötte kraftigt motstånd av fiendens jaktplan och luftvärn. Två av våra plan ha icke återvänt". (TT fr Reuter)

Tysk krigsrapport.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: "Det stora slaget mellan Kanalkusten och Meuse pågår alltjämt för fullt. På högra flygeln och i centern fortsättes utan uppehåll förföljandet av de slagna franska arméerna, och mellan Reims och Argonnerna äga förbittrade men framgångsrika strider rum. På många ställen ha stora fientliga styrkor avskurits och omringats och gå sin förintelse tillmötes. Till följd av de stora förlusterna i stupade liksom också i fångar och material av alla slag mattas märkbart fiendens motståndskraft. Bomb- och störtbombplan ha ånyo anfallit hamnen och kajanläggningarna i Le Havre, förstört slussarna, sänkt en jagare och skadat andra fartyg, däribland en jagare och två transportfartyg på 10.000 ton, med träffar av tunga bomber. Förutom att den retirerande fiendens täta kolonner, transporter, truppanhopningar och batteriställningar belagts med bomber, har flygvapnet också lyckats träffa och delvis förstöra talrika broar över Marne och nedre Oise och därigenom i hög grad hindra fiendens återtåg". (TT fr DNB)

266:2

12 juni 1940

Fransk krigs-rapport.

Den officiella franska kommunikén 11/6 e.m. meddelar bl.a.: "Under dagens lopp har slagets häftighet ökats till det yttersta längs hela stridsfronten. Det är tydligt, att fienden söker framtvinga ett avgörande. Väster om Oise har han fördubblat sina ansträngningar att övergå Seine mellan Rouen och Vernon. I skydd av rökridåer har han försökt kasta pontoner över floden och överskrida den med stridsvagnar. Våra trupper göra oupphörligt motanfall för att hålla tillbaka fienden".

(TT fr Reuter)

Mussolini överbefälhavare.

Från operationsområdet har konung Viktor Emanuel 11/6 riktat följande proklamation till den italienska krigsmakten: "I egenskap av chef för alla stridskrafter till lands, till sjöss och i luften återvänder jag som för 25 år sedan till edra led och följer därmed mina känslor och min dynastis traditioner. Kommandot över trupperna vid alla fronter överlämnar jag till regeringschefen, fascismens ledare och imperiets förste marskalk. Min första tanke gäller er. Det är med djupaste kärlek till fosterlandet och i den orubbligaste förtröstan till segern som vi med det allierade Tyskland nu gå mot nya svåra prövningar. Soldater till lands, till sjöss och i luften, förenade med er som aldrig förr är jag säker på att ert mod och det italienska folkets fosterlandskärlek

än en gång skall ge våra ärorika vapen segern".

Mussolini har riktat följande dagorder till den italienska krigsmakten: "I enlighet med konungens och kejsarens beslut övertager jag från och med i dag befälet över de på alla fronter opererande styrkorna. Jag bekräftar,att Italiens marskalk Badoglio utnämnts till chef för generalstaben. Jag bekräftar vidare, att under marskalk Badoglio stå marskalk Graziani som chef för arméns generalstab, amiral Cavagnari som chef för marinstaben och general Pricolo som chef för flygstaben. Från och med i dag skola alla vapen och alla sinnen vara riktade mot målet: att vinna segern. Leve konungen!" (TT fr DNB)

Brittiska mineringar i Medelhavet.

Brittiska amiralitetet meddelade 11/6, att vissa områden kring Italiens kuster äro farliga för sjöfarten på grund av miner. (TT fr Reuter)

Brittisk flygverksamhet i Afrika.

Officiellt meddelas i Kairo: "Det brittiska flyget företog 11/6 bombangrepp mot fientliga bombplansavdelningar på marken, bensinnederlag och bomblager på italienska militärflygplatser i östra Libyen och Italienska Östafrika. De aerodromer i östra Libyen som angripits äro de viktigaste italienska flygbaser som utgöra ett hot mot Egypten och västöknen. Flyg-

286:4

12 juni 1940

plan på marken förstördes, eldsvådor anställdes och ett bensinförråd sattes i brand. I Italienska Östafrika angrepos flygplan och hangarer på aerodromer nära Asmara". (TT fr Reuter)

Abessinska styrkor organiseras.

Från Djibouti meddelas 11/6: Broarna vid gränsen mellan Franska Somaliland och Abessinien ha sprängts. Fitaorari Birru har utnämnts till befälhavare för de abessinska styrkorna i Keniaområdet under den kejserliga abessinska flaggan. (TT fr Reuter)

Påven och kriget.

Inom Vatikankretsar i Rom uppges, att påvestolen iakttar stor återhållsamhet gentemot Italiens inträde i kriget. Vatikanens officiella tidning Osservatore Romano publicerar de officiella tillkännagivandena utan kommentarer. (TT fr DNB)

Brittisk regeringsdeklaration om Italien.

I stället för Churchill avgav major Attlee en deklaration i brittiska underhuset 11/6. Vad beträffar Italiens inträde i kriget förklarade Attlee: "Sällan har ett sådant beslut fattats med så föga berättigande. De brittiska och franska regeringarna ha trots ständiga förolämpningar visat stort tålamod. Mussolini motiverade beslutet med ovärdiga och materialistiska skäl i förhoppning att kunna göra vinster på demokratier-

286:5

12 juni 1940

nas bekostnad. Men Italien har redan fått lära känna de allierades sjömakt. 14 italienska fartyg ha uppbringats, 3 ha sänkts av de egna besättningarna och 10 andra ligga i allierade hamnar".

(TT fr Reuter)

Dominions i krig med Italien. Nya Zeelands premiärminister Fraser förklarade 11/6, att Nya Zeeland är i krig med Italien sedan kl. 10.30, nyzeeländsk tid. Den kanadensiska senaten har vid skyndsam behandling godkänt den av underhuset enhälligt tillstyrkta förklaringen att Kanada anser sig vara i krig med Italien. Sydafrikanska unionens chargé d'affaires i Rom har hos utrikesminister Ciano på instruktion av sin regering anhållit om sitt pass och samtidigt meddelat, att denna framställning är att betrakta såsom en deklaration att krigstillstånd råder mellan Italien och Sydafrikanska unionen.

(Sv.D. fr London)

Fartygsförluster. Brittiska amiralitetet meddelar 11/6, att sammanlagda förlusterna av allierat handelstonnage till följd av fientliga aktioner under den vecka som slutade kl. 24 2/6 uppgå till 78.715 ton. Av denna totalsumma förlorades 24.000 ton under operationerna vid Dunkerque, och dessa förluster böra icke betraktas som handelstonnageförluster i vanlig mening. Den brittiska handelsflottan förlorade under perioden 11 fartyg på sammanlagt

286:6

12 juni 1940

54.715 ton, de allierade 4 fartyg på 17.913 ton och neutrala stater 3 fartyg på 7.923 ton, vilket sammanlagt ger en tonnagesiffra på 80.551.
(TT fr Reuter)

x

287:1

13 juni 1940

<u>Tysk krigs-rapport.</u>

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: "Den nya operation, som 5/6 inleddes mellan Engelska kanalen och trakten söder om Laon, har lett till fullständig framgång. Sedan Weygand-zonen söder om Somme intagits genombrötos den vikande fiendens linjer på flera ställen, och återstoden av hans styrkor kastades under mycket svåra förluster över nedre Seine. Rouen är sedan några dagar i tysk hand, och Seine har nedanför Paris på flera ställen redan överskridits av våra trupper. Nordväst om Paris stå våra divisioner vid Oise 20 km. utanför Paris och utanför den på ömse sidor om Senlis belägna ställningen som är avsedd att skydda Paris. Compiégne och Villers - Cotterets äro i vår hand. Öster om Ourcq har Marne uppnåtts på bred front med stora styrkor. Även de av våra arméer, som 9/6 ånyo gått till angrepp mellan Oise - Aisnekanalen och Meuse, ha i hårda strider slagit den framför dem stående fienden och tvungit honom till återtåg. Reims har tagits, och i Champagne har Suippes överskridits. Trots talrika, delvis av pansarstyrkor understödda motanfall i Champagne lyckades fransmännen icke heller 11/6 stoppa vår framryckning. Under de nya operationerna har fienden utom de svåraste blodiga förluster förlorat ett stort antal fångar, vapen och krigsmateriel av alla slag. Hittills har det icke varit möjligt med någon ens preliminär uppskattning härav. Flyget, som genom fortsatta ingripanden väsentligt bidragit till arméns stora framgångar sedan 5/6, gick 11/6 åter framgångsrikt till angrepp

13 juni 1940.

mot hamnanläggningar i Le Havre och fientliga transportfartyg vid Kanalens västkust. Härvid sänktes ett transportfartyg, och genom bombträffar skadades ytterligare 10 fartyg. De fientliga flygplansförlusterna uppgingo 11/6 till sammanlagt 59 plan, av vilka 20 nedskötos i luftstrider och 19 förintades av luftvärnet, medan resten förstördes på marken. Dessutom nedskötos åter 3 observationsballonger. Tre egna flygplan saknas." (TT fr DNB)

Fransk krigsrapport.

I den franska kvällskommunikén 12/6 heter det: "Slaget är fortfarande lika våldsamt på hela fronten. Från havet till Oise har fienden ökat sina ansträngningar vid Seine mellan Rouen och Vernon för att utvidga det brohuvud han lyckats upprätta på flodens sydsida. Fienden har sänt fram rekognosceringsdetachement på norra Seinestranden i riktning mot Caudebec. Vid nedre Oise ha tyskarna fått känning med våra trupper i trakten av Persan-Beaumont. I närheten av Château-Thierry vid Marne ha stora fientliga styrkor, som kommit norrifrån lyckats överföra avdelningar till flodens södra strand. I Reimsområdet har fienden kastat in nya stridsvagnsavdelningar och motoriserade trupper i striden. Inför detta anfall ha våra divisioner vikit tillbaka mot Reimsberget fot för fot under förbittrad strid och i god ordning. Några av våra flygeskadrar ha under dagens lopp varit i elden i fem omgångar." (TT fr Reuter)

287:3

13 juni 1940

Churchill hos Reynaud.

Brittiska informationsministeriet meddelar: Churchill hade 11 och 12 juni, åtföljd av Eden och chefen för imperiets generalstab general Dill, överläggningar i Frankrike med Reynaud, Pétain och Weygand. Fullständig överenskommelse nåddes om vilka åtgärder som böra vidtas för att möta krigslägets utveckling. (TT fr Reuter)

Den första italienska krigskommunikén.

Italienska krigsmaktens kommuniké nr 1 lyder: "Natten till 11 juni hade land-, sjö- och flygstyrkorna helt intagit de i förväg planerade ställningarna. Bombplan tillhörande det italienska flygvapnet företogo, åtföljda av jaktplansstyrkor, i daggryningen och vid solnedgången 11/6 häftiga bombardemang av militära anläggningar på Malta med tydliga resultat och återvände därefter oskadda till sina respektive baser. Samtidigt ha andra flygplan företagit spaningsflygningar över Nordafrikas hamnar och territorium. Vid Cyrenaicas gräns försökte brittiska flygplan flyga in, men sloges tillbaka, varvid 2 fientliga flygplan nedskötes". (TT fr Stefani)

287:4

13 juni 1940

Telegram och dagorder från kronprins Umberto.

Italienske kronprinsen Umberto har i egenskap av chef för den italienska västarmén sänt ett telegrem till Mussolini, italienska härens överbefälhavare. I telegrammet uttrycker kronprinsen sin övertygelse om en italiensk seger. Mussolini har besvarat hälsningen med en önskan och förhoppning om Italiens seger.

Kronprinsen har i egenskap av inspektör för infanteriet 12/6 utfärdat följande dagorder: "Italienska infanterister! Den högtidliga timmen har slagit. Med orubblig förtröstan och med tidigare hjältemodiga triumfer för ögonen marschera ni mot det imperiella Italiens nya säkra och segerrika framtid. Fosterlandet väntar sig ännu mera glänsande segrar av er djärvhet och uthållighet. Leve Italien, konungen och Mussolini". (UP fr Rom)

Egypten bryter med Italien.

Från Kairo meddelas: Egyptiska parlamentet har 12/6 godkänt regeringens förslag att avbryta de diplomatiska förbindelserna med Italien. Därmed har förbindelserna avbrutits. I en resolution uppmanade parlamentet den egyptiska regeringen att "ge demokratierna all hjälp i kampen för frihet och rättvisa". (UP fr Kairo)

287:5

13 juni 1940

Sydafrika deltar i kriget. Den första sydafrikanska krigskommunikén publicerades 12/6. Kommunikén meddelar bl.a.: Tunga bombplan ur det sydafrikanska flygvapnet anföllo 11/6 militära mål i Abessinien. Omfattande skador förorsakades på anläggningar, vägar och materiel. (TT fr Reuter)

Polska ubåten "Orzel" förlorad. Genom brittiska amiralitetets förmedling meddelar polska marinstaben i London 12/6, att den polska ubåten "Orzel" är kraftigt försenad efter en patrullfärd och att den måste anses ha gått förlorad. (TT fr Reuter)

Rumäniens olja. Från Bukarest meddelas 12/6: Italiens inträde i kriget har medfört svåra problem för den rumänska oljeindustrin. Franska och engelska storkonsumenter av olja ha telegraferat till de rumänska oljebolagen, att oljeutskeppningarna tills vidare skola inställas, men att detta icke betyder, att de vilja annullera kontrakten. Innan Italien gick med i kriget gick cirka hälften av den rumänska oljeproduktionen genom Medelhavet. Rumänien förfogar över ett så stort antal tankvagnar att cirka 200.000 ton olja varje månad kunna transporteras pr järnväg. Den oljeledning som går från de stora rumänska oljefälten till Donau kan maximalt transportera 150.000 ton olja i månaden. Sålunda kunna Italien och Tyskland utan att behöva använda egna tankvagnar månatligen bli försedda med

287:6

13 juni 1940

350.000 ton olja pr järnväg eller pr Donautransporter. Turkiet har avslutat en överenskommelse med Rumänien om leverans av 200.000 ton olja varav 26.000 ton redan utskeppats innevarande månad, och resten skall följa under de närmaste månaderna.

(UP fr Bukarest)

Icke-angrepps-pakt Thailand-Västmakterna. Brittiske understatssekreteraren Butler har meddelat, att Thailand 12/6 undertecknat en nonaggressionspakt med Storbritannien och Frankrike. Butler betecknade detta såsom en gynnsam faktor för bevarandet av stabiliteten i sydöstra Asien. (TT fr Reuter)

Fördrag Thailand-Japan. Från Tokyo meddelas: Japan och Thailand undertecknade 12/6 ett fördrag, vilket, ehuru beteckningen nonaggressionstraktat icke godkänts, företer stora likheter med en sådan. Huvudpunkterna i fördraget äro: 1) Respekt för varandras territorier och försäkran om vänskapliga förbindelser, 2) Information och konsultation om problem av gemensamt intresse, 3) Löfte att ingendera parten skall hjälpa den andres fiender. Fördraget har en giltighetstid av 5 år. (forts.)

287:7

13 juni 1940

Thailand hade föreslagit en nonaggressionspakt, men Japan föredrog ett fördrag om vänskapligt samarbete. Tidningen Asahi Shimbun säger, att fördraget är baserat på Japans politik, som går ut på att någon inblandning icke skall ske i det europeiska kriget, att främja vänskapen mellan staterna i Fjärran Östern och ett stärkande av freden i Östasien. Det förklaras, att Japan betraktat en nonaggressionspakt såsom olämplig "mot bakgrunden av den senaste tidens exempel". (Times fr Tokyo)

Tientsin-problemen.

En representant för japanska utrikesdepartementet meddelar 12/6, att ett avtal kommit till stånd rörande de mellan Japan och Storbritannien oavgjorda frågorna i Tientsin. Det nu ingångna avtalet rör spörsmålen om polisen i koncessionen, silverförråden och valutafrågan. (TT fr Reuter)

USA:s fackföreningar och kriget.

Den amerikanska fackföreningsledaren Green har hållit ett anförande i Indianapolis 12/6. Han yttrade bl.a.: "Vi fordra, att Förenta staterna ger all den hjälp till de allierade som är möjlig utan att vi försvaga vår egen ställning. Vi kräva, att krigsmateriel sändes till västmakterna, även om dessa icke äro i stånd att lämna betalning omedelbart".
Green uttalade vidare, att alla amerikanska arbetare på grund av den nuvarande situationen komma att undvika strejker.
(UP fr Indianapolis)

x

267:8

13 juni 1940

Sovjets Romambassadör.

Från Rom meddelas: Sovjetryske ambassadören i Rom Nikolaus Gorelkin anlände 13/6 till Rom, 6 månader efter det han återvände till Moskva utan att ge någon motivering för sin avresa.

(UP fr Rom)

Ambassadörer i Moskva.

Italienska ambassadören Rossi anlände 12/6 till Moskva. Kort förut hade Storbritanniens och Frankrikes nyutnämnda amassadörer, Cripps och Labonne, anlänt dit. (TT fr DNB)

x

288:1

14 juni 1940

Demobilisering i Nordnorge.

Från Tromsö meddelas 13/6: Förhandlingarna mellan det tyska och det norska överkommandot om nedläggandet av vapnen i Nordnorge ha avslutats. De nordnorska avdelningarna demobiliseras snabbast möjligt, och alla som icke äro yrkesmilitärer sändas hem. För yrkesmilitärerna gälla särskilda bestämmelser. Trakterna norr om Harstad ha ännu icke besatts av tyskarna. (TT fr NTB)

Tysk översikt ang. Norgekriget.

I en översikt över de militära operationerna i Norge tillkännager tyska högkvarteret följande förlustsiffror för fienden och de egna stridskrafterna: Den tyska flottan tillfogade de brittiska och franska flottorna följande förluster: 1 hangarfartyg, 1 kryssare, 10 jagare, 1 ubåtsjagare, 19 ubåtar, tillsammans 65.000 ton; vidare 1 transportfartyg och 1 tankfartyg om tillsammans 29.100 bruttoregisterton. Ytterligare förintades 11 norska krigsfartyg; 2 kustpansarskepp, 3 jagare, 7 minläggare, 2 minsvepare, 14 torpedbåtar och några ubåtar samt flera mindre fartyg ha fallit i våra händer. Det tyska flyget har förintat 87 fientliga fartyg, bortsett från dem som funnos ombord på de brittiska hangarfartyg som sänktes i Ofotenfjorden 25/5 och i Nordsjön 8/6, vidare 28 krigs- och hjälpfartyg om ungefär 90.000 ton och 71 handelsfartyg genom bombträffar. De tyska armédivisionerna ha utom sina framgångar mot de

288:2

14 juni 1940

franska och engelska styrkorna sönder sprängt, tillfångatagit, tvingat till kapitulation eller kastat över svenska gränsen 6 norska divisioner. Den tyska försvarsmaktens förluster utgöra i stupade: 1.317 officerare, underofficerare och meniga; i sårade: 1.604; saknade (under sjötransport eller på annat sätt): 2.375. Flottan har förlorat 3 kryssare, 10 jagare, 1 torpedbåt, 6 ubåtar och omkring 15 mindre krigs- och hjälpfartyg. Flyget har förlorat 90 flygplan i strid med fienden och genom nödlandning på havet. 27 flygplan ha skadats vid nödlandning till lands och genom fientliga angrepp på marken. (TT fr DNB)

Hitler tackar Norgetrupperna.

Rikskansler Hitler har till de soldater som deltogo i det norska fälttåget utfärdat en dagorder, vari han uttalar sitt tack och erkännande till de tyska befälhavarna i Norge, generallöjtnant von Falkenhorst för armén, generalamiral Saalwächter för flottan och generalöverste Milch för flygvapnet samt till de tyska soldaterna. (TT fr DNB)

288:3

14 juni 1940

Tysk krigs-
rapport.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: "De vid kusten invid St. Valéry inneslutna fransk-engelska truppernas försök att undkomma över havet ha misslyckats. Gruppen har kapitulerat, varigenom över 26.000 fångar, varibland 5 franska och en engelsk general, samt oöverskådliga mängder byte fölle i tyskarnas händer. Vårt artilleri tvingade genom flera träffar en fullastad transportångare att vända när den försökte gå till havs. Ytterligare ett fartyg exploderade när det utsattes för eld av tyska pansarvärnskanoner. Längs hela angreppsfronten äro operationerna stadda i snabbt framåtskridande. Marne har på flera ställen överskridits under strid. I Champagne ha våra divisioner under förföljandet tagit Châlons och passerat slagfälten från år 1915. Också mellan Argonnerna och Meuse ha terrängvinster gjorts. Enligt hittills föreliggande provisoriska uppgifter utgör antalet tillfångatagna sedan 5/6, då de nya operationerna inleddes, över 100.000. Även fiendens förluster i krigsmateriel äro ansenliga. Enbart vid de två arméerna på västra flygeln kunde över 200 fientliga stridsvagnar förstöras eller erövras genom samarbete mellan alla vapenslag. Vid Le Havre nedskötos 20 fientliga spärrballonger. Fiendens sammanlagda förluster i luften uppgingo till 19 flygplan. 4 egna flygplan saknas". (TT fr DNB)

288:4

14 juni 1940

Fransk krigsrapport.

Den franska kvällskommunikén 13/6 meddelade: "På ömse sidor om Paris tilltar slaget i häftighet. Väster om huvudstaden ha nya styrkor gått till anfall söder om Rouen. Motoriserade trupper och pansarkolonner trängde fram vid brohuvudena i Louviers, Les Andelys och Vernon i riktning mot Pacy-sur-Eure och Evreux. Norr om Paris ha åtminstone 12 divisioner gått till angrepp mellan Senlis och Betz. Öster om huvudstaden var striden våldsammare än föregående dag. Pansardivisioner ha övergått Marne från Château-Thierry till Dormans i riktning mot Montmirail, medan andra divisioner som gå fram öster om Reims rycka fram i riktning mot Châlons-sur-Marne. De fientliga styrkor som kastats in i striden mellan havet och Meuse uppskattas till 100 divisioner. Trots underlägsenhet i antal fortsätta våra arméer striden på ett utomordentligt sätt." (TT fr Reuter)

Brittisk styrka inringad.

Brittiska krigsministeriet meddelar 13/6: "En av våra divisioner, som opererade med sin vänstra flygel på Normandies nordkust, hade fått sina förbindelser avskurna av tyska styrkor, som genombrutit linjen längre söderut. En del av denna division tillsammans med andra allierade styrkor hade till slut omringats av överlägsna fientliga styrkor. Försöken att evakuera dessa trupper över havet kröntes endast delvis med framgång och man fruktar, att en del av trupperna tagits till fånga. Återstoden av denna division har inlastats på fartyg och åter landsatts i Frankrike." De tillfångatagna engelska soldaterna utgjorde 6.000 man. (TT fr Reuter)

288:5

14 juni 1940

Paris öppen stad.

Amerikanska utrikesdepartementet meddelar 13/6, att Förenta staternas ambassadör i Frankrike på begäran av franska regeringen underrättat tyskarna om att Paris är en öppen stad, från vilken alla militära styrkor dragits tillbaka.

Officiellt meddelas 13/6 i Paris, att Paris icke skall försvaras. Detta betyder, att fransmännen skola strida norr och söder om Paris.

(TT fr Reuter)

Brittiskt löfte till Frankrike.

Brittiska regeringen tillställde 13/6 franska regeringen en skrivelse, vari den hyllar de franska arméernas hjältemod och ståndaktighet i striden mot den oerhörda numeriska överlägsenheten. I skrivelsen understrykes, att Storbritannien kommer att fortsätta sända största möjliga hjälp och att landet är beslutet att fortsätta striden - kosta vad det kosta vill - i Frankrike, på de engelska öarna, på haven och i luften, överallt dit den förflyttas, med utnyttjande av de yttersta resurserna. Det heter till slut i skrivelsen: "Vi skola icke uppge striden förrän Frankrike åter tryggats i hela sin omfattning och de förslavade länderna befriats. Vi äro säkra på att denna stund - skall komma. Den kommer kanhända fortare än vi ha rätt att vänta oss i nuvarande ögonblick."

(TT fr Reuter)

288:6

14 juni 1940

<u>Reynaud vädjar till Roosevelt.</u>

Konseljpresident Reynaud har tillställt president Roosevelt följande meddelande, som 13/6 offentliggjordes i tidningarna: "Herr president. Jag vill först tacka er för den frikostiga hjälp som ni beslutat lämna oss i fråga om flygplan och annan krigsmateriel. Sedan 6 dagar och 6 nätter strida våra divisioner utan en timmes uppehåll mot en fiende som förfogar över förkrossande överlägsenhet i fråga om materiel. Fienden står i dag nästan utanför Paris´ portar. Vi skola strida norr om Paris, och vi skola fortsätta att strida söder om Paris. Vi skola dra oss tillbaka till en av våra provinser, och om vi jagas bort därifrån komma vi att bege oss till Nordafrika och vid behov till våra besittningar i Amerika. En del av regeringen har redan lämnat Paris. Själv bereder jag mig på att fara till fronten. Detta sker för att intensifiera striden med all den kraft vi förfoga över och icke för att överge den. Jag vågar anhålla, att ni, herr president, måtte förklara allt detta för ert folk, för alla Förenta staternas medborgare genom att säga dem, att vi äro beredda att offra oss i den strid som vi utkämpa för alla fria män. När jag talar till er, har en annan diktatur angripit Frankrike i ryggen. En ny gräns är hotad. Ett sjökrig kommer att börja. Ni har på ett storsint sätt besvarat den appell som jag för några dagar sedan riktade till er över Atlanten. I dag 10/6 1940 har jag plikten att av er begära ny hjälp, större än tidigare. Samtidigt som ni kommer att

288:7

14 juni 1940

lämna Amerikas män och kvinnor en redogörelse för detta läge besvär jag er att förklara offentligt, att För. stat. skall ge de allierade moraliskt och materiellt stöd med alla medel utom avsändandet av en expeditionskår. Jag besvär er att göra detta innan det är för sent. Jag vet, hur allvarlig en dylik handling är. Detta innebär, att den icke får komma för sent. Ni har själv sagt oss det 5/10 1937. Jag är tvungen - och det äro vi alla - att se fakta i ögonen. Freden, friheten och säkerheten för 90% av världens befolkning ha satts i fara av de 10% som hota att slå sönder all ordning och alla internationella lagar. Men de 90% som önska leva i fred under rättens regim och i överensstämmelse med moraliska principer som varit allmänt godtagna under sekler söka och måste finna ett medel att göra sin vilja gällande. Timmen har nu slagit för dessa 90% av världens medborgare att reagera mot den dödsfara som hotar oss alla. Jag hyser förtroende till det amerikanska folkets solidaritet i denna strid på liv och död som de allierade utkämpa för sin egen, men också för den amerikanska demokratiens räddning". (TT fr Paris)

288:8

14 juni 1940

Tal av Reynaud. Konseljpresident Reynaud höll 13/6 ett tal i radio, vari han bl.a. yttrade: "Under de olyckor som övergå fosterlandet vill jag för världen vittna om den franska arméns hjältemod. Jag har sett dem mitt i stridens vimmel, dessa män som icke sovit på fem dagar och vilka äro uttröttade av marscher och strider. Dessa män, vilka fienden trodde sig ha brutit ned, tvivla icke på den slutliga utgången av kriget, icke heller på fosterlandets öde. Hjältemodet hos de arméer som stredo vid Dunkerque har överträffats i det slag som nu rasar från havet till Argonne. Alla fria män måste nu veta, att ögonblicket är inne att förhindra att Hitler lyckas med sin plan. Den franska armén är blott förtruppen för de fria männen i världen. Vi ha tillfogat fienden stora förluster och kraftigt rubbat hans moral. Frankrike har nu rätt att vända sig till andra demokratier. Det har rätt att säga till dem: 'Nu är det er tur'. Jag har vid flera tillfällen bett Roosevelt att bringa de allierade hjälp ända till den gräns Förenta staternas lagar medge. I kväll riktar jag den sista appellen till honom. Det är icke längre tid till halvmesyrer. Det gäller nu själva Frankrikes liv. Striden tilltar i häftighet för varje dag, men icke desto mindre hysa vi ökat hopp om en gemensam seger för demokratin. Vi kunna hoppas, att den dag är nära då det ondas makter skola besegras. Under den svåra prövningen skola vi visa oss värdiga våra traditioner i det förflutna. Vårt folk har upplevt talrika hårda tider, men vi ha alltid klarat oss

igenom dem. Vad som än händer de kommande dagarna skola fransmännen veta att uthärda det. Må de vara värdiga landets historia, må de vara fulla av förtröstan! Må de vara som bröder! Fosterlandet är sårat, men upprättelsens dag skall komma". (TT fr Reuter)

Eire förblir neutralt.

Eires minister i Rom överlämnade 6/6 en not till utrikesminister Ciano, vari meddelades, att irländska regeringen komme att hålla fast vid sin strikt neutrala hållning, för den händelse italienska regeringen kommer att överge sin ställning såsom icke krigförande och inträda i kriget. (TT fr Stefani)

Spanien "icke krigförande".

Officiellt meddelas 13/6 i Madrid, att spanska regeringen beslutat uppträda såsom "icke krigförande" under det europeiska kriget. (TT fr Reuter)

Schweizisk protest i London.

Schweiziska utrikesdepartementet meddelar 13/6: Schweiziske ministern i London har fått i uppdrag att hos brittiska regeringen inlägga protest mot att bomber fällts i Renens och Genève samt framställa anspråk på skadeersättning. (TT fr Bern)

288:10

14 juni 1940

Egyptens hållning.

Från Kairo meddelas:
Egyptiske ministerpresidenten Aly Maher pascha har i ett tal 13/6 förklarat, att Egypten med spänt intresse emotser de närmaste krigshändelserna i Medelhavet, men att landet endast kommer att inta "en defensiv hållning". "Regeringen har emellertid beslutat att reagera aktivt, om blott en enda handsbredd egyptisk mark blir belagd med bomber. Om något sådant inträffar, förklarar Egypten omedelbart krig". Sammanlagt ha nu inemot 2.000 italienare häktats i Egypten, och man har även tagit i fängsligt förvar en mängd egyptiska medborgare, vilka misstänkas för att ha bedrivit statsfientlig verksamhet. I de största städerna, t.ex. Kairo, Alexandria och Port Said, är man i full färd med att evakuera civilbefolkningen. Hela Egypten är mörklagt. (UP fr Kairo)

Tysk-turkiskt handelsavtal.

Från Berlin meddelas: En tysk-turkisk överenskommelse om ett varuutbyte, vars omfång belöper sig till 21 milj. turkiska pund, har 13/6 träffats i Ankara. (DN fr Berlin)

288:11

14 juni 1940

Rysk-litauiska relationerna.

Från Kaunas meddelas 13/6:
Litauiska inrikesministern general Skucas har avgått. Hans post skall tillsvidare övertagas av konseljpresidenten. Anledningen till general Skucas' demission äro klagomålen från Moskva över intermezzon mellan litauiska medborgare och medlemmar av den sovjetryska garnisonen i Litauen, och inrikesministerns avgång hade av Moskva uppställts som villkor för ett fortsättande av de rysk-litauiska förhandlingarna.
(TT fr DNB)

Indragna navicerts.

Brittiska och franska ambassaderna i Washington meddela 13/6, att navicerts hädanefter icke komma att medgivas för laster till Italien, Schweiz, Ungern, Jugoslavien, Grekland, Bulgarien, Rumänien och Turkiet. Redan utfärdade navicerts till ovannämnda länder annulleras.
(TT fr Reuter)

x

289:1

15 juni 1940

Tysk avtackning av Norgetrupperna. Överbefälhavaren för tyska armén generalöverste von Brauchitsch har utsänt en dagorder till de delar ur tyska armén som insatts i Norge. I dagordern framhålles särskilt de prestationer som utförts av bergstrupperna från Österrike under de 2 månader långa striderna i Nordnorge. Generalfältmarskalk Göring har riktat en dagorder till flygvapnet, vari han tackar flygarna för deras insatser i Norge. I ordern heter det bl.a.: "Varje bomb från vårt flygvapen mot brittiska fartyg vid de norska kusterna var ett slag mot de plutokratiska krigshetsarnas vid Themsen förmenta herravälde över haven". Storamiral Raeder har med anledning av avslutandet av de militära operationerna i Norge utfärdat en dagorder till flottan, vari han understryker dess utomordentliga samarbete med övriga vapenslag. I ordern förklaras, att flottan genom sitt besättande av de norska huvudstödjepunkterna över huvud taget möjliggjort och därmed skapat grundvalen för arméns och flygvapnets operationer.

(TT fr DNB)

Tysk krigsrapport. Tyska krigsmaktens överkommando meddelar 14/6: "Andra avsnittet av det stora fälttåget i väster har segerrikt slutförts. Den franska nordfrontens motståndskraft har brutit samman. Seine har nedanför Paris övergåtts på bred front. Le Havre har tagits. På hela fronten från Paris till Maginotlinjen vid Sedan är fienden i full reträtt. På flera ställen ha

15 juni 1940

våra pansar- och motoriserade divisioner slagit igenom och gått om de retirerande trupperna. På sådana ställen flydde fienden, kvarlämnande hela sin materiel. Infanteridivisioner ha genombrutit skyddsställningen vid Paris. De fientliga stridskrafterna räckte icke längre till att skydda den franska huvudstaden. Våra segerrika trupper hålla sedan förmiddagen 14/6 på att marschera in i Paris". (TT fr DNB)

Nya brittiska trupper till Frankrike.

Från en hamn på engelska sydkusten meddelas 14/6: Fartyg efter fartyg har under de senaste dagarna avgått från hamnen för att överföra en ny brittisk expeditionskår till Frankrike. Många av soldaterna i denna kår voro med om fasorna vid Dunkerque. Andra rekryter gå till striden för första gången. Alla äro rikligt utrustade med ny materiel.
(TT fr Reuter)

Dominions stödja Frankrike.

Premiärminister Mackenzie King förklarade 14/6 i ett tal i kanadensiska underhuset bl.a.: "Jag tror mig kunna säga den franske konseljpresidenten, att hela den amerikanska kontinentens resurser skola stå på de allierades sida." Han uppläste brittiska regeringens skrivelse till franska regeringen med löfte om största möjliga hjälp (se 288:5) och yttrade: "Varje ord häri uttrycker det kanadensiska folkets känslor, vilja och beslutsamhet". I kanadensiska regeringens namn har Mackenzie King sänt följande telegram

289:3

15 juni 1940

till konseljpresident Reynaud: "Kanada förbinder sig gentemot Frankrike, liksom det förbundit sig gentemot Storbritannien, att oryggligt ge all hjälp intill yttersta gränsen för sin förmåga och sina resurser. Ni kunna vara förvissade om att Nordamerikas folk klart inse vad stunden kräver. Jag hyser tillit till att denna kontinents hela materiella och ekonomiska kraft skall anspännas utan dröjsmål. Som aldrig förr ha de fria folken i världen inspirerats av Frankrikes offeranda och hängivenhet".

Sydafrikas premiärminister general Smuts har 14/6 sänt franska regeringen ett telegram, vari det heter: "Sydafrikanerna ha alltid varit redo att strida ända till slutet för frihetens sak. I det ögonblick då det franska folket reser sig till den yttersta striden för denna sak utfäster sig det sydafrikanska folket att med fasthet stå vid dess sida och göra allt vad det kan för att lätta dess börda".

Australiens premiärminister Menzies, har 14/6 tillställt konseljpresident Reynaud ett telegram, vari han uttalar sin anslutning till brittiska regeringens skrivelse och försäkrar Frankrike om allt stöd från Australiens sida.

(TT fr Reuter)

289:4

15 juni 1940

Brittisk rapport från Medelhavet. I en 14/6 i Kairo utsänd brittisk flottkommuniké heter det: "Den allierade flottans enheter ha varit till sjöss ända sedan krigets början och utfört minsvepningsoperationer i Medelhavet för att skydda sjöfarten och förstöra fientliga fartyg. De torde vid dessa operationer icke ha mött något fientligt fartyg. De italienska fartyg, som enligt flygkommunikén blivit träffade, äro 9.000-tons kryssaren "San Giorgio" och två ubåtar. Alla fartyg råkade i brand. En fientlig ubåt har angripits med framgång av flottstridskrafterna. Ett flertal minor, varav några utanför egyptiska kusten, ha förstörts." (TT fr Reuter)

Italienska tonnageförluster. I London meddelas 14/6, att italienska fartyg på sammanlagt 210.855 ton tagits av de allierade eller sänkts av de italienska besättningar. Italienska fartyg på sammanlagt 80.000 ton befinna sig i farvattnen kring England. (TT fr Reuter)

Spanien besätter Tanger. Officiellt meddelas i Madrid: "För att trygga Tangerzonens och staden Tangers neutralitet har spanska regeringen beslutat att provisoriskt åtaga sig övervaknings-, polis- och säkerhetstjänsten i den internationella zonen. I detta syfte anlände marockanska trupper 14/6 till Tanger. Livet går sin gilla gång i området". (TT fr Reuter)

289:5

15 juni 1940

Generaler utnämnas i Sovjet.

Sedan 5/6 ha Moskvatidningarna dagligen offentliggjort listor på generals- och amiralsutnämningar i armén och flottan. 14/6 offentliggjordes de sista namnen. Sammanlagt ha utnämnts 1.056 generaler och amiraler från generalmajor och konteramiral uppåt. På armén och flygvapnet komma 948 generaler och på flottan 108 amiraler. (TT fr DNB)

USA:s försvar.

Vid presskonferens 14/6 meddelade president Roosevelt, att ett utskott på åtta medlemmar för landets försvar skall bildas. Lagen om arméanslag på 1.498 milj. dollar har erhållit presidentens underskrift. (TT fr Reuter)

Nytt USA slagskepp.

Förenta staternas nyaste slagskepp, "North Carolina", på 35.000 ton, sjösattes 13/6 i Brooklyn. (TT fr Reuter)

Japansk uppmaning.

Från Tokyo meddelas, att den av Japan kontrollerade Nankingregeringen offentliggjort en deklaration, vari de europeiska krigförande makterna uppmanas att draga bort sina militära och marina styrkor från Kina för att förhindra intermezzon. (TT fr Reuter)

x

290:1

16 juni 1940

Litauen ockuperas av ryssarna. Officiellt meddelas i Kaunas: "14/6 kl. 23 lokal tid överlämnade utrikeskommissarie Molotov till den litauiske utrikesministern Urbsys i Moskva ett ultimatum, vari kräves att följande 3 fordringar skola ha uppfyllts före 15/6 kl. 10 f.m. Moskvatid: 1) Inrikesminister Skucas och chefen för statsskyddsdepartementet Povelaitis skola omedelbart ställas inför domstol såsom direkt skyldiga till de provokatoriska handlingarna mot de sovjetryska garnisonerna i Litauen. 2) I Litauen skall ofördröjligen bildas en regering, som kan och vill garantera, att det mellan Sovjetunionen och Litauen avslutade ömsesidiga biståndsavtalet genomföres, och som beslutsamt kan bli herre över motståndarna till detta fördrag. 3) Litauen skall omedelbart trygga fritt genomtåg av sovjetryska trupper till de viktigaste centra i sådan omfattning att säkerhet vinnes för att fördraget genomföres och att provokatorisk verksamhet mot sovjettrupperna förhindras. Det heter vidare:"Sovjetregeringen anser uppfyllandet av dessa krav för ett elementärt villkor, utan vilket den ömsesidiga litauisk-ryska biståndspakten icke ärligt och samvetsgrant kan genomföras. Sovjetryska regeringen avvaktar svar från litauiska regeringen fram till 15/6 kl. 10 f.m. Om ett svar icke föreligger då betraktas detta som ett avslag på de ovannämnda ryska kraven."

Efter mottagandet av detta ultimatum sammanträdde litauiska regeringen

290:2

16 juni 1940

omedelbart till ett sammanträde under ordförandeskap av presidenten. Härvid beslöts att acceptera alla sovjetryska regeringens krav. Den av konseljpresident Merkys ledda regeringen trädde tillbaka, och presidenten gav general Rastikis i uppdrag att bilda den nya regeringen. General Rastikis inledde utan dröjsmål förhandlingar om regeringsbildningen. Under tiden förklarade emellertid utrikeskommissarie Molotov för litauiske ministern i Moskva, att general Rastikis icke ansågs som persona grata av sovjetryska regeringen, och att det var nödvändigt att träda i förhandlingar med sovjetryska regeringen beträffande konseljpresidentens och de andra ministrarnas personer. Omedelbart efteråt anlände från utrikesminister Urbsys följande telegram: 'Utrikeskommissarie Molotov har uppställt följande krav för den litauiska regeringen: 1) den sovjetryska armén överskrider .. 15/6 kl. 14 (lokal tid) den litauiska gränsen på följande punkter: Eisiskis, Druskeniki, Druskeninkeliai och Dukstas; 2) de sovjetryska trupperna skola främst besätta städerna Vilna, Kaunas, Siauliai, Panevezys och Raseiniai; 3) överenskommelse om övriga orter som skola besättas skall träffas mellan den sovjetryska generalen Pavlov och litauiske överbefälhavaren Vitkauskas. Dessa båda sammanträffa i dag kl. 19 på stationen Gudagojo. För att undvika otrevliga intermezzon skall den litauiska regeringen tillse, att de sovjetryska truppernas inmarsch på litauiskt område icke stöter på något hinder'. Litauiska

290:3

16 juni 1940

regeringen gav härefter sina underlydande organ order att de till Litauen anländande ryska trupperna skulle mottas på det sätt som sovjetryska regeringen anhållit om. Från Moskva ha med extraflygplan ankommit högtstående representanter för sovjetryska regeringen, med vilka litauiska regeringen hoppas kunna i vänskaplig anda rådslå om alla frågor som sammanhänga med den nya situationen". Det meddelades senare, att ryska trupper 15/6 marscherat in i Litauen och att ställföreträdande utrikeskommissarien Dekanosov anlänt till Kaunas. (TT fr DNB)

Moskvauttalande om Litauen.

Moskvaradion har 15/6 utsänt en officiell deklaration om Litauens underkastelse inför de ryska kraven. I deklarationen förklaras, att Litauen grovt kränkt den hösten 1939 ingångna biståndspakten särskilt genom att med Lettland och Estland ingå ett hemligt militäravtal, som strider mot den rysk-litauiska biståndspaktens anda. (TT fr DNB)

Gränsintermezzo i Lettland.

I Riga meddelas: Tidigt på morgonen 15/6 fann man, att den lettiska gränsmaktsförläggningen i Maslenki vid gränsen mot Sovjetunionen lagts i aska. På platsen anträffade man liken av två gränsvakter och en kvinna samt en svårt skadad kvinna och en svårt skadad 14-årig gosse. Dessutom ha 11 gränsvakter och flera byinvånare försvunnit. En speciell undersök-

ningskommission under ledning av chefen för gränsskyddet general Holfains har begivit sig till platsen för att klara upp intermezzot.
(TT fr Lettiska telegrambyrån)

Gränsen Tyskland-Sovjet.

I Berlin meddelas officiellt: 10/6 undertecknades i Moskva en överenskommelse mellan Tyskland och Sovjetunionen om proceduren för reglering av tvister och intermezzon vid statsgränsen. Förhandlingarna ha förts i vänskaplig anda och framgångsrikt avslutats inom loppet av en månad.
(TT fr DNB)

Roosevelts svar till Reynaud.

President Roosevelt har 15/6 till konseljpresident Reynaud avlåtit följande telegram: "Jag sänder detta svar på Ert meddelande av i går (se 288:6), vilket har rönt det allvarligaste och vänskapligaste studium från vår sida. Tillåt mig först och främstatt ånyo framhålla, med vilken ständigt stigande beundran det amerikanska folket och dess regering följer det lysande mod som de franska arméerna visa vid försvaret av sin jord mot inkräktarna. Jag vill också upprepa på det mest bestämda sätt att amerikanska regeringen gör alla ansträngningar som kunna göras under nuvarande förhållanden, att den har gjort det möjligt för de allierade arméerna att under de senast gångna veckorna erhålla flygplan, artilleri och ammunition av många slag samt att amerikanska regeringen, så länge

16 juni 1940

franska regeringen fortsätter att bjuda motstånd, skall fördubbla sina ansträngningar i denna riktning. Jag tror mig kunna säga, att varje vecka som går ytterligare materiel skall överföras till de allierade nationerna. I överensstämmelse med sin politik att icke erkänna resultatet av territoriella erövringar, som åstadkommits genom militärt angrepp, kommer Förenta staternas regering icke att godtaga giltigheten av några försök att med våld inkräkta på Frankrikes självständighet och territoriella integritet. I denna stund, som är så tragisk för det franska folket och för Er, sänder jag Er mina försäkringar om mitt djupaste deltagande, och jag kan vidare försäkra Er, att så länge det franska folket fortsätter att försvara sin frihet, vilka är en inspiration för de demokratiska institutionerna i hela världen, kan det vara förvissat om att erhålla materiella förnödenheter från Förenta staterna i ständigt växande mängd. Jag är säker om att Ni skall förstå att detta icke innebär någon militär utfästelse. Endast kongressen kan göra sådana utfästelser". (TT fr. Reuter)

<u>Italiensk krigsrapport.</u>

Italienska arméns överkommando meddelar 15/6 bl.a.: "På fronten vid Alperna utbyggdes de intagna positionerna och vissa orter på andra sidan gränsen besattes. Fiendens försök att hindra denna aktion tillbakaslogos och ett flertal fångar togos. I gryningen 13/6 råkade enheter ur

290:6

16 juni 1940

italienska flottan i strid med en fientlig flottavdelning, bestående av kryssare och jagare. Under den strid som utkämpades trädde även kustbatteriet i aktion. Jagaren 'Calatafimi' träffade med sina torpeder två stora jagare, av vilka en sjönk. Orter på den liguriska kusten ha beskjutits av fientliga krigsfartyg. Det italienska flyget har trots de dåliga väderleksförhållandena utfört ett nytt verksamt bombardemang mot militära mål på Malta samt företagit talrika spaningsflygningar mot fiendens baser. En fientlig ubåt har sänkts av våra sjöflygplan. I italienska Nordafrika har fienden upprepat sina angrepp med talrika pansaravdelningar mot våra gränsposteringar vid gränsen mot Egypten. Angreppet tillbakaslogs". (TT fr Stefani)

Flygblad över Rom.

Från Rom meddelas: Flygblad nedkastades 14/6 av franska flygare över Rom. Samma dag fälldes bomber över Turin, Genua, Savona, Impeira och Venedig. (Sv.D. fr Rom)

Brittisk kryssare sänkt.

Officiellt meddelas 15/6 i London, att den lätta kryssaren "Calypso" sänkts av en italiensk ubåt i Medelhavet. "Calypso", som var på 4.180 ton, byggdes 1917 och hade en besättning av 440 man. (TT fr Reuter)

2?6:7

16 juni 1940

Kriget i Nordafrika.

Brittiska krigsministeriet meddelar, att brittiska trupper 14/6 i nära samverkan med det brittiska flyget gingo till angrepp mot forten Capuzzo och Maddalena nära egyptisk-libyska gränsen. Fortet Capuzzo intogs och fyra officerare samt 100 soldater togos till fånga. Maddalenafortet kapitulerade. Italienarna ha bombarderat Sollum och gränsposteringar på den egyptiska sidan, varvid endast obetydliga skador anställts.
(TT fr Reuter)

Egypten och kriget.

I Rom meddelas 15/6: Egypten har genom förmedling av italienska sändebudet i Kairo och egyptiska sändebudet i Rom, tillställt italienska regeringen följande meddelande: "Till följd av krigsförklaringen från Italiens sida har egyptiska regeringen i enlighet med allliansfördraget med Storbritannien beslutat avbryta de diplomatiska relationerna med italienska regeringen. Egyptiska parlamentet har tagit kännedom om detta beslut. Kammaren och senaten ha vid sina sammanträden 12/6 godkänt följande avgivna förklaring: Egypten skall stå fast vid sin allians med Storbritannien, respektera sina förpliktelser och bemöda sig att inom sitt område ge sin allierade all den hjälp och alla de lättnader som han kan begära. Egypten skall delta i kriget blott i det fall att landet angripes av Italien på ett av följande 3 sätt: Om italienska soldater

290:8

16 juni 1940

företa en inmarsch in på egyptiskt område, om Italien förstör egyptiska städer genom bombardemang samt om Italien företar luftanfall mot militära egyptiska mål". (TT fr Stefani)

Turkiets hållning.

I en officiell kommuniké i Ankara 15/6 meddelas, att de översikter över allmänna läget och av turkiska regeringens politik som avgivits av konseljpresidenten och utrikesministern, enhälligt godkänts vid folkpartiets sammanträde 14/6. Det tillägges, att "samtliga närvarande deputerade gåvo uttryck åt en inställning gentemot de allierade, vilken icke kunde varit varmare". (TT fr Reuter)

Rysk protest i Washington.

Från Washington meddelas 15/6: Den ryske ambassadören i Washington har avgivit en energisk protest till utrikesminister Hull mot att exporten av amerikanska varor till Sovjetunionen inställts. Det förklaras däri, att Förenta staternas regering under den gångna veckan stoppat leveranser av maskiner och tillbehör, som voro destinerade till Sovjetunionen.

(TT fr DNB)

2,0:9

16 juni 1940

USA stöder Latinamerika.

President Roosevelt undertecknade 15/6 en lag, som ger de latinamerikanska republikerna rätt att mot kontant betalning begagna sig av Förenta staternas varv och arsenaler för byggande och inköp av fartyg och krigsmateriel. (TT fr Reuter)

Tysk krigsrapport.

I en kommuniké från rikskansler Hitlers högkvarter 15/6 heter det: "Förföljandet är överallt i gång mellan nedre Seine och Meuse. Upplösningen av de slagna franska arméerna fortsätter. På olika ställen kapitulerade fientliga truppavdelningar utan strid. De nya fientliga förband som de senaste dagarna uppträtt äro sammansatta av i hast sammanrafsade rester av slagna divisioner och av reservtrupper. Sedan 5/6 ha hittills över 200.000 fångar räknats. Det materiella bytet kan ännu icke överskådas. Paris besattes och passerades 14/6 utan strid. Över Versailles slott, där Tysklands smälek år 1919 beseglades, vajar rikskrigsflaggan. Söder om Argonnerskogen kastades fienden tillbaka mot sydost och trängdes ur sin återtågsriktning. 14/6 gingo flygförband i stor skala till anfall mot Maginotlinjen vid Saarfronten. Befästningsverk, bunkers, artilleri- och infanteriställningar samt kolonner belades under hela dagen med bomber av alla kalibrar. Trupper ur armén trängde samtidigt, kraftigt stödda av artilleri, in i Maginotlinjens fästningsfält och erövrade talrika

290:10

16 juni 1940

befästningsanläggningar från fienden. I området Verdun-Metz-Belfort företogos effektiva flyganfall mot truppanhopningar och trupprörelser på järnvägar och vägar. Talrika järnvägståg förstördes, och många järnvägslinjer avskuros. Även i det övriga Frankrike noterade våra flygstyrkor stora framgångar vid anfall mot flygplatser, viktiga järnvägssträckor och retirerande kolonner. Natten till 15/6 företog motståndaren de vanliga inflygningarna över Väst- och Sydvästtyskland och fällde därvid åter planlöst bomber utan att träffa militära mål. Fiendens sammanlagda förluster i luften 14/6 utgjorde 43 flygplan. 5 egna flygplan saknas. Fiendens förluster 13/6 ha enligt vad som nu visat sig ökats med 10 flygplan till sammanlagt 29, och de egna förlusterna med 4 flygplan till sammanlagt 6."
(TT fr DNB)

Verdun taget.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: "Sedan linjen av fort på båda sidor om Meuse genombrutits, har staden och citadellet i fästningen Verdun tagits av oss. Fortet Vaux stormades på förmiddagen 15/6, och även det nordväst om Verdun belägna fortet Marre har tagits. Efter hårda strider ha våra trupper på bred front genombrutit Maginotlinjen öster om Saarbrücken".
(TT fr DNB)

2,0:11

16 juni 1940

Fransk krigsrapport.

Den franska kvällskommunikén 15/6 lyder: "I Normandie liksom även söder om Paris har läget icke förändrats. Längre österut ha fientliga avdelningar överskridit Seine i trakten av Romilly. Fienden har ökat sitt tryck i området från Troyes till Saint Dizier och med sina förtrupper ryckt fram i riktning mot Chaumont. I Elsass har fienden angripit i trakten av Neuf-Brisach. Några avdelningar ha lyckats överskrida Rhen utan att tränga in i våra försvarsställningar". Överbefälhavaren för de franska armèerna har meddelat regeringen, att civilbefolkningens flykt från de av tyskarna besatta områdena skulle kunna sätta de militära operationerna i fara. På grund härav har inrikesministern beslutat vidta åtgärder för att hindra civilbefolkningen att lämna vissa platser.

(TT fr Reuter)

x

291:1

17 juni 1940

Tal av kung Haakon.

I ett tal i radio från London 16/6 förklarade kung Haakon bl.a.: "Jag hoppas och tror, att det norska folket skall förstå, vilken självövervinnelse det var för mig att träffa beslut om att lämna det land, där jag i 35 år levat tillsammans med mitt folk. Jag hade hoppats att kunna bli kvar i landet och dela de tunga tiderna med mitt folk. Men det är min innerliga önskan, att det norska folket förstår de skäl, som förmådde mig att välja en annan uppehållsort, från vilken jag kan fortsätta arbetet för landets frigörelse. Jag skall jämte regeringen sträva för att handha de administrativa, finansiella och politiska uppgifterna till det norska folkets bästa. Vi skola ta hand om den betydande del av Norge som ännu är fri - handelsflottan, så att den norska flaggan ännu kan vaja på alla hav. Även utanför landets gränser ämna vi arbeta för land och folk. Jag riktar ett varmt tack till alla norska soldater, matroser och frivilliga hjälparbetare för den insats de gjort till landets försvar. Vi kämpa mot en fiende, som icke förstår oss och som icke fattar den grundfasta fosterlandskärlek som lever i alla norrmäns sinne. Vi som äro i utlandet äro mer än någonsin fyllda av den. Vi kunna icke tro, att frihetslängtan och frihetsviljan någonsin skola dö i norrmännens hjärtan. Det norska folket har aldrig varit ett slavfolk och är det ej heller i dag. Vi ha visat, att vi kunna bestämma vårt öde själva, och vi äro stolta över vårt land. Vi ha byggt upp det på fädernas arbete, på 1814 och 1905. Vi ha säkrat goda livsvillkor åt hela folket". (TT fr NTB)

291:2

17 juni 1940

Litauen under ockupationen.

I en officiell kommunikė från Kaunas 16/6 förklaras: "Statspresident Smetona har 15/6 avrest till utlandet. Regeringen betraktar hans avresa under föreliggande omständigheter som avgång från presidentposten. Statspresidentens åligganden skola enligt den litauiska författningen utövas av t.f. ministerpresidenten Merkys."

Den avgångne inrikesministern, general Skucas, och den samtidigt entledigade chefen för säkerhetspolisen Polvilaitis ha häktats. Krigsministern general Muskeitis, som tillhörde kabinettet Merkys, har avgått. Hans uppgifter övertas av överbefälhavaren general Vitkauskas. Ockupationen av Litauen har överallt försiggått i lugn. På inmarschvägarna ha de sovjetryska trupperna mottagits av vederbörande litauiska befälhavare. I Kaunas ha alla vägar in till staden samt järnvägsstationen besatts. Under natten ha pansarvagnar och motorcyklar patrullerat i Kaunas. Regeringen har utsänt ett upprop, vari den manar befolkningen till lugn. Med hänsyn till det internationella lägets utveckling har det - heter det i uppropet - blivit nödvändigt att öka de sovjetryska garnisonerna i Litauen för upprätthållande av freden och stärkande av säkerheten i denna del av Europa. Kommendanten i Kaunas har på kvällen 16/6 kungjort skärpt undantagstillstånd. Innehavare av vapen skola inom 48 timmar överlämna dessa till myndigheterna. (TT fr DNB)

291:3

17 juni 1940

Lettisk dementi om Litauen.

Lettiska telegrambyrån meddelar: "I det ryska meddelandet om likvideringen av den rysk-litauiska tvisten förklaras bl.a., att Litauen ingått en militärallians med Lettland och Estland och att den baltiska ententen därmed förvandlats till en militärallians mellan de tre staterna. Lettiska telegrambyrån har bemyndigats förklara, att denna uppgift icke motsvarar verkliga förhållandet, ty Litauen har icke anslutit sig till det militära fördraget mellan Lettland och Estland av 1/11 1923 och det existerar icke något annat militärfördrag mellan de tre baltiska staterna".

(TT fr Riga)

Sovjet framställer krav mot Lettland och Estland.

I Moskva meddelas officiellt: 16/6 överlämnade presidenten i folkkommissariernas råd Molotov till lettiske ministern för vidarebefordran till lettiska regeringen följande deklaration: "Med anledning av fakta som kommit till sovjetryska regeringens kännedom och efter det meningsutbyte, som nyligen ägde rum i Moskva mellan presidenten i folkkommissariernas råd Molotov och litauiske konseljpresidenten Merkys, anser sovjetryska regeringen det fastslaget, att den lettiska regeringen icke blott underlåtit att upphäva den militärallians med Estland, som ingåtts redan före undertecknandet av det rysk-lettiska fördraget om ömsesidigt bistånd och som är riktad mot Sovjetunionen, utan i stället utvidgat denna allians genom att indraga Litauen och försöka att indraga Finland i densamma.

291:4

17 juni 1940

Före undertecknandet av det rysk-lettiska fördraget om ömsesidigt bistånd hösten 1939 kunde sovjetryska regeringen blunda för existensen av en sådan militärallians trots att den genom sin anda stod i strid med den tidigare ingångna rysk-lettiska nonaggressionspakten. Men efter avslutandet av det ömsesidiga biståndsfördraget mellan Sovjetunionen och Lettland anses förefintligheten av en militärallians mellan Lettland, Estland och Litauen, riktad mot Sovjetunionen, av sovjetryska regeringen vara icke blott otillåtlig och outhärdlig utan också synnerligen farlig genom sitt hot mot de ryska gränsernas säkerhet. Sovjetregeringen trodde,att Lettland, sedan den rysk-lettiska ömsesidiga biståndspakten slutits, skulle uppsäga militäralliansen med de övriga baltiska staterna och att denna allians därmed skulle bli bragt ur världen. I stället företog sig Lettland att tillsamman med de övriga baltiska staterna återuppliva och utvidga denna allians. Bevis härpå är att tre hemliga sammanträden höllos mellan de tre baltiska staterna i december 1939 och mars 1940 för att reglera alliansens bestämmelser, att förbindelserna mellan de lettiska, estniska och litauiska generalstaberna utvidgades utan Sovjetunionens vetskap, att i februari 1940 skapades ett särskilt pressorgan för den baltiska militäralliansen, 'Revue Baltique', vilken utkommer i Tallin på engelska,franska och tyska etc. Allt detta visar, att lettiska regeringen kraftigt kränkt den rysk-lettiska ömsesidiga biståndspakten, som förbjuder de två parterna att

291:5

17 juni 1940

"avsluta fördrag eller allianser eller deltaga i koalitioner som äro riktade mot endera av de fördragsslutande parterna". En dylik kraftig kränkning av den ömsesidiga biståndspakten mellan Sovjetunionen och Lettland från lettiska regeringens sida inträffade i ett ögonblick då Sovjetunionen förde en utomordentligt välvillig politik gentemot Lettland och punktligt fullgjorde alla bestämmelser i den ömsesidiga biståndspakten mellan de båda länderna. Sovjetregeringen anser, att ett dylikt läge icke längre kan tolereras. Sovjetregeringen anser det absolut nödvändigt och brådskande, att 1) det i Lettland omedelbart tillsättes en regering som är kapabel till och besluten att trygga ett riktigt genomförande av den rysk-lettiska ömsesidiga biståndspaktens bestämmelser; 2) att omedelbart fri passage genom lettiskt område lämnas de sovjetryska trupper som skola förläggas i de mest betydande platserna i Lettland i tillräckligt antal för att garantera att den rysk-lettiska ömsesidiga biståndspakten genomföres och hindra eventuella provokativa handlingar mot den sovjetryska garnisonen i Lettland. Den sovjetryska regeringen anser uppfyllandet av dessa krav som ett grundvillkor, utan vars uppfyllande det är omöjligt att trygga ett hederligt och lojalt iakttagande av den ömsesidiga rysk-lettiska biståndspaktens bestämmelser".

En deklaration av enahanda innehåll överlämnades 16/6 av Molotov till estniske ministern i Moskva. Samma dag överlämnade lettiska och estniska

291:6

17 juni 1940

ministrarna sina regeringars svar, innehållande att sovjetregeringens krav antogos. (TT fr TASS och DNB)

Estland ockuperas av ryssarna.

I Tallinn utfärdades sent på kvällen 16/6 följande officiella meddelande: 'Sovjetryska regeringen förelade i dag den estniska regeringen fordringar, vilkas syfte är tryggandet av den ömsesidiga estnisk-ryska biståndspaktens genomförande. Estniska regeringen har under ordförandeskap av presidenten accepterat de framförda kraven och meddelat sovjetryska regeringen detta. I sammanhang härmed har estniska regeringen inlämnat sin demissionsansökan, vilken antagits av presidenten, varpå han omedelbart företagit åtgärder för bildande av en ny regering. I enlighet med den överenskommelse, som träffats med sovjetryska regeringen, skola sovjetryska trupper förläggas i flera estniska centra, där de hittills icke varit stationerade. Regeringen är övertygad om att alla medborgare vid de sovjetryska truppernas ankomst till sina nya förläggningar skola uppföra sig på samma lugna och förekommande sätt som förut". (TT fr DNB)

291:7

17 juni 1940

Tysk krigsrapport.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar 16/6: "Hela fronten från Kanalen till schweiziska gränsen befinner sig i segerrikt framstormande. Vid förföljandet av den slagne fienden i riktning mot Loire tävla motoriserade och icke motoriserade förband i väldiga marschprestationer och gå ofta om den flyende, utmattade fienden. Antalet fångar befinner sig i oavlåtligt stigande. Serievis företagna anfall av flyget ha med stor effekt satts in mot järn- och landsvägar, på vilka delar av de fientliga trupperna retirera mot Loire. Sydost om Paris och vid övre Marne befinna sig starka pansar- och motoriserade förband i rastlös framstöt mot söder, Langresplatån har överskridits. Återtågslinjerna för de från Saar och Rhen retirerande franska trupperna äro därmed genombrutna. Vid Saarfronten har Maginotlinjen genombrutits. Det tyska ubåtsvapnet har två nya framgångar att anteckna. En hemkommen ubåt har rapporterat sänkningen av ett fullastat trupptransportfartyg om 12.000 ton. En annan ubåt har torpederat en brittisk hjälpkryssare om 14.000 ton." (TT fr DNB)

Fransk krigsrapport.

Den franska kvällskommunikén 16/6 meddelar: "De fientliga anfallen ha fortsatt i dag vid hela stridsfronten. Väster om Paris, i trakten av La Ferté-Vidame, har fiendens ansträngningar hejdats av motståndet från våra trupper, som utfört lokala motanfall. Sydöst om Paris har fienden fortsatt sin framryckning. Han har övergått Seine i närheten av Melun och Fontaine-

291:8

17 juni 1940

bleau. Vidare ha förtrupper trängt förbi Auxerre i riktning mot Clamécy och Avalon. Söder om Langresplatån ha pansarkolonner och motoriserade styrkor nått fram till trakten norr om Dijon och Saône ovanför Gray. Lätta avdelningar ha överskridit floden. I Lothringen och Elsass genomföras de av det franska överbefälet anbefallda rörelserna i enlighet med planen". (TT fr Reuter)

Franska regeringen överlägger.

Kabinettet Reynaud sammanträdde 16/6 med president Lebrun som ordförande och tog del av Roosevelts svar på konseljpresident Reynauds appell. Marskalk Pétain, amiral Darlan och general Vuillemin voro närvarande. Efter sammanträdet utfärdades en kommuniké, vari det heter, att regeringens ledamöter tagit del av amerikanska regeringens svar på Reynauds senaste vädjan (se 290:4) och att ett nytt sammanträde skulle hållas senare på dagen. Det heter vidare: "Amerikanska regeringen förklarar sig besluten att till det yttersta fortsätta den politik av direkt stöd åt de allierade som den på senaste tiden tillämpat och att utveckla den till fulla utsträckningen av sina resurser, dock med uteslutande för närvarande av en krigsförklaring mot Tyskland. Enligt den amerikanska konstitutionen är det kongressens sak att fatta ett dylikt beslut. Ministerrådet får därför på eftermiddagen under hänsynstagande till alla

291:9

17 juni 1940

föreliggande upplysningar om det diplomatiska och militära läget undersöka, i vilken mån detta svar från amerikanska regeringen är ägnat att möjliggöra för Frankrike att fortsätta kampen på sitt eget område under förhållanden som kunna bli till nytta för demokratiernas gemensamma sak".

Kabinettet Reynaud hade ett nytt möte på eftermiddagen, vilket avbröts kl. 19.45. Överläggningarna återupptogos kl. 21. Konseljpresident Reynaud mottog på kvällen brittiske ambassadören sir Ronald Cambell, som åtföljdes av förbindelseofficerern general Spears. Senare hade Reynaud en privat konferens med general Weygand och president Lebrun, varefter han inlämnade regeringens avskedsansökan. (TT fr Reuter)

<u>Pétain efterträder Reynaud.</u>

16/6 kl. 22.30 utsändes efter det franska ministerrådets sammanträde följande kommuniké: "Under nuvarande allvarliga förhållanden har ministerrådet på Paul Reynauds förslag ansett, att franska regeringen bör anförtros en man i framskjuten ställning som åtnjuter hela folkets aktning. På grund härav har Paul Reynaud överlämnat kabinettets avskedsansökan till republikens president, Albert Lebrun har godtagit denna demission, varvid han hyllade den patriotiska känsla som dikterade handlingssättet, samt har omedelbart vänt sig till marskalk Pétain som gått med på att bilda den nya regeringen. Presidenten har tackat marskalk Pétain, vilken genom att påtaga sig det tyngsta ansvar som någonsin åvilat en statsman än en gång

291:10

17 juni 1940

offrat sig helt och fullt för fosterlandet. Marskalken har uppgjort följande lista på sina medarbetare: Konseljpresident Pétain, minister utan portfölj vice konseljpresident Chautemps, justitieminister Frémicourt, försvarsminister general Weygand, krigsminister general Colson, marinminister och minister för handelsflottan amiral Darlan, flygminister general Pugeot, utrikesminister Baudoin, inrikesminister Pommaret, finans- och handelsminister Bouthillier, koloniminister Rivière, undervisningsminister Rivaud, minister för allmänna arbeten samt informationsminister Frossard, jordbruks- och folkförsörjningsminister Chichery, arbetsminister Février, socialminister Ybarnégaray, understatssekreterare vid konseljpresidiet Alibert samt understatssekreterare för flyktingarna Schumann". (TT fr Reuter)

Enighet i Eire. Ledarna för de tre parlamentspartierna i Eire talade 16/6 vid ett stort friluftsmöte i Dublin. De förklarade, att då nationens intressen voro hotade, stodo de som en man till försvar för Irlands frihet. Premiärministern De Valera yttrade, att landet var i omedelbar fara. De militära styrkorna äro mobiliserade och på sina poster. Det väckte stor entusiasm bland mängden, att rivaliserande politiska ledare, däribland oppositionens ledare Cosgrave, uppträdde sida vid sida på mötet.

(TT fr Reuter)

291:11

17 juni 1940

Italiensk krigsrapport.

I den italienska krigskommunikén 16/6 meddelas: "Vid alpgränsen utvecklar sig alltjämt spaningsverksamhet, som sträcker sig in över gränsen, och som fienden förgäves söker hindra. Vi ha tagit fångar och automatvapen. I Medelhavet fortsätta flottan och flyget sin verksamhet med allt effektivare och mer lovande resultat. Våra torpedbåtar ha under nya, segerrika aktioner mot fientliga ubåtar sänkt en ubåt. Samtidigt tar vårt flyg i enlighet med sin anfallsanda överallt initiativet. Med säker framgång ha talrika bombardemang ägt rum mot franska flygbaser och hamnanläggningar på Korsika, mot arsenalen i Burmola på Malta samt en stor, djärv offensivaktion med 70 jaktplan mot flygbaser i södra Frankrike. 40 fientliga plan förstördes, en del under häftiga luftstrider och en del på marken. Fienden lyckades nedskjuta 5 av våra flygplan. Under natten till 16/6 företog fienden de vanliga inflygningarna över Italien. Fyra fientliga plan nedskötos av luftvärnsartilleriet vid Genua". (TT fr Stefani)

Raider mot Malta.

Från Malta meddelas: Sedan 11/6 har Malta varit utsatt för cirka 25 fientliga flygraider. (TT fr Reuter)

Albanien går i krig.

Från Tirana meddelas: "De albanska fascistkorporationernas högsta råd och de lagstiftande organen i Albanien ha med acklamation godkänt förslaget att Albanien skall vid Italiens sida inträda i kriget". (TT fr DNB)

291:12

17 juni 1940

Bulgariens politik.

Bulgariska konseljpresidenten har i ett tal 16/6 förklarat, att bulgariska regeringen ännu är övertygad om att den neutralitetspolitik, som deklarerades i början av kriget, motsvarar bulgariska folkets önskemål, detta även emedan denna politik icke är passiv i fråga om landets intressen, för vilka man verkar med fredliga medel. (TT fr Stefani)

x

292:1

18 juni 1940.

Lettland ockuperas av ryssarna. Officiellt meddelas i Riga, att de ryska truppernas inmarsch över den lettiska gränsen började tidigt på morgonen 17/6. (TT fr DNB)

Lettiska regeringen avgår. Officiellt meddelas 16/6 i Riga: Efter att ha mottagit sovjetregeringens not av 16/6 samlades lettiska ministerrådet omedelbart till extraordinarie sammanträde under ledning av republikens president Ulmanis. Regeringen beslöt svara sovjetryska regeringen, att den i samma anda av förtroende, vari den hittills respekterat den ömsesidiga biståndspakten, går med på sovjetryska regeringens krav att lämna sitt medgivande till ryska truppers inmarsch i Lettland. Vidare överlämnade regeringen till republikens president sin avskedsansökan. Presidenten uppdrog åt ministrarna att tills vidare fortsätta ledningen av sina resp. departement till dess en ny regering bildats. (TT fr Lettiska telegrambyrån)

President Smetona flyr till Tyskland. Enligt uppgifter som tyska ambassaden i Moskva lämnat sovjetryska utrikeskommissariatet, överskred förre litauiske presidenten Smetona tillsammans med flera medlemmar av regeringen natten till 16/6 gränsen och togo sig in på tyskt område. Smetona och regeringsmedlemmarna internerades av de tyska myndigheterna. (TT fr TASS)

292:2

18 juni 1940

Litauens regering.

Från Kaunas meddelas 17/6: Den nya litauiska regeringen är i det närmaste färdigbildad. Ministerpresidentposten har övertagits av direktören för den officiella litauiska telegrambyrån Jusats Paleckis. Denne tillhör socialdemokratiska partiets vänstra flygel. Paleckis kommer även att bekläda inrikesministerposten. Den förre krigsministern och chefen för litauiska trupperna, general Witkauskas, kvarstår i sitt ämbete. Utrikesministerposten har övertagits av professor Kreve-Mickevicus.

(UP fr Kaunas)

Tysk krigsrapport.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: "Fästningen Metz kapitulerade på eftermiddagen 17/6. De sammanbrutna franska arméerna strömma i massor under kraftiga tecken på upplösning och ivrigt förföljda av våra trupper tillbaka mot söder och sydväst. På de ställen där delar av styrkorna ännu samlat sig till ordnat motstånd, nedbröts detta med svåra förluster. Genom en djärv framstöt av en rörlig avdelning, som leddes av divisionsbefälhavaren personligen, kunde Orléans och en där befintlig övergång över floden Loire utan skador tagas i besittning. Flygvapnet fortsatte sin förintelseaktion mot de retirerande fientliga kolonnerna. Talrika broar över Loire träffades. Täta kolonner, som hopades framför dessa broar, angrepos med bomber och kulspruteeld. De i Bourgogne och över Langres framryckande snabba trupperna ha vunnit i terräng långt mot söder. Två

18 juni 1940

flygplatser med 39 startklara och med bomber lastade flygplan togos här. Sydöst om Besançon har gränsen till Schweiz uppnåtts, och därmed är ringen kring de från Lothringen och Elsass, retirerande franska styrkorna sluten."
(TT fr DNB)

Fransk krigsrapport.

Den franska kvällskommunikén 17/6 lyder: "Striden har under dagen fortsatt på hela fronten och framför allt längs Loires mellersta lopp. Våldsamma strider ha ägt rum vid Orléans och i trakten av Charité-sur-Loire. Fientliga avdelningar som lyckats överskrida floden ha hejdats vid en sidokanal. Öster om Loire har fienden ryckt fram ytterligare på andra sidan om Autun. I Bourgogne har han trängt in i Dijon. I Franche-Comté har han nått fram till Doubs och kastat fram motoriserade avdelningar till Juramassivet. På alla punkter där våra trupper äro i kontakt med fienden, kämpa de alltjämt med samma tapperhet för sin fanas heder".
(TT fr Reuter)

Ockupationen av Paris.

Amerikanske ambassadören i Paris, Bullitt, har meddelat amerikanska utrikesdepartementet, att ockupationen av Paris skett helt utan oordning eller förlust av människoliv. (TT fr Reuter)

2y2:4

18 juni 1940

Frankrike kapitulerar.

I ett radiotal 17/6 till det franska folket yttrade marskalk Pétain "Fransmän! På kallelse av republikens president övertar jag från och med i dag ledningen av den franska regeringen. Förvissad om tillgivenhet från var beundransvärda armé, som värdig sina gamla militära traditioner med sådant hjältemod strider mot en fiende, överlägsen i antal och i vapen, förvissad om att den genom sitt tappra motstånd uppfyllt våra plikter mot våra allierade, förvissad om stöd från de forna frontsoldaterna, vilka jag haft stoltheten föra befäl över, förvissad slutligen om hela folkets förtroende ställer jag mig till Frankrikes disposition för att söka lindra dess olycka. I dessa smärtsamma stunder tänker jag på de olyckliga flyktingarna, som i yttersta förtvivlan dra fram längs vägarna och vill ge uttryck för mitt medlidande och min oro för dem. Det är med beklämt hjärta som jag i dag säger eder, att det måste bli slut på striden. Jag har under den gångna natten satt mig i förbindelse med motståndaren för att fråga honom om han är villig att tillsammans med mig, soldater emellan, efter striden och i ära undersöka möjligheterna att göra slut på fientligheterna. Må alla fransmän sluta upp kring den regering som jag leder i denna stund och i dessa hårda prövningar. Må de kväva sin ångest och endast sätta sin lit till sin förtröstan om fosterlandets framtid". (TT fr Reuter)

292:5

18 juni 1940

Förhandlingar Frankrike-Tyskland inledda.

I Bordeaux meddelas 17/6: Marskalk Pétain bekräftar, att Frankrike trätt i kontakt med Tyskland genom Spaniens förmedling.

(TT fr Reuter)

Tal av Baudoin.

I ett radiotal från Bordeaux 17/6 yttrade den nye franske utrikesministern: "Vi äro redo att nedlägga vapnen, om vi kunna erhålla en hedersam fred, men vi äro icke beredda att acceptera nesliga villkor som skulle innebära slutet på vårt folks andliga frihet. Tysklands förkrossande överlägsenhet i fråga om manskap och materiel har icke förstört den franska stridsmoralen. Vid intet tillfälle i historien har det franska folkets enighet varit större. Vår beslutsamhet och den franska arméns ära ha icke brutits ned. I denna allvarliga stund vilja vi understryka, att franska folkets frihetskärlek och dess tro på framtiden lever. Om man låter oss välja mellan vår existens och vår heder, kommer den franska armén och det franska folket att veta vad vi skola göra". Baudoin lovordade den hjälp Storbritannien med sitt flyg, sin flotta och sina soldater givit Frankrike.

(TT fr Reuter)

292:6

18 juni 1940

Tal av Churchill. Premiärminister Churchill höll 17/6 ett tal i radio, vari han bl.a. yttrade: "Nyheterna från Frankrike äro mycket dåliga, och jag sörjer över det tappra franska folket, som råkat i denna fruktansvärda olycka. Intet kan ändra våra känslor mot fransmännen eller vår förtröstan att den franska andan åter skall resa sig. Det som hänt i Frankrike gör ingen skillnad i vår tillförsikt och vårt syfte. Vi ha blivit de enda kämparna som nu stå i vapen för att försvara världens sak. Vi skola göra vårt bästa att vara värdiga denna höga ära. Vi skola försvara vår ö, och med brittiska imperiet kring oss skola vi kämpa oövervinneliga. Vi äro förvissade om att allt till sist kommer att gå väl." (TT fr London)

Förslag om union Storbritannien - Frankrike. 17/6 meddelades i London, att brittiska regeringen i syfte att understödja Frankrike erbjudit sig att avsluta en högtidlig unionsakt mellan de båda länderna. Ett utkast till denna unionsakt framlades i form av ett förslag till gemensam deklaration från brittiska och franska regeringarna. Detta förslag överlämnades till franska regeringen av den brittiske ambassadören. I den föreslagna deklarationen heter det bl.a.: "De båda regeringarna förklara, att Frankrike och Storbritannien icke längre skola vara två länder utan en fransk-engelsk union. Unionens författning skall innehålla bestämmelser och gemensamma organ för försvaret och utrikespolitiken samt den finansiella och ekonomiska ledningen av

18 juni 1940

de båda länderna." Franska och brittiska medborgare skulle bli undersåtar i båda länderna samtidigt. De båda länderna skulle dela ansvaret för kostnaderna för återuppbyggnadsarbetet efter kriget i vilket område av deras territorier skadorna än uppstode. Under kriget skulle det finnas ett enda krigskabinett, som ledde de militära operationerna till lands, till sjöss och i luften. De båda parlamenten skulle sammanslås. I deklarationen heter det vidare, att det brittiska imperiet redan uppställer nya arméer och att Frankrike skall hålla sina styrkor till lands, till sjöss och i luften disponibla. Deklarationen vädjar till Förenta staterna med begäran om att stärka Frankrikes och Storbritanniens ekonomiska resurser samt ge sin mäktiga materiella hjälp för den gemensamma saken. Slutligen understrykes ånyo de allierades vilja att samla unionens hela kraft mot fiendemakten, var än striden kommer att utkämpas och slutar: "På detta sätt skola vi segra". (TT fr Reuter)

292.6

18 juni 1940

Västmakternas beställningar i USA.

Amerikanske finansministern Morgenthau meddelade 17/6, att han underrättats om att engelska regeringen skall överta de beställningar på över 3.100 flygplan som franska regeringen placerat i Förenta staterna. De allierade ha beställt för 1.600 milj.dollar krigsmateriel i Förenta staterna. Alla dessa leveranser skola nu fullgöras till England. Amerikanska regeringen har lämnat tillstånd till att amerikanska flygplan, avsedda att leveras till de allierade, få flygas över amerikanska gränsen. Denna nya tolkning av neutralitetslagen innebär, att landning vid gränsen icke längre erfordras för amerikanska flygplan som föras till Kanada. Teoretiskt blir det möjligt att låta de amerikanska planen flyga direkt till Europa. (TT fr Reuter)

Franskt kapital i USA spärras.

President Roosevelt har 17/6 undertecknat en förordning, varigenom franska tillgodohavanden och franskt kapital i Förenta staterna spärras. (TT fr Reuter)

USA:s upprustning.

I Washington meddelas 17/6: President Roosevelt har undertecknat beslut om upprättande av ett flygvapen på 10.000 maskiner och 16.000 flygare samt flottans ökning med 20 krigsfartyg. (TT fr Reuter)

292:9

18 juni 1940

Japan och Indokina.

Den japanska sydarméns högkvarter har enligt tidningen Tokyo Nichi Nichi utsänt en förklaring, vari det heter, att Franska Indokina är ansvarigt för att Chungkingregeringens motstånd fortsätter. Över Indokina sändes huvudsakligen fransk och engelsk krigsmateriel in i Kina på Yunnanbanan och den nya, för franska pengar byggda landsvägen. Trots de japanska protesterna ha de dagliga leveranserna till Chungking fortsatt, varför Frankrikes fientliga hållning, som utgör en fara för Japan, är klar och tydlig. (TT fr DNB)

x

293:1

19 juni 1940

Estland under ockupationen.

Från Tallin meddelas 18/6: I samband med den ryska ockupationen av Estland ha myndigheterna infört en rad bestämmelser som skola tjäna till att trygga lugnet och ordningen i landet. Sålunda ha civilpersoner förbjudits inneha eldvapen. Förbudet gäller även skyddskårens medlemmar. (TT fr DNB)

Lettland under ockupationen.

Från Riga meddelas: Vice ordförande i folkkommissariernas råd Vysjinski anlände 18/6 till Riga med tåg från Moskva. På järnvägsstationen mottogs han av bl.a. utrikesminister Munters. Vysjinski avlade omedelbart besök hos president Ulmanis.

President Ulmanis höll 17/6 ett radiotal till det lettiska folket, varvid han förklarade, att folket måste lägga band på sina känslor för att hindra störande intermezzon. Presidenten förklarade, att han själv skulle stanna kvar på sin post och uppmanade alla medborgare att fortsätta sitt arbete som om ingenting hänt. "Man måste göra allt för att trygga de vänskapliga förbindelserna med den store grannen i öster." Folksamlingar utomhus ha förbjudits. (TT fr DNB)

293:2

19 juni 1940

<u>Litauisk regerings-förklaring.</u>

I ett radioanförande till det litauiska folket 18/6 förklarade den nye konseljpresidenten Paleckis, att regeringen ser sin viktigaste uppgift i att förverkliga uppriktigt vänskapliga relationer till Sovjetunionen. Han yttrade vidare: "Den nya regeringen har uppstått ur spillrorna av en diktatur som varit besjälad av egennytta och som i 14 år hållit folket nere med våld. I utrikespolitiken skall regeringen vårda sig om normala förbindelser med alla stater. Grundläggande reformer av det litauiska statssystemet skola genomföras. Sejmen skall upplösas och en ny folkrepresentation inkallas efter avskaffande av klassvalsystemet. Alla privilegierade partier skola upplösas. Likaberättigad behandling av alla i Litauen bosatta nationaliteter och undanröjande av all nationell chauvinism hör till regeringens angelägnaste uppgifter".

(TT fr DNB)

<u>Möte Hitler-Mussolini.</u>

Hitler och Mussolini sammanträffade 18/6 i München. Härom utsändes följande kommuniké "Hitler och Mussolini enades under sin överläggning om de båda förbundna regeringarnas ställningstagande till Frankrikes begäran om vapenstillestånd". (TT fr DNB)

Från Berlin meddelas, att Hitler och Mussolini först överlade i enrum under 2½ timmar, varefter Tysklands och Italiens utrikesministrar och en representant för vardera landets krigsmakt tillkallades.

(Sv.D.fr Berlin)

293:3

19 juni 1940.

Tysk krigsrapport.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: "Frankrikes militära sammanbrott fortskrider hastigt under trycket av vårt rastlösa förföljande. Mellan Caen och Le Mans har Orne övergåtts på flera ställen, och Loire har uppnåtts ovanför Orléans fram till Nevers och söder om denna ort. Motoriserade trupper ha besatt Frankrikes rustningscentrum Le Creusot och tagit fästningen Belfort. Fästningen Dijon har fallit utan strid. Även fästningen Metz gav sig åt en rörlig tysk avdelning, som gjorde en djärv framstöt. Flygvapnet fortsatte förföljningsstriden mot motståndaren, som strömmar tillbaka mellan Atlantkusten och övre Loire. Särskilt framgångsrikt blev ett anfall mot den med transport-, ammunitions- och motorbränsletåg överfyllda stationen Rennes. Hela tåg flögo i luften med väldiga explosioner och oerhörd panik utbröt bland trupperna. I Loiremynningen lyckades flygvapnet uppnå den hittills största anfallsverkan på fientliga transportfartyg. En väldig tonnagekvantitet förintades eller skadades svårt. Bland de träffade fartygen, vilka delvis voro lastade, befunno sig två transportfartyg på vartdera 30.000 ton, två transportfartyg på vartdera 25.000 ton, ett transportfartyg på 20.000 ton, fyra transportfartyg på vartdera över 10.000 ton." (TT fr DNB)

293:4

19 juni 1940

Öppna städer i Frankrike.

I den franska radion meddelades 18/6, att regeringen beslutat förklara städer med mer än 20.000 invånare för öppna städer, i vilka civila alltså kunna vara skyddade för strid och bombardemang. Alla tjänstemän skola kvarstanna på sina poster. (TT fr Reuter)

Tal av Churchill.

Churchill avgav 18/6 en deklaration i brittiska underhuset. Han berörde därvid återtåget från Flandern, vilket han redan betecknat såsom "en kolossal militär katastrof". Han förklarade, att det franska överkommandot fördröjde tillbakadragandet av de norra arméerna från Belgien efter genombrottet av den franska fronten vid Sedan och Meuse. Detta dröjsmål ledde till att 15 eller 16 franska divisioner gingo förlorade, varjämte hela den brittiska expeditionskåren försattes ur aktion i ett kritiskt ögonblick. Den brittiska armén samt 120.000 fransmän räddades av den brittiska flottan från Dunkerque, men icke desto mindre behövdes några veckor för att reparera förlusterna i materiel. "Under de två första av dessa veckor förlorades slaget i Frankrike" Churchill ansåg, att det med tanke på den franska arméns hjältemodiga motstånd kunnat hända, att dessa 25 divisioner utvalda trupper varit i stånd att få vågen att göra utslag åt det andra hållet. Men endast tre brittiska divisioner kunde bli kvar vid fronten. "De ha lidit mycket men kämpat tappert. Vi ha sänt alla soldater till Frankrike som det stått i vår makt att sända,

293:5

19 juni 1940

så smart vi åter kunnat utrusta och transportera dem. Förebråelser skulle vara meningslösa och t.o.m. farliga. Jag anför dessa fakta för att visa, varför vi icke haft 12 eller 14 brittiska divisioner i strid vid fronten under detta stora slag i stället för bara 3".

Churchill kom härefter in på anmärkningarna mot det brittiska kabinettets sammansättning och yttrade bla.: "Kabinettet har fått båda husens så gott som enhälliga stöd. Dess medlemmar komma att stå vid varandras sida och i kraft av underhusets auktoritet skola vi styra landet och föra kriget". Återgående till de militära händelserna erinrade Churchill om sitt uttalande för 14 dagar sedan. "Jag klargjorde helt, att vad som än komme att hända i Frankrike skulle det icke få någon inverkan på Storbritanniens och brittiska imperiets beslutsamhet att fortsätta striden, om så bleve nödvändigt i åratal och om så bleve nödvändigt ensamma. Under de senaste dagarna ha vi framgångsrikt fört bort den stora majoriteten av de trupper vi hade längs förbindelselinjerna i Frankrike - ett mycket stort antal, flera tiotusental. Sju åttondelar av alla de trupper vi sänt till Frankrike sedan krigets början, d.v.s. 350.000 av 400.000, äro lyckligt tillbaka i detta land. Andra strida alltjämt tillsammans med fransmännen med avsevärd framgång i lokala sammanstötningar med fienden. Vi ha också fört tillbaka större delen av de gevär,

den ammunition o.s.v., som vi under de senaste nio månaderna samlat i Frankrike. Jag vill understryka, att-bortsett från de divisioner som hålla på att utbildas och organiseras i hemlandet-endast 12 divisioner voro utrustade för strid i sådan omfattning att det vore berättigat att sända dem till utlandet. Detta motsvarar helt det antal, som fransmännen fått besked om att de kunde vänta ha till förfogande i Frankrike under krigets nionde månad".

Churchill behandlade härefter de svårigheter, som komma att möta en fiende, vilken söker företaga en invasion i Storbritannien. Stora styrkor måste föras över havet och hållas i ständig strid. "När allt kommer omkring ha vi dock en flotta. men somliga tyckas ha glömt detta. Vi ha i dag på denna ö mycket stora och kraftiga militära styrkor. Dessa styrkor omfatta alla de bäst utbildade och finaste trupperna, inklusive de många tiotusental som redan haft möjlighet att mäta sina krafter med tyskarnas och konstatera att de icke voro underlägsna. Vi ha för närvarande på våra öar 1,25 milj. man. Denna siffra innefattar icke medlemmarna av det frivilliga lokala försvaret. Vi ha i våra försvarsstyrkor upptagit varenda man, för vilken vi ha ett vapen. Vi vänta mycket stora tillskott i vapen inom den närmaste framtiden, och vi ämna inkalla och utbilda ett mycket stort antal män omedelbart. Härtill komma två utmärkta styrkor från olika dominions, vilka också befinna sig i Storbritan-

293:7

19 juni 1940

nien och komma att deltaga i försvaret av moderlandet". Churchill förklarade i fortsättningen, att Storbritannien enligt hans åsikt nu är bättre i stånd att möta en invasion än under världskriget eller under de första månaderna av det nu pågående kriget. "Flottan har aldrig påstått, att den skulle kunna förhindra raider av 5.000 eller 10.000 man mot olika punkter av kusten nattetid eller under dimma. Men för 5 divisioner med lätt materiel skulle det dock erfordras 200 à 250 fartyg. Det är mycket stora utsikter till att en sådan flotta skulle upptäckas långt innan den nått kusten eller att den komme att sprängas sönder vid försöken att landstiga". Churchill behandlade härefter möjligheten av en invasion från luften. "Den stora frågan är: Kunna vi bryta ned Hitlers flygvapen? Brittiska flygplanstyper ha bevisat sin överlägsenhet över fiendens. Om det bleve fråga om att försvara Storbritannien, skulle förhållandena bli gynnsammare för engelsmännen än vid Dunkerque, där de tillfogade fienden förluster i förhållandet 3:1. Som en följd av striden i Frankrike har Englands styrka vad jaktplanen beträffar ökats i jämförelse med Tysklands, vilket land lidit fruktansvärda förluster. Det är sant, att det tyska bombflyget är överlägset i fråga om antalet plan, men även vi ha ett mycket kraftigt bombflyg, vilket vi skola använda mot militära mål i Tyskland utan uppehåll". Churchill uttryckte vidare

293:8

19 juni 1940

sin övertygelse om att den brittiska allmänheten skall visa sig i stånd att uthärda den prövning, som flygbombardemang innebära och fortsatte: "Jag har nu givit några antydningar om de solida och praktiska grundvalar, på vilka vi bygga vår orubbliga beslutsamhet att fortsätta kriget. Våra rådgivare uppmana oss enhälligt att göra detta. Det finnes goda utsikter till en slutlig seger. Vi ha helt informerat och konsulterat alla dominier. Jag har från deras premiärministrar mottagit budskap, vari de i vältaliga ordalag ansluta sig till vårt beslut och förklara sig redo att dela våra öden och hålla ut till slutet". Churchill uttalade, att tyskarnas terrängvinster i västra Europa visserligen öka möjligheterna för flyganfall mot Storbritannien, men att de ingalunda minska utan tvärtom avgjort öka effekten av Storbritanniens "långdistansblockad" och yttrade vidare: "Det är ännu ej säkert, att det militära motståndet i Frankrike kommer att inställas. Även om så blir fallet komma tyskarna att få svårigheter att rikta sina styrkor mot Storbritannien. Som en följd av återtåget från Frankrike ha engelsmännen nu större och effektivare styrkor för att möta en invasion. Förlusten av den industriella kapaciteten hos de besegrade länderna kommer att uppvägas genom leveranserna från Förenta statern och dominierna. Den kommande vintern kommer att utsätta den nationalsocialistiska regimen för stora påfrestningar. När jag gör upp denna stora balansräkning och utan illusioner överväger

2;3:9

19 juni 1940

farorna, finner jag, att det finnes stora skäl för intensiv vaksamhet och kraftiga ansträngningar men inga för panik eller förtvivlan.

Vi veta ännu ej vad som kommer att hända i Frankrike, Franska regeringen kommer att kasta bort stora chanser och hela sin framtid, om den icke fortsätter kriget i överensstämmelse med sina fördragsenliga förpliktelser, från vilka vi icke sett oss i stånd att lösa den. Vi på denna ö skola aldrig glömma vårt kamratskap med det franska folket. Om vi nu få ~~att~~ uthärda detsamma som fransmännen genomlidit, skola vi uppbringa samma mod, och om våra ansträngningar krönas av en slutlig seger, skola fransmännen dela vinsterna. Ja, och friheten skall återupprättas åt alla. Vi slå icke av något på våra rättvisa krav. Tjecker, polacker, norrmän, holländare, belgare - alla som förenat sin sak med vår -- alla skola återupprättas. Det som Weygand kallade slaget om Frankrike är nu över. Jag misstänker, att slaget om Storbritannien står inför sin början. På detta slag beror det om den kristna civilisationen skall överleva - hela vårt brittiska liv, våra institutioner och imperiet. Hitler vet, att han måste besegra oss på denna ö eller förlora kriget. Om vi kunna hålla honom stången, kan hela Europa befrias och världens liv åter komma in i en solskensperiod. Men om vi misslyckas, kommer hela världen, inklusive Förenta staterna. och allt som vi brytt oss om att sjunka ned i

293:10

19 Juni 1940

en ny mörkrets period. Låt oss sluta oss samman i vår plikt och uppträda på ett sådant sätt, att om det brittiska samväldet och imperiet består i tusen år man då alltjämt skall kunna säga, att den nuvarande tiden varit dess stoltaste stund". (TT fr London)

Läget i Rumänien.

Från Bukarest meddelas 18/6: Under intryck av marskalk Pétains förklaring har kung Carol av Rumänien haft överläggningar om läget med sina politiska rådgivare. Samtliga ministrer ha inlämnat sina avskedsansökningar utan att ange datum, så att konungen när som helst kan företa en ombildning av kabinettet. (TT fr DNB)

Kanadas krigsdeltagande.

Kanadas premiärminister Mackenzie King meddelade 18/6 i parlamentet, att den första kontingenten ur en kanadensisk expeditionskår landsatts på Island. Han förklarade vidare, att Kanada utsträcker sin defensiva militärmakt till de franska och brittiska besittningarna på västra halvklotet. (TT fr Reuter)

Värnplikt i Nya Zeeland.

Allmän värnplikt har införts i Nya Zeeland genom en 18/6 utfärdad förordning, enligt vilken en allmän reserv skall upprättas, bestående av alla män över 16 års ålder. Ur denna reserv skola de utväljas, som skola tjänstgöra i Nya Zeeland resp. utom landet. (TT fr Reuter)

x

294:1

20 juni 1940

Estland under ockupationen.

Från Tallinn meddelas: 19/6 anlände medlemmen av Sovjetunionens högsta råds presidium Sjdanov till Tallin. Han mottogs av bl.a. utrikesministern prof. Piip och ryske ministern Nikitin. För tryggande av lugn och ordning i Estland har överbefälhavaren för estniska armén infört förbud mot offentliga och slutna sammankomster. (TT fr DNB)

Litauens regering.

Från Kaunas meddelas 19/6: Med undantag av kommunikationsministerposten ha alla platser i den nya regeringen tillsatts. De flesta ministrarna tillhöra det förutvarande folksocialistiska partiets vänstra flygel. (TT fr DNB)

Tysk krigsrapport.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: "Luneville och fästningen Toul ha tagits. Den tyska flaggan vajar på katedralen i Strassbourg Snabba trupper ha i Normandie tagit Cherbourg. I Bourgogne rycka snabba trupper redan fram i riktning mot Lyon. Väster om Mühlhausen stå från Belfort kommande pansar- och motoriserade divisioner i begrepp att förena sig med de trupper som gått till anfall över övre Rhen och som vid Münster redan ryckt djupt in i Vogeserna. I Maginotlinjen på båda sidor om Diedenhofen gör fienden alltjämt motstånd. I England ha tyska bombplansförband utsatt talrika flygplatser samt de stora oljebehållarna vid

294:2

20 juni 1940

Themsenmynningen för bombanfall och satt de sistnämnda i brand".
(TT fr DNB)

Luftangrepp mot England.

Brittiska flygministeriet meddelar: "Fientliga flygplan ha natten till 19/6 företagit bombraider mot distrikt i östra England. Omkring 100 tyska flygplan deltogo i raiderna. Fiendens huvudsakligaste mål torde ha varit flygbaserna på östkusten". (TT fr Reuter)

Frankrike utser underhandlare.

Från Bordeaux meddelas: Franska ministerrådet sammanträdde kl. 9 på morgonen 19/6 under president Lebruns ordförandeskap. Rådet tog därvid kännedom om den av spanske ambassadören i Frankrike förmedlade skrivelsen från tyska riksregeringen. Enligt denna skrivelse är tyska riksregeringen redo att informera franska regeringen om villkoren för ett inställande av fientligheterna och skall, så snart tyska riksregeringen informerats om namnen på de franska befullmäktigade underhandlarna tillkännagiva när och var dessa fullmäktige skola mottagas. Ministerrådet utsåg härefter fullmäktige. Den skrivelse från tyska riksregeringen, som behandlades vid dagens ministerråd, innehöll icke de villkor, som Tyskland uppställer för en vapenvila. Vapnen komma icke att nedläggas förrän enighet uppnått beträffande dessa villkor, d.v.s. efter förhandlarnas sammanträffande. Utnämnandet i och för sig av fullmäktige, vilket franska regeringen omedelbart företog, har sålunda skett oberoende av de tyska villkoren och också av en eventuell vapenvila. (TT fr Havas)

294:3

20 juni 1940

<u>Chiappe ordförande i Paris municipalråd.</u>

Från Paris meddelas, att de medlemmar av municipalrådet, som stannat kvar i Paris, valt förre polisprefekten Jean Chiappe till ordförande i municipalrådet, i vilken egenskap han får i uppdrag att representera stadens intressen hos de tyska ockupationstrupperna. (TT fr Havas)

<u>Kriget i Medelhavet.</u>

Franska försvarsministeriet meddelar 19/6: "Under den första veckan sedan Italiens krigsförklaring ha flera fientliga ubåtar sänkts i Medelhavet. Såsom vedergällning för fientliga flygraider mot våra kuster och öar i Provence och Tunis och mot Korsika ha flott- och flygoperationer företagits mot industriella och militära mål i Italien. Sjöförbindelserna i västra Medelhavet äro säkrade". (TT fr Havas)

<u>Ubåt sänkt av italienarna.</u>

Det italienska högkvarteret meddelar 19/6, att italienska sjöspaningsplan ha sänkt en fientlig ubåt. (TT fr Stefani)

<u>Egyptisk protest mot Italien.</u>

Från Kairo meddelas 19/6: Egyptiska regeringen har till schweiziska legationen, som åtagit sig att handha Italiens intressen i Egypten, överlämnat en not vari den kräver, att italienska regeringen skall avge en förklaring med anledning av gränsintermezzon vid gränsen till Libyen, vilka krävt offer på egyptisk sida. (TT fr Havas)

294:4

20 juni 1940

Sovjet erkänner erövringen av Albanien.

Från Rom meddelas 19/6: Den sovjetryska Romambassadören Gorelkins kreditivbrev äro riktade till italienska konungen även i dennes egenskap av konung över Albanien. (TT fr DNB)

Brittisk deklaration om Tanger.

I en deklaration i brittiska underhuset 19/6 meddelade Butler, att spanske generalkunsuln i Tanger förklarat, att den spanska militärockupationen av Tanger utförts av Cherif Mahalla i marockanske sultanens namn och endast åsyftade att trygga Tangers strikta neutralitet. Butler tillade, att ockupationen endast är av provisorisk natur och att de intresserade makternas rättigheter och myndigheternas befogenheter i området skola respekteras. (TT fr Reuter)

Storbritanniens handel.

Den brittiska importen under maj 1940 hade ett värde av 105.552.962 pund, vilket innebär en minskning med 27.043.668 pund jämfört med maj 1939. Exporten uppgick till 45.499.645 pund, d.v.s. en ökning med 3.226.295 pund mot maj 1939. Reexporten hade ett värde av 3.213.913 pund, vilket innebär en minskning med 1.798.450 pund jämfört med samma period 1939. (TT fr Reuter)

294:5

20 juni 1940

Barnevakuering från Storbritannien.

Från London meddelas 19/6: Den interministeriella brittiska kommission, som tillsatts för att dryfta de talrika anbuden från dominierna om att bereda tillflykt åt barn från Storbritannien, har utarbetat sin rapport, vilken godkänts av regeringen. Det är meningen att så gott som omedelbart överföra 20.000 barn till dominierna, därav hälften till Kanada. (TT fr Reuter)

Internerade till Kanada.

Kanadas premiärminister Mackenzie King meddelade 19/6, att Kanada gått med på att mottaga utlänningar, vilka äro internerade i Storbritannien, samt krigsfångar. Premiärministern tillade, att Storbritannien först önskar evakuera de internerade utlänningarna, då dessa kunde förorsaka oordningar i händelse av en invasion. I andra rummet ville man överföra krigsfångar och därefter engelska barn. (TT fr Reuter)

USA och Europas kolonier.

Från Washington meddelas: Amerikanska representanthuset har 19/6 med 382 röster mot 8 antagit ett lagförslag om att Förenta staterna icke skola gå med på att något territorium på det västra halvklotet överlåtes av en icke-amerikansk stat till en annan. Förslaget har tidigare godkänts av senaten med samtliga 76 avgivna röster. (TT fr Reuter)

294:6

20 juni 1940

USA och Europas kolonier.

Amerikanska utrikesdepartementet meddelar 19/6 att till regeringarna i Berlin och London överlämnats noter, vari erinras om att Förenta staterna icke komma att tillåta att utomamerikanska makters besittningar på västra halvklotet byta ägare. Även franska och holländska regeringarna ha underättats om Förenta staternas inställning till denna fråga.
(TT fr Washington)

Amerikansk jagarflotta.

Förenta staternas marinministerium meddelar 19/6, att en ny jagarflotta för Atlantiska oceanen skall bildas. Den kommer att bestå av 100 enheter.
(TT fr Havas)

Panamerikansk konferens föreslagen.

Förenta staterna ha officiellt tagit initiativ till ett sammanträde inom den närmaste framtiden med representanter för de panamerikanska republikerna i syfte att behandla de problem, som uppstått för det västra halvklotet till följd av kriget i Europa. (TT fr Reuter)

294:7

20 juni 1940

Beredskapsåtgärder i Mexiko. Under ordförandeskap av president Cardenas beslöt mexikanska ministerrådet 18/6, att låta inkalla kongressen till urtima sammanträde. Vid sammanträdet skola följande lagförslag framläggas: 1) Lag om värnplikt, 2) Lag om inrättande av ett högsta försvarsråd, 3) Lag om förvaltningen i oljeindustrin, 4) Lag om skyddet av järnvägarna. (TT fr DNB)

Japan och Indokina. Från Tokyo meddelas: Japanske vice utrikesministern Tani överlämnade 19/6 en protest till franske ambassadören i Tokyo, i vilken japanska regeringen kraftigt vänder sig mot Franska Indokinas hållning i den kinesiska konflikten. Franske ambassadören svarade härpå, att hans regering har för avsikt att vidta lämpliga åtgärder för att åstadkomma att hjälpsändningarna till Chiang Kai-check frivilligt inställas. Utrikesminister Arita har vid ett extra sammanträde med det inre kabinettet meddelat, att han givit de japanska ambassadörerna i Berlin och Rom instruktioner om att inleda diplomatiska förhandlingar med respektive regeringar om "ett livligare deltagande från Japans sida i Franska Indokinas öde". (TT fr DNB)

x

295:1

21 juni 1940

<u>Litauen under ockupationen.</u>

Från Kaunas meddelas 20/6: Litauens konseljpresident, Paleckis, som för närvarande även fungerar som landets president, mottog 20/6 överbefälhavaren och krigsministern general Vitkauskas jämte övriga medlemmar av arméledningen. Han betonade därvid nödvändigheten att ytterligare fördjupa de ömsesidiga förbindelserna mellan Litauen och Sovjetunionen. Genom arméorder har förutvarande krigsministern general Musteikis förklarats för fanflykting och därför uteslutits ur armén. Tautininkaiförbundet, vilket under president Smetonas ledning i 14 år varit den enda regeringsorganisationen i landet, har upplösts. En mängd högre ämbetsmän ha entledigats från sina poster. (TT fr DNB)

<u>Val i Karelen.</u>

Från Moskva meddelas: I den karelsk-finska republiken ägde 16/6 val till Sovjetunionens högsta sovjet rum. Samtliga valda äro kandidater från det kommunistiska partiet eller partilösa. Valdeltagandet utgjorde 99.67%. (TT fr TASS)

295:2

21 juni 1940

Ny regering i Lettland.

Från Riga meddelas: Den nya lettiska regeringen, som bildades 20/6, har följande sammansättning: Konseljpresident professor Kirchensteins, vilken tills vidare även fungerar som utrikesminister, inrikesminister Villis Lacis, minister för allmänna angelägenheter Peter Blaus, socialminister och interimistisk undervisningsminister Lacis, justitieminister och interimistisk finansminister Paberzs, kommunikationsminister Janis Jagars, vice inrikesminister och chef för den politiska polisen Latkovskis. Till chef för armén har utsetts general Roberts Klavins. Den nya regeringen hade 20/6 sitt första sammanträde. I den nya lettiska regeringen ha huvudsakligen placerats personer av radikalt demokratisk typ, medan de förutvarande makthavarna, som i stort sett representerat det forna bondeförbundet samt skyddskårerna, helt skjutits åt sidan. Varken socialdemokrater eller kommunister ha tagits med. Den nye premiärministern Kirchensteins tillhörde tidigare demokratiska centern, ett parti som ofta spelade den betydelsefulla vågmästarrollen, och har bl.a. varit ecklesiastikminister. Den nye inrikesministern Villis Lacis är en bekant författare av radikal intellektuell typ, som tidigare inte sysslat med politik. Inte heller den nye krigsministern, general Dambitis, har tidigare varit politiskt engagerad. Han anses som en skicklig militär, och det kan nämnas, att han hyser stort intresse för Skandinavien och är

21 juni 1940

aktiv medlem av lettisk-svenska föreningen i Riga. Justitieministern Paberzs har tidigare beklätt samma befattning i koalitions- och vänsterregeringar. Han representerade i sejmen lettiska progressisterna.
(DN fr Riga)

Voldemaras i skyddshäkte.

Från Kaunas meddelas 20/6: Förutvarande litauiske konseljpresidenten Voldemaras, som oväntat återvänt till Litauen, har tagits i skyddshäkte. Rättslig undersökning har inletts mot honom. (TT fr DNB)

Italien och vapenstilleståndsförhandlingarna.

Officiellt meddelas i Rom: "Den franska regeringen har 20/6 genom den spanska regeringens förmedling vänt sig till den italienska regeringen och anhållit om vapenstillestånd. Italienska regeringen har svarat på samma väg och i samma form som tyska regeringen, d.v.s. att den väntar få höra namnen på de franska fullmäktige, varefter plats och tidpunkt för sammanträffandet kommer att fastställas". (TT fr DNB)

Förhandlingar Frankrike-Tyskland.

Från Berlin meddelas 20/6: Den franska regeringen har meddelat tyska regeringen namnen på sina befullmäktigade underhandlare vid vapenstilleståndsförhandlingarna. De fullmäktige äro: general Huntziger, ambassadör Noël, viceamiral Le Luc och generalen i flygvapnet Bergeret. Det tyska överkommandot har omedelbart efter meddelandets ankomst träffat nödiga anstalter för att mottaga den franska vapenstilleståndsdelegationen.
(TT fr DNB)

295:4

21 juni 1940

Tal av Pétain.

Marskalk Pétain höll 20/6 följande tal till franska folket: "Fransmän! Jag har begärt av motståndaren att göra slut på fientligheterna. Regeringen utsåg i går fullmäktige, vilka ha till uppgift att göra sig underrättade om Tysklands villkor. Jag fattade detta beslut emedan det militära läget krävde det. Vi hoppades kunna hålla stånd vid linjen Somme - Aisne. Weygand hade grupperat om våra styrkor. Hans namn var nog för att förutspå seger. Linjen höll emellertid icke, och våra trupper måste slå till reträtt inför fiendens tryck. Redan 13/6 var en begäran om stillestånd oundviklig. Bakslaget överraskar er. Med hänsyn till världskriget 1914-1918 frågar ni er vilka orsakerna kunna vara. Jag skall omtala dem för er. 1/5 1917 hade vi fortfarande 3.280.000 man i vapen, trots tre års mördande strider. Strax före det nu pågående slaget hade vi 500.000 färre. I maj 1918 hade vi 85 brittiska divisioner. I maj 1940 fanns det blott 10. 1918 hade vi på vår sida 58 italienska divisioner och 42 amerikanska. Vår underlägsenhet i materiel var ännu större än i fråga om manskap. Det franska flygvapnet har kämpat en mot sex. Vi voro icke så starka som för 22 år sedan och hade icke heller så många vänner, alltför få barn, alltför få vapen och alltför få allierade. Detta är orsaken till vårt nederlag. Alla folk ha känt framgång och bakslag. Det är av deras sätt att reagera som det visar sig om de äro svaga eller

295:5

21 juni 1940

starka. Vi skola lära av det förlorade slaget. Efter segern 1918 har lusten att njuta varit starkare än offerviljan. Anspråken hos folket voro större än viljan att tjäna. Man ville icke göra några ansträngningar. I dag har olyckan kommit. Jag var med er under de ärorika dagarna. Som chef för regeringen skall jag förbli hos er under de mörka dagar som stunda. Striden blir densamma. Det gäller Frankrike, dess jord, dess söner". (TT fr Havas)

Bordeaux bombarderat.

Från Bordeaux meddelas: Bordeaux har 20/6 utsatts för ett förödande flygangrepp av stora tyska eskadrar. Bombardemanget betecknas såsom det svåraste som ägt rum mot någon fransk stad. Bordeaux, som är en stad på 300.000 invånare, var vid bombraiden överfylld av flyktingar. Man beräknar,att inte mindre än 600.000 hemlösa från alla delar av Frankrike sökt sig till staden. (UP fr Bordeaux)

2,5:6

21 juni 1940

Tysk krigsrapport.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: "I Bretagne har den franska örlogshamnen Brest intagits. I Normandie har även Loires nedre lopp från Nantes till Tours uppnåtts och överskridits på enstaka ställen. I norra Lothringen ha spillror av den slagna franska östarmén trängts samman i ett allt snävare område vid Mosel samt i Vogeserna. Väster om Weissenburg har Maginotlinjen ånyo genombrutits. Störtbomb- och bombförband ha förstört en stor del av befästningsverken med fullträffar. Sedan 10/5 ha fientliga och främst brittiska flygplan fortsatt att under natten angripa öppna tyska städer. Det tyska flyget har numera börjat en vedergällningsaktion mot England. Natten till 20/6 angrepo bombflygförband det ~~som~~ för brittiskt rustningscentrum särskilt viktiga kväveverket I Billigham. Vidare sattes oljetankar i Hull i brand. (TT fr DNB)

Flyktingar i Schweiz.

Officiellt meddelas i Bern, att en allierad styrka på 28.000 man, nämligen 16.000 polacker och 12.000 fransmän med 7.800 hästar, tagit sin tillflykt till schweiziskt område natten till 20/6. Enligt preliminära beräkningar ha sammanlagt 40.000 man av olika vapenslag från Frankrike överskridit schweiziska gränsen. Trupperna avväpnas och interneras. Strömmen av trupper över gränsen pågår alltjämt. (TT fr Bern)

295:7

21 juni 1940

Fransk jagare sänkt.

Det italienska högkvarteret meddelar 20/6, att ytterligare en fransk jagare om 2.500 ton sänkts av en italiensk ubåt. (TT fr Stefani)

Storbitanniens försvar.

I brittiska underhuset tillkännagavs 20/6, att 4 nya årsklasser i juli skola inskrivas till militärtjänst, nämligen de män som äro födda 1906 - 1909. Antalet inskrivna kommer då att överstiga 4 milj. Stora avdelningar ur den australiska imperiekåren och Nya Zeelands expeditionskår, vilka lämnade Australien och Nya Zeeland i maj, ha anlänt till en hamn i Storbritannien och dirigeras nu till sina förläggningar.
(TT fr Reuter)

Abessinier organiseras.

I Kairo meddelas 20/6: Tusentals abessinier, som flydde till Sudan då italienarna erövrade Abessinien, äro i färd med att bilda en legion för att befria landet "från det italienska oket." (TT fr Reuter)

Ändringar i USA:s regering.

Roosevelt har för senaten framlagt förslag om utnämning av den republikanske vicepresidentkandidaten vid förra presidentvalet Frank Knox till marinminister och förutvarande utrikesministern under president Hoover, Stimson, till krigsminister. Knox skall efterträda Charles Edison, som avgått för att uppställa sig som kandidat vid guvernörsvalet i New Jersey. Stimson skall efterträda krigsminister Woodring, som avgått av personliga skäl. (TT fr Washington)

2/5:8

21 juni 1940

Tal av Hull. I ett tal vid Harvarduniversitetet 20/6 gick amerikanske utrikesministern Hull häftigt till angrepp mot isolationismen och uppmanade de människor och nationer som älska friheten att förena sig till en oövervinnelig försvarsmakt. Ministern yttrade bl.a.: "Det amerikanska folket har aldrig stått inför ett större prov än i dag. Vårt nationella oberoende, våra dyrbara institutioner äro icke skyddade mot det storhetsvansinne som i dag täcker en så stor del av jordytan med sitt hot".

(TT fr Reuter)

Nazister i Uruguay. Från Montevideo meddelas 19/6: En särskild undersökningskommission, som tillsatts av Uruguays parlament för att utreda den nazistiska verksamheten i landet, har offentliggjort en rapport, varav framgår, att "femte kolonnen" uppgjort fullständiga planer på hur den skulle skaffa sig herravälde i landet. (TT fr Reuter)

Tysk protest i Uruguay. Rapporten om den nazistiska verksamheten i Uruguay har föranlett det tyska sändebudet i Montevideo, att avlämna en protest. I denna heter det, att påståendena om en nationalsocialistisk upprorsrörelse i Uruguay icke blivit bevisade och att de företagna undersökningar icke visat annat än att en lokalavdelning av nationalsocialistiska arbetarpartiet existerar i Uruguay, vars verksamhet är av kulturell natur och vars legalitet under en följd av år icke blivit ifrågasatt. (UP fr Montevideo)

295:9

21 juni 1940

Argentinas försvar.

Från Buenos Aires meddelas 20/6: I samförstånd med presidenten har argentinska regeringen förelagt kongressen en rad förslag, syftande till att stärka försvaret. (TT fr DNB)

Vapenexporten till Chungking.

Franska ambassadören i Tokyo informerade 20/6 japanska vice utrikesministern Tani om att franska regeringen med omedelbar verkan förbjudit transport av krigsmateriel från Franska Indokina till Chungking och att den icke har något emot att japanska tjänstemän sändas till Haiphong och till gränsövergångsställena. (TT fr DNB)

Tientsinblockaden avblåst.

Från Tientsin meddelas: Den japanska blockaden mot de brittiska och franska koncessionerna i Tientsin avblåstes 20/6. Den slutna överenskommelsen går ut på ett intimare samarbete mellan de brittiska och de japanska myndigheterna för undertryckande av terrordåd och upprätthållande av lugn och ordning. Det av en bank i Tientsin förvarade silvret skall efter försegling kvarligga i bankens valv i avbidan på nytt avtal mellan England och Japan. Före förseglingen skall av silvret ett belopp av 100.000 pund undantas och användas till lindrande av nöden i Nordkina. (TT fr DNB)

x

296:1

22 juni 1940

Revolt i Estland. Från Tallinn meddelas: Efter stora demonstrationer 21/6 besatte revolutionära arbetare på eftermiddagen slottet i Tallinn, vilket är säte för estniska regeringen. Den röda fanan hissades på det 700 år gamla slottstornet. Regeringen avgick och ersattes av en exekutivkommitté bestående av Neeme Ruus, känd socialistisk partiledare, Otto Paevn och E. Piirson, båda fackföreningssekreterare, samt advokaten Leonid Kahkra. Den estniske presidenten Päts försökte från slottet tala till folket, men blev avbruten.

Den nya estniska regeringen utnämndes officiellt 21/6 kl. 22. Ministerlistan har följande sammansättning: Ministerpresident Johannes Vares, vetenskapsman och författare, vice ministerpresident Hans Kruus, professor i historia, utrikesminister Nigol Andreesen, känd socialistledare, inrikesminister Maxim Unt, socialminister parlamentsledamoten Neeme Ruus, undervisningsminister Johannes Semper, språkvetenskapsman, justitieminister Boris Sepp, advokat, finansminister Alexander Joeäär, handelsminister Johannes Nihtig, kommunikationsminister general F. Rothberg (tidigare biträdande krigsminister). Ingen av den nya regeringens medlemmar är kommunist.

(UP fr Tallinn)

296:2

22 juni 1940

Vapenstilleståndsförhandlingar i Compiègne.

Den franska delegationen vid förhandlingar om vapenstillestånd ankom 21/6 till Compiègneskogen. Förhandlingarna fördes i samma järnvägsvagn som begagnades vid stilleståndsförhandlingarna 1918. DNB skildrar ceremonin på följande sätt: "Strax före kl. 15 marscherar hederskompaniet upp, och kl. 15.15 anländer rikskansler Hitler i bil till minnesplatsen. Han mottages av generalfälmarskalk Göring, storamiral Raeder, generalöverste von Brauchitsch, general Keitel, riksutrikesminister von Ribbentrop och sin ställföreträdare Rudolf Hess. Följd av dessa passerar han hederskompaniets front. När han kommer fram till den runda platsen, träder han fram till minnesstenen och stiger sedan med sin svit upp i vagnen. En stund senare, kl. 15.30, anländer den franska delegationen... Hederskompaniet står tyst med gevär för fot. General Huntziger blir stående ett ögonblick, innan han kl. 15.35 går upp vagnen. I denna ha rikskansler Hitler och hans svit rest sig. Rikskanslern hälsar var och en av de franska befullmäktigade genom att lyfta högra handen. Sedan intaga de närvarande sina platser... Därefter reser sig chefen för krigsmaktens överkommando generalöverste Keitel och läser inledningen till vapenstilleståndsvillkoren. Sändebudet Schmidt översätter därefter denna.

Generalöverste Keitel yttrade: På uppdrag av Der Führer och den tyska krigsmaktens högste befälhavare har jag att för eder avge följande dekla-

296:3

22 juni 1940

ration: I förtröstan på de av amerikanske presidenten Wilson till Tyska riket avgivna och av de allierade makterna bekräftade försäkringarna nedlade tyska krigsmakten i november 1918 vapnen. Därmed avslutades ett krig, som det tyska folket och dess regering icke velat och i vilket det - trots oerhörd överlägsenhet - icke lyckats motståndarna att på något sätt avgörande besegra den tyska hären, krigsflottan eller det tyska flygvapnet. Redan vid ögonblicket för den tyska vapenstilleståndskommissionens ankomst började man emellertid bryta de högtidligen avgivna löftena. Därmed började 11/11 1918 i detta tåg det tyska folkets lidandes tid. Allt vad som kunde tillfogas ett folk i fråga om vanära och förnedring, i mänsklig och materiellt lidande utgick härifrån. Löftesbrott och mened hade sammansvurit sig mot ett folk, som efter ett över fyraårigt hjältemodigt motstånd blott givit efter för den svagheten att sätta tro till de demokratiska statsmännens utfästelser. 3/9 1939, 25 år efter världskrigets utbrott, förklarade England och Frankrike åter utan varje anledning Tyskland krig. Nu har avgörandet genom vapnen fallit. Frankrike är besegrat. Franska regeringen har anmodat riksregeringen att för den tillkännage de tyska villkoren för ett vapenstillestånd. När den historiska Compiègneskogen utsågs för överlämnandet av dessa villkor, skedde det för att genom denna handling av åter gottgörande rättvisa - en gång för alla - utplåna ett minne, som för Frankrike icke varit något ärofullt blad i dess historia men som av det tyska folket känts såsom den djupaste vanära för alla tider. Frankrike har efter heroiskt motstånd besegrats

296:4

22 juni 1940

i en rad blodiga drabbningar och har brutit samman. Tyskland har därför icke för avsikt att ge vapenstilleståndsvillkoren eller vapenstilleståndsförhandlingarna karaktären av smädelser mot en så tapper motståndare. Avsikten med de tyska kraven är: 1) att förhindra ett återupptagande av striden, 2) att skänka Tyskland alla säkerheter för den landet påtvungna fortsatta krigföringen mot England, samt 3) att skapa förutsättningar för gestaltandet av en ny fred, vars väsentligaste innebörd skall vara en gottgörelse av den orätt, som med våld tillfogats det tyska riket självt".

Alla de närvarande resa sig därefter och rikskanslern lämnar kl. 15.42 med sin svit vagnen, medan generalöverste Keitel stannar kvar med de franska fullmäktige... Sedan Hitler med sin svit lämnat Compiègneskogen, och de franska underhandlarna genom generalöverste Keitel delgivits villkoren för vapenstilleståndet, drogo sig de franska befullmäktige kl. 16.25 för enskilda överläggningar tillbaka till det speciellt för dem uppslagna tältet. De ha därifrån både telefon-, radio- och teleprinterförbindelse med sin regering i Bordeaux. Kl. 18.10 begåvo de sig ånyo till den historiska järnvägsvagnen, där förhandlingarna med de tyska representanterna fortsatte.

Sedan akten i Compiègneskogen avslutats gav rikskansler Hitler följande order: 1) Den historiska järnvägsvagnen, minnestavlan samt minnesstenen över den galliska triumfen skola föras till Berlin. 2) Underlagen för

296:5

22 juni 1940

de båda tågen och de stenar som utmärkte platsen skola förstöras. 3) Minnesmärket över marskalk Foch skall bibehållas i sitt nuvarande skick". (TT fr DNB)

Läget i Rumänien. Rumänske konungen har utfärdat en omfattande amnesti, vilken gäller för alla politiska brott med undantag för förräderi och spionage. 21/6 publicerades en förordning enligt vilken "den nationella pånyttfödelsens front" ombildas till landets enda parti under namnet "nationens parti". Det får totalitär regim och står under konungens högsta ledning. (TT fr Bukarest)

Västmakternas flygplansköp. De allierades inköpskommission i Förenta staterna meddelar, att nya kontrakt avslutits om leverans av 1.500 flygplan. Tillsammans med tidigare beställningar uppgår det sammanlagda antalet av de flygplan, som beställts av amerikanska fabriker, till över 10.000. Av detta antal ha redan 2.500 levererats. (TT fr Reuter)

2,6:6

22 juni 1940

Ekonomisk plan för Amerika.

I Washington meddelas 21/6: "President Roosevelt har godkänt en rapport, som behandlar en plan på att åstadkomma en panamerikansk ekonomisk enhet genom ett stort program för centralisering av exporten från det västra halvklotet genom en agentur, representerande samtliga länder. Han har anmodat utrikesdepartementet att företa sonderingar hos övriga amerikanska länder för att utröna deras ståndpunkt till planen.

(TT fr Reuter)

Indien och kriget.

Indiska nationalkongressens exekutivutskott har 21/6 antagit en resolution, vari man förkastar principen att ett angrepp utifrån bör mötas med "icke våldsamma" metoder. (TT fr Reuter)

Lettland under ockupationen.

Från Riga meddelas 21/6: Den nya lettiska regeringens första åtgärd blev att utfärda amnesti för politiska brott. Den hittillsvarande arméöverbefälhavaren och krigsministern general Berkis har på egen begäran entledigats. Statspresidenten har till hans efterträdare som arméöverbefälhavare utnämnt general Klavins. (TT fr DNB)

x

297:1

23 juni 1940

Estland under ockupationen.

Från Tallinn meddelas: Den nya estniska regeringen avgav 22/6 sin programförklaring. Häri framhålles, att utrikespolitiken skall föras i vänskaplig anda och i förtroendefullt förhållande till Sovjetunionen. Samtidigt önskar man även bevara de vänskapliga relationerna med alla andra länder. På inrikespolitikens område intar man i främsta rummet den ståndpunkten, att de politiska fångar som dömts under den senare tiden, skola friges. Dessa fångar utgöra endast ett par tiotal. Statens förvaltningsmaskineri skall förnyas, så att byråkratien försvinner. Regeringen önskar särskilt uppmärksamma utvecckligen av de ekonomiska förhållandena med avseende på Sovjetunionen. På det sociala planet är syftet att var och en skall erhålla utkomstmöjligheter. Till slut uppmanar regeringen Estlands folk att bevara sitt lugn under de ändrade förhållandena. "De av regeringen vidtagna åtgärderna åsyfta Estlands och det estniska folkets bästa". (TT fr Tallinn)

Estniska statspresidenten har beviljat general Laidoner avsked från posten som överbefälhavare för försvarsmakten. (TT fr DNB)

297:2

23 juni 1940

Kommunistdemonstrationer i Lettland.

Vid en arbetardemonstration 21/6 i Riga överlämnade en deputation till den nye regeringschefen en rad krav, vilka bl.a. innehöllo följande: 1) Alla "folkfiender" skola ställas inför en folkdomstol och deras egendom skall indras. 2) Skyddskårerna skola upplösas. 3) Alla banker och storföretag skola ställas under folkets kontroll. 4) Alla lantegendomar som överstiga en viss medelstorlek skola uppdelas. 5) Det kommunistiska partiet skall legaliseras. 6) Allmänna, hemliga och direkta val till en folkrepresentation skola anordnas. 7) Självförvaltningen i städer och kommuner skall demokratiseras. Då arbetarna företogo sympatimanifestationer utanför sovjetryska legationens byggnad besvarades dessa med tal av sovjetryske ministern och vice ordföranden i Sovjetunionens högsta råd, Vysjinskij. (TT fr DNB)

Rysk-tyska relationerna.

Officiellt meddelas 22/6 i Moskva: "På senaste tiden ha i samband med de sovjetryska truppernas inmarsch i de baltiska staternas territorier rykten spritts om att 100 à 150 sovjetryska divisioner koncentrerats vid litauisk-tyska gränsen, att dessa truppsammandragningar framkallats av att Sovjetunionen varit missnöjd med Tysklands framgångar i väster samt att de återspeglade en försämring av de rysk-tyska relationerna och hade till syfte att öva tryck på Tyskland. Sovjetryska telegrambyrån TASS är

297:3

23 juni 1940

bemyndigad förklara, att alla dessa rykten, vilkas grundlöshet är uppenbar, på intet sätt motsvara verkliga förhållandet. I de baltiska staterna befinna sig i själva verket icke 100 eller 150 sovjetryska divisioner utan allt som allt icke mer än 18 à 20 divisioner. Dessa divisioner äro icke koncentrerade vid den litauisk-tyska gränsen utan i olika områden inom de tre baltiska republikerna, och de syfta icke till att öva tryck på Tyskland utan till att skapa garantier för genomförandet av biståndspakten mellan Sovjetunionen och dessaländer. I vederbörliga sovjetryska kretsar hyser man åsikten, att kolportörerna av dessa vanvettiga rykten följa ett visst syfte, nämligen att kasta en skugga på de rysk-tyska relationerna. De äro uppenbarligen icke i stånd att inse det iögonfallande förhållandet, att de vänskapliga relationer som utvecklat sig mellan Sovjetunionen och Tyskland som resultat av nonaggressionspaktens avslutande, icke kunna störas genom rykten och värdelös propaganda, ty dessa relationer grunda sig icke på tillfälliga motiv av konjunkturkaraktär utan på Sovjetunionens och Tysklands väsentliga statsintressen".

(TT fr DNB)

297.4

23 juni 1940

Tysk krigsrapport.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: "De i Elsass-Lothringen inneslutna franska arméerna ha efter förtvivlat motstånd kapitulerat. Sammanlagt omkr 0,5 miljon franska soldater ha därigenom givit sig åt våra trupper. Bland dem befinna sig - förutom många andra generaler - överbefälhavarna för tredje, femte och åttonde arméerna. Blott enstaka avsnitt av Maginotlinjen i nedre Elsass och i Lothringen samt söndersprängda avdelningar i Vogeserna göra ännu motstånd".

(TT fr DNB)

Fransk krigsrapport.

Officiellt meddelas i Bordeaux: "22/6 ryckte tyska spaningsavdelningar fram vid nedre Loire i riktning mot la Roch-sur-Yon och Poitiers. Den tyska framryckningen i Rhônedalen utsträcktes en smula i riktning mot Isère. På sydfronten vid Alperna gingo italienarna till angrepp på flera punkter från Mont Blanc till havet. De stoppades överallt".

(TT fr Havas)

297:5

23 juni 1940

Franska regeringen överlägger. Officiellt meddelas i Bordeaux: "Ministrarna samlades kl. 1 natten till 22/6 under president Lebruns ordförandeskap för att granska den tyska texten till vapenstilleståndsöverenskommelsen. Det första sammanträdet pågick till kl. 3. Förhandlingarna återupptogos kl. 8.30 på morgonen. Ministerrådet är permanent samlat men vissa avbrott i överläggningarna bli nödvändiga för konsultationer per telefon med de franska ombuden". (TT fr Bordeaux)

Parlamentsledamöter stödja Pétain. Från Bordeaux meddelas: De medlemmar av franska senaten och deputeradekammaren som befunno sig i Bordeaux samlades på kvällen 22/6 i Théâtre Athénée. Sammanlagt närvoro ett hundratal parlamentsledamöter. Efter en kort debatt antogo de enhälligt en resolution, vari de gåvo uttryck åt sitt fulla förtroende för konseljpresident Pétain. De upprepade sina försäkringar om att stödja hans strävanden samt framförde landets tack till honom. (TT fr Havas)

297:6

23 juni 1940

Vapenstillestånd Frankrike - Tyskland.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar: "22/6 kl. 18.50 tysk sommartid undertecknades i Compiègneskogen det tysk-franska vapenstilleståndsfördraget. Undertecknandet skedde från tysk sida genom chefen för krigsmaktens överkommando general von Keitel såsom befullmäktigad för rikskanslern och högste befälhavaren för krigsmakten samt från fransk sida såsom befullmäktigad för franska regeringen general Huntziger. Något inställande av fientligheterna är icke förbundet därmed. Detta sker nämligen först 6 timmar efter det att den italienska regeringen meddelat tyska krigsmaktens överkommando att vapenstilleståndsfördrag avslutits mellan Frankrike och Italien. Om innehållet i vapenstilleståndsfördraget kan tills vidare ingenting offentliggöras". (TT fr DNB)

En tysk radioutsändning 22/6 från undertecknandet av vapenstilleståndsfördraget i Compiègne omfattade bl.a. ett uttalande av den franske undertecknaren, general Huntziger. Han sade: "Sedan jag på uppdrag av den franska regeringen undertecknat vapenstilleståndet vill jag avge en personlig förklaring. Tvingat av vapnens utslag att uppge den kamp som Frankrike fört tillsammans med sin allierade, ser sig landet nödsakat att anta villkor, vilkas hårdhet måste framhållas. Frankrike förväntar,att de kommande förhandlingarna med Tyskland skola präglas av en anda,som

297:7

23 juni 1940

gör det möjligt för de båda stora nationerna att i framtiden leva i fred. Jag vädjar till soldatandan i den förhoppningen att Frankrike aldrig i framtiden skall behöva ångra det steg vi nu ta".

Generalöverste Keitel svarade på Huntzigers förklaring: "Jag emottar eder förklaring om att ni på befallning från eder regering undertecknar vapenstilleståndet. Till svar på eder personliga förklaring, hr general, kan jag blott framhålla, att det är till heder för segraren, om han ärar den besegrade, och att det är till heder för den besegrade, om han ärar segraren". (DN fr Berlin)

<u>Förklaring av Churchill.</u>

I en sent på natten till 23/6 publicerad förklaring av premiärminister Churchill heter det: "Brittiska regeringen har med bestörtning erfarit, att de av Tyskland dikterade villkoren accepterats av franska regeringen i Bordeaux. Brittiska regeringen kan icke tro, att sådana eller liknande villkor skulle ha kunnat antagas av någon fransk regering, som ägde frihet, självständighet och konstitutionell auktoritet. Dylika villkor skulle, om de accepterades av alla fransmän, fullständigt utlämna icke blott Frankrike, utan även det franska imperiet åt de tyska och italienska diktatorernas nåd. Det franska folket skulle underkuvas och tvingas arbeta mot sin allierade, Frankrikes jord skulle med Bordeauxregeringens gillande användas som utgångspunkt för angrepp mot den allierade, det franska imperiets alla resurser och den franska flottan skulle snabbt övergå i motståndarens hand för att uppfylla hans syften. Brittiska

297:8

23 juni 1940

regeringen har den fasta tron, att den, vad som än händer, skall kunna fortsätta kriget ända till dess segern vunnits. Då Storbritannien segrat, skall det - trots Bordeauxregeringens uppträdande - vårda sig om det franska folkets sak. En brittisk seger är det enda möjliga hoppet för återställande av Frankrikes storhet och dess folks frihet. Tappra män i andra länder som utsatts för tysk invasion kämpa beslutsamt i frihetens led. Därför vädjar brittiska regeringen till alla fransmän utanför fiendens makt att hjälpa den i dess uppgift och därmed säkerställa dennas snabba slutförande. Den vädjar till alla fransmän, var de än befinna sig, att med all makt stödja befrielsens krafter, vilka äro oerhörda och med visshet skola segra, om de användas med beslutsamhet och övertygelse".
(TT fr Reuter)

Italiensk ubåt erövrad. Brittiska amiralitetet meddelar 22/6: En stor italiensk ubåt har givit sig till en brittisk trålare. (TT fr Reuter)

Gandhi lyckönskar Pétain. Från Bombay meddelas, att Gandhi lyckönskat de franska statsmännen till deras bemödanden för fredens sak. (UP fr Bombay)

297:9

23 juni 1940

Vapenexporten till Kina.

Kinesiska regeringen har enligt meddelande från Chunking 22/6 genom sin utrikesminister gjort allvarliga föreställningar hos de franska myndigheterna i anledning av att Frankrike uppfyllt japanska regeringens krav i fråga om Franska Indokinas hållning till den kinesisk-japanska konflikten. (TT fr DNB)

x

298:1

24 juni 1940

Syriens ställning.

Den franska överkommissarien i Syrien höll 23/6 ett radioanförande, i vilket han meddelade: "Överbefälhavaren i Syrien, general Mittelhauser, har beslutat att i Syrien fortsätta striden för Frankrikes sak och att med okuvlig energi där försvara Frankrikes och dess fanas ära." Överkommissarien tillade, att han i denna sak är fullt enig med överbefälhavaren. (TT fr Reuter)

Egyptiska regeringen avgår.

Från Kairo meddelas 23/6, att egyptiska regeringen ingivit sin avskedsansökan, som bifallits av konung Faruk. (TT fr Reuter)

x

299:1

25 juni 1940

<u>Tal av Quisling.</u>

Den norske majoren Vidkun Quisling, som icke låtit höra av sig efter det misslyckade regeringsbildandet i samband med den tyska invasionen i Norge höll 23/6 ett tal i den norska radion, vari han riktade våldsamma angrepp mot konung Haakon och norska regeringen. Quisling bemötte mot honom riktade beskyllningar för förräderi, men påstod däremot, att kungen och regeringen gjort sig skyldiga till detta svåra brott, när de rymde efter att ha dragit ödeläggelse över landet och kastat Norge in i ett krig, vari allt motstånd redan från början varit hopplöst ... Då jag efter invasionen trädde i spetsen för den nya regeringen, ville jag hindra att stora delar av vårt land lades i aska och ruiner. Tyskarna kommo som vänner och icke som fiender. Anledningen till att jag sedan trädde tillbaka var, att jag inte ville stå hindrande i vägen för Nygaardsvolds-regeringen att vid den tidpunkten ta sitt förnuft till fånga och sluta fred med tyskarna". Efter att ha redogjort för utvecklingen, varvid han riktade våldsamma angrepp mot såväl Nygaardsvold, Koht och Tranmael som Mowinckel och Hambro, förklarade Quisling, att Norge 1905 blivit ett engelskt lydrike. Han förklarade till slut: "Norge står inför en stor omvälningsprocess. Vi måste skapa en stark nationalsocialistisk och germansk inställning utan utländsk förebild, eljest löper Norge fara att gå förlorat som fri nation. Vi måste ha en nationell riksregering och en ansvarig styrelse. Norge skall samarbeta med sina germanska broderfolk, främst Tyskland, ty då skall Norge gå sin största blomstringstid i historien till mötes".

(Sv.D. fr Oslo)

299:2

25 juni 1940

Kommunistdemonstrationer i Litauen.

Från Kaunas meddelas: Vid en stor kommunistisk massdemonstration i Kaunas 24/6 krävde deltagarna i en resolution införandet av sovjetrepublik i Litauen. (UP fr Kaunas)

Evakuerade tyskar återvända.

Rikskansler Hitler har 24/6 utfärdat ett upprop till den evakuerade befolkningen i västra Tyskland att återvända till hemorten. (TT fr DNB)

Tyska förordningar i Holland.

I den officiella tidningen för de ockuperade holländska områdena publiceras en rad nya förordningar av rikskommissarien. Häri bestämmes bl.a., att de båda parlamentskamrarna tills vidare icke skola vara i verksamhet. Detsamma gäller för det rådgivande organet, statsrådet. Inga val till kamrarna skola tills vidare äga rum. Rikskommissarien bestämmer i vad mån val till provins- och kommunrepresentationerna m.m. skola förekomma. För finansiering av de utgifter, som Holland får ikläda sig med anledning av de genom kriget uppståndna skadorna, skall en speciell fond skapas. Generalsekreterarna i de holländska ministerierna bemyndigas att för upprätthållande av den offentliga ordningen utfärda rättsföreskrifter i enlighet med rekommendationer från underlydande myndigheter. Alla mellan 1/9 1939 och 29/5 1940 dekreterade förbud mot offentliggörande och spridning av publikationer upphävas med omedelbar verkan. (TT fr DNB)

299:3

25 juni 1940

Kung Leopolds kapitulation.

I ett herdabrev till det belgiska folket uttalar inledningsvis ärkebiskopen i Belgien, kardinal J.R. van Roey: "Den svåra prövning som träffat oss har blivit ännu svårare därigenom att man i Paris gjort skarpa föreställningar mot kung Leopold, något som också djupt träffat hela det belgiska folket". Ärkebiskopen förklarar, att han för att skingra dessa föreställningar och erhålla upplysningar utan omvägar ansett det vara sin plikt att uppsöka konung Leopold och att denne vid besöket givit honom tillåtelse att offentliggöra följande upplysningar: "1) Beslutet att sträcka vapen var en nödvändighet till följd av den ohållbara ställning, i vilken den belgiska armén befann sig. Den var fullständigt omringad och utan varje hopp att erhålla varaktig hjälp från de allierades sida. Fortsatt strid skulle endast ha lett till fullständigt sammanbrott utan att därvid något militärt mål uppnåtts. På det minimum av utrymme där armén stod befunno sig också hundratusentals civila sammanträngda.
2) Detta beslut, vilket enbart var av militär art, fattade kung Leopold i egenskap av överbefälhavare för den belgiska armén i full enighet med sin generalstabschef och på de grunder denne framställde. Kungen har icke avslutat någon politisk akt, icke någon fred, icke någon konvention av vad slag det vara må, ej ens av militär art, med motståndaren. Han har handlat i full överensstämmelse med vad de tre mest berömda belgiska juristerna anse: han har icke sårat den belgiska konstitutionen. Kung

25 juni 1940

Leopold befann sig dessutom i ett läge i vilket det var omöjligt för honom att överlägga med sina ministrar, av vilka de fyra sista 25/5 hade lämnat den belgiska jorden. 3) Det är mot sanningen att anta, att de allierade icke visste något om det beslut som fattats eller att de icke i rätt tid underrättats om det ohållbara i belgiska arméns ställning och nödvändigheten för densamma att inställa striden". Ärkebiskopen fortsätter: "I sista ögonblicket hade kung Leopold haft den möjligheten, vilken så många andra utnyttjat, nämligen att pr flyg bege sig till utlandet. Han föredrog dock att dela sina soldaters öde och sitt folks lidande, vilket vi finna mycket ridderligt. Dessa fakta skola göra det lättare att skingra alla falska rykten. För vår del känna vi oss i full överensstämmelse med det belgiska folkets massa, vi respektera helt och fullt vår konung, vi ge honom vårt förtroende och vår trohet".

(DN fr Bryssel)

<u>Tysk krigsrapport.</u>

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar 24/6: "Vid Atlanten har kusten fram till Girondemynningen besatts och La Rochelle och Rochefort tagits. Längre åt öster har trakten norr om Poitiers uppnåtts. Bland det oerhörda och ständigt växande bytet föll 23/6 ett stort lager artilleriammunition i våra händer. I Elsass-Lothringen ha ytterligare ett antal sprängda

299:5

25 juni 1940

fientliga grupper givit sig och ytterligare befästningsverk i Maginotlinjen intagits. Sydost om Lyon tränga våra trupper under nedbrytande av fiendens sega motstånd fram mot Grenoble och Chambéry. 23/6 kapitulerade de vid Donon i Vogeserna omringade fientliga trupperna".
(TT fr DNB)

Fransk krigsrapport.

Den franska kvällskommunikén 24/6 meddelar: "Tyskarna ha företagit mindre framryckningar i Charente, varest de besatt Angoulême, samt i Rhônedalen, där de kommit fram till Aix-les-Bains och trakten av Vorette. I alperna fortsatte de italienska angreppen hela dagen. De hejdades i närheten av gränsen av våra förtrupper utom vid Maurienne, varest fienden ryckte fram något förbi Lanslebourg, och i kustavsnittet, där han besatte Menton. Våra försvarspositioner äro orubbade på hela alpfronten".
(TT fr Havas)

Vapenstillestånd Frankrike - Italien.

I Rom utsändes 24/6 följande kommuniké:
"24/6 kl. 19.15, italiensk sommartid, har det italiensk-franska vapenstilleståndsavtalet undertecknats i Villa Incisa all'Olgiata nära Rom. På italiensk sida undertecknades överenskommelsen av generalstabschefen marskalk Badoglio och på fransk sida av general Huntziger. Kl. 19.35 lämnade utrikesminister Ciano tyska regeringen meddelande om att vapenstilleståndet undertecknats. Fientligheterna skola inställas 25/6 kl. 1.35".
(forts.)

29j1

25 juni 1940

En bekräftande tysk kommuniké har utsänts, vari meddelas, att tyska armén fått order att inställa fientligheterna vid det sistnämnda klockslaget.
(TT fr DNB)

Upprop från Hitler.

Rikskansler Hitler har 24/6 utsänt följande upprop: "Tyska folk! Dina soldater ha på knappa 6 veckor efter hjältemodig kamp slutfört kriget i väster mot en tapper motståndare. Deras bedrifter skola inskrivas i historien som den ärorikaste segern i alla tider. Ödmjukt tacka vi Herren för Hans nåd. Jag befaller, att riket skall flagga i tio dagar och att klockringning skall ske i sju dagar. Adolf Hitler".
(TT fr DNB)

Nationell sorgedag i Frankrike.

Franska regeringen har beslutat, att tisdagen 25/6 skall högtidlighållas som en nationell sorgedag.
(TT fr Havas)

Brittisk blockad mot Frankrike.

Brittiska handelsdepartementet har utfärdat en förordning, enligt vilken förbud utfärdats mot export av alla slags varor till franska områden i Europa, inbegripet Korsika. Förordningen träder i kraft 24/6. Beviljade licenser för utförsel till ifrågavarande territorier återkallas.
(TT fr London)

299:7

25 juni 1940

<u>Polackerna och kriget.</u>

I ett radiotal 24/6 förklarade general Sikorski, som upprättat sitt högkvarter i Storbritannien, att polackerna skola fortsätta striden vid brittiska imperiets sida. (TT fr Reuter)

<u>General de Gaulle bildar franskt nationalutskott.</u>

Följande deklarationen har 24/6 på franska upplästs i den engelska radion: "Brittiska regeringen anser, att villkoren för den vapenvila, som just undertecknats i strid mot de högtidliga överenskommelser som ingåtts mellan de allierade regeringarna, försätta Bordeauxregeringen i ett tillstånd av fullständigt beroende av fienden och berövar den varje frihet och varje rätt att representera fria franska medborgare. Brittiska regeringen förklarar sig som följd härav icke längre kunna betrakta Bordeauxregeringen såsom ett oavhängigt lands regering. Brittiska regeringen har därför tagit ad notam ett förslag att upprätta ett provisoriskt franskt nationalutskott, som till fullo skall representera de oavhängiga franska element, som äro beslutna att fortsätta kriget genom att uppfylla Frankrikes internationella förpliktelser. Brittiska regeringen förklarar, att den skall erkänna ett sådant provisoriskt franskt nationalutskott och med detta förhandla om alla frågor rörande krigets fortsättande så länge detta utskott alltjämt representerar alla franska element, som äro beslutna att bekämpa den gemensamme fienden".

Deklarationen avgavs efter ett anförande av general de Gaulle, vilken bl.a. meddelade, att ett franskt nationalutskott skall tillsättas i sam-

299:8

25 juni 1940

förstånd med brittiska regeringen. de Gaulle yttrade vidare: "Sammansättningen av nationalutskottet skall snarast tillkännagivas. Utskottet skall svara för sina handlingar antingen inför en laglig fransk regering, så snart en sådan existerar, eller inför folkets representanter, så snart omständigheterna medge att sådana samlas under förhållanden som äro förenliga med frihetens, värdighetens och säkerhetens principer. Utskottet skall under sin jurisdiktion taga alla franska medborgare på brittiskt område samt alla militära och administrativa element som befinna sig eller komma att befinna sig där".

General de Gaulle förklarade i en intervju på kvällen 24/6 i London, att han hade anledning tro att den franska flottan icke komme att ge sig till fienden. Det franska nationalutskottets definitiva sammansättning kan icke bli klar förrän vissa framstående personer anlänt till Storbritannien, dit de äro på väg från Frankrike. de Gaulle visste icke var Reynaud befann sig, men hoppades att han skulle komma till Storbritannien, där han otvivelaktigt skulle ingå i nationalutskottet. General de Gaulle meddelade vidare, att han växlat telegram med generalresidenten i Franska Marocko general Noguès, general Mittelhauser i Syrien och överbefälhavaren för de franska styrkorna i Indokina, general Catroux.

(TT fr Reuter)

299:9

25 juni 1940

de Gaulle avsatt. Från Bordeaux meddelas: Vid det franska ministerrrådets sammanträde 23/6 blev den franske generalen de Gaulle, på förslag av general Weygand, avsatt. Åtgärden har föranletts av det tal, som de Gaulle 22/6 höll i Londonradion. (TT fr Havas)

Tal av Pétain. Marskalk Pétain höll 23/6 ett radioanförande, i vilket han bl.a. yttrade: "Frankrikes regering och folk hörde i går med sorgsen förvåning Churchills ord. Vi förstå den ångest som dikterat dem. Churchill fruktar, att hans land skall utsättas för de hemsökelser som sedan en månad hopat sig över vårt eget. Detta är emellertid icke ett ögonblick då fransmännen utan att protestera kunna uthärda tillrättavisningar från en utländsk minister. Churchill kan döma om sitt eget lands intressen. Han kan icke döma om vårt lands. Ännu mindre kan han avkunna någon dom över den franska äran. Vår fana är utan fläckar. Vår armé har stridit tappert och lojalt. Underlägsen i fråga om vapen och i antal har den måste begära, att striden inställes. Jag försäkrar, att denna begäran framförts i oberoende och värdighet. Intet skall kunna splittra fransmännen i ett ögonblick då deras land lider. Frankrike har varken sparat blod eller ansträngningar. Det vet med sig, att det förtjänar världens respekt. Landet måste förbli intakt så länge det åtnjuter sina barns kärlek. Och denna kärlek har aldrig varit mera brinnande. Fransmännen äro nu att likna vid bönderna

299:10

25 juni 1940

som sörja över en dålig skörd, men som trösta sig med att ingen kan förebrå dem härför och hoppas att en framtida skörd skall bli bättre. Churchill bör veta, att alla fransmän i nuvarande stund ha kvar sin kärlek till fosterlandet och en förtröstan som sätter dem i stånd att se det rådande läget och även framtiden i ögonen. Man visar mera storhet genom att erkänna ett nederlag än genom att söka skyla det med fåfänga planer och illusoriska projekt. Fransmännen veta, att för framtiden deras öde ligger i deras mod och deras ihärdighet". (TT fr Havas)

Fransk förklaring om kapitulationen.

Överkommissarien för den franska propagandan, Jean Prouvost, avgav 24/6 följande förklaring för amerikanska tidningskorrespondenter: "Vi bedja våra vänner i Amerika att ha förståelse för den tunga sorg som drabbat Frankrike. Vi försöka icke förneka eller dölja vårt lands misstag och fel. I nuvarande läge har varje fransman sin del av ansvaret. Var och en är förvissad om att det är genom samling och arbete som Frankrike kan och skall återuppstå. Varje fransman skriver under på marskalk Pétains uttalanden. Därför beklaga vi att brittiska regeringen icke iakttagit samma paroll om samling och tystlåtenhet utan riktat orättvisa anklagelser mot oss. Det är nödvändigt att i korthet skissera vad som förevarit: Före krigsförklaringen fattade Londonparlamentet beslut om värnplikt,

25 Juni 1940

och krigsministern utlovade mycket omfattande hjälp. 26 brittiska divisioner skulle avgå till Frankrike redan under krigets första månader. Regeringarna Daladier och Reynaud upphörde icke att fästa engelska regeringens uppmärksamhet på hur svårt det var att hålla män vid 48 års ålder kvar i militärtjänst medan engelsmän på 28 år ännu icke mobiliserats. Men engelska regeringen hänvisade till brist på vapen och kaserner samt omöjligheten av att sända icke fullt övat manskap till Frankrike. I mars månad begav sig en stor fransk pressdelegation till England, där den konstaterade, att den engelska krigsansträngningen var otillräcklig. England trodde liksom på Pitts tid på blockaden, och regeringen fortsatte att styra landet enligt förlegade traditioner. Det är onödigt att närmare skildra förloppet av striderna i Belgien och Frankrike. 12/6 lät Reynaud general Weygand träda inför ministerrådet. Vid det mest dramatiska sammanträde, som en fransk regering någonsin upplevat, redogjorde överbefälhavaren för det militära läget. Den förhärskande åsikten bland regeringsmedlemmarna var att Frankrike icke skulle undgå fullständig ockupation, vare sig vapenstillestånd slöts eller ej. Inför denna fruktansvärda eventualitet beslöt ministerrådet enhälligt att be Churchill komma till Frankrike för att dryfta läget. Ministrarna kallades till möte kl. 15 nästa dag för att höra vad Churchill hade att säga, I två timmar väntade de franska ministrarna med oro att den engelske premiärministern skulle komma. Kl. 17 anlände Reynaud och Mandel och meddelade,

299:12

25 juni 1940

att de sammanträffat med Churchill, men att han redan måst resa tillbaka till England. Ministrarna tillfrågade då Reynaud om Churchills mening med tanke på möjligheten av att Frankrike såg sig nödsakat nedlägga vapnen. Reynaud svarade: 'Churchill förklarade i samförstånd med Halifax och Beaverbrook,att brittiska regeringen skulle forsätta att liksom förut ge Frankrike största möjliga militära hjälp till lands, till sjöss och i luften, men om utvecklingen tvingade Frankrike att begära vapenstillestånd, var det deras åsikt att England för ingen del skulle överhopa en allierad i svårigheter med förebråelser, utan skulle ha förståelse för det läge, vari Frankrike mot sin vilja råkat'. - Det var således med full kännedom om den engelske premiärministerns uttalanden som ministerrådet inledde sin överläggning. Beslutet att anhålla om vapenstillestånd uppsköts ännu 24 timmar av två skäl: franska kabinettet ville, innan det fattade sitt slutgiltiga beslut, avvakta Roosevelts svar på Frankrikes sista vädjan samt informera London utförligare om situationen och de konsekvenser denna medförde. Det måste utsägas, att vissa franska ministrar - bland dem Mandel - som icke erhållit något uppdrag av regeringen, vände sig till brittiska regeringen och åstadkommo att denna icke stod fast vid Churchills, Halifax och Beaverbrooks förklaringar samt att den intog en betydligt mindre förstående och mera

299:13

25 juni 1940

pockande hållning gentemot Frankrike. Därefter skedde utvecklingen med svindlande fart. Ockupationen av franskt territorium påskyndades. Franska regeringen insåg alltmera den oundgängliga nödvändigheten av att ta reda på segrarens villkor. Den ansåg det vara sin plikt att kvarstanna i Frankrike och dela alla fransmäns öde för att Frankrike skulle kunna resa sig igen genom samling och arbete. Det var i fullt oberoende regeringen då fattade sitt beslut och slutgiltigt avvisade tanken att bege sig till utlandet. Vissa parlamentsmedlemmar och förutvarande ministrar voro av en annan mening. Den franska opinionen kommer icke att visa någon mildhet i sin dom över dem. Genom att fly från det ansvar som de påtagit sig gentemot nationen stängde de sig ute från det franska samhället. Varken förebråelser eller hotelser från något håll kunna ändra fransmännens beslutsamhet. Vi ha tillsammans med England upplevt ärorika timmar. Vi be nu detta land att endast med yttersta reservation motta fransmän som vårt land ej känns vid och som det till varje pris vill glömma". (TT fr Paris)

Ubåt sänkt av italienarna.

Italienska krigsmaktens överkommando meddelar 24/6: I nedre delan av Tyrrhenska sjön har en ubåtsjagare sänkt en fientlig ubåt.

(TT fr DNB)

2,9:14

25 juni 1940

Italienska ubåtsförluster. Brittiska amiralitetet meddelar 24/6: Ytterligare en italiensk ubåt har förstörts av de brittiska flottstyrkorna öster om Suez, varigenom hela antalet italienska ubåtar, som oskadliggjorts sedan krigsförklaringen 10/6, uppgår till 7. (TT fr Reuter)

Nytt flygangrepp mot Malta. En officiell~~t~~ brittisk kommuniké i Kairo meddelar 24/6, att talrika fientliga bombplan, eskorterade av en jaktplansdivision, anföllo Malta. Några större skador anställdes icke. (TT fr Reuter)

Nytt nazistparti i Ungern. Förre partiledaren för "Nationella fronten", dr Mattheus v. Matolcy, har i ungerska kammaren tillkännagivit grundandet av ett nytt högerradikalt parti. Partiet, som får namnet "Ungerska nationalsocialistiska partiet", omfattar 15 kammarledamöter, bl.a. tidigare medlemmar av "Pilkorset". (TT fr DNB)

Diplomatiska förbindelser Sovjet-Jugoslavien. Enligt ett officiellt meddelande 24/6 i Moskva ha Sovjetunionen och Jugoslavien efter framgångsrikt slutförande av ekonomiska förhandlingar beslutit återupprätta de formella diplomatiska förbindelserna, vilka varit avbrutna sedan det förra världskrigets slut. (TT fr DNB)

299:15

25 juni 1940

Kung Carol och Järngardet.

Från Bukarest meddelas 24/6: Rumänska Järngardets ledare Horia Sima har uppmanat sina anhängare att inträda i det under kung Carols ledning nybildade nationella enhetspartiet. (TT fr DNB)

Strejker i Bulgarien.

Från Sofia meddelas: Den bulgariska regeringen har 24/6 påbjudit civil mobilisering av alla industriarbetare. Denna åtgärd beror på att det i såväl Sofia som i hela södra Bulgarien utbrutit stora strejker, vilka hota lamslå hela industrier. Samtliga arbetare beordras att återuppta sina arbeten. I en officiell kommuniké om strejkerna heter det, att dessa "äro igångsatta av obskyra agitatorer som försöka lamslå hela den nationella industrin". (UP fr Sofia)

Överläggningar mellan Irak och Turkiet.

Iraks utrikesminister general Nuri-es-Said samt Iraks justitieminister ankommo 24/6 till Ankara. (TT fr Ankara)

Vapenexporten till Kina.

Från Tokyo meddelas 24/6: Ställföreträdande japanske utrikesministern har till engelske ambassadören i Tokyo överlämnat Japans krav på ett inställande av leveranserna till Chiang Kai-shek från Burma och Hongkong. Japan förklarar sig vänta, att England snabbt tar ställning till det framförda kravet. (TT fr DNB)

20:16

25 juni 1940

Vapenexporten till Kina.

Från Chungking meddelas:
Kinesiske utrikesministern Wangtsjung-hui har utfärdat en förklaring, vari det heter: "Frankrikes antagande av det japanska kravet på inställande av vapensändningar från Indokina utgör en kränkning av det fransk-kinesiska avtalet av 16/5 1930. Då japanska regeringen synes vilja begagna Indokina som bas för ett anfall mot Kina, blir kinesiska regeringen nödsakad att till sitt eget försvar vidtaga de åtgärder, som kunna anses nödvändiga för att möta situationen i syfte att bevara Kinas existens och oavhängighet". (TT fr Chungking)

Japanskt enhetsparti.

Från Tokyo meddelas: Furst Konoye har avgått från sin post som president i det japanska kronrådet. Han har fattat detta beslut för att kunna ägna sig åt arbetet på att upprätta en ny politisk enhetsrörelse, sedan han efter ingående undersökningar i politiska, ekonomiska och akademiska kretsar funnit att tiden nu kan anses mogen för bildandet av ett dylikt parti. Såsom president i kronrådet har Konoye efterträtts av vicepresidenten Hara. (TT fr DNB)

x

300:1

26 juni 1940

Läget i Estland. Från Tallinn meddelas 25/6: Den nye estniske utrikesministern Nigol Andresen har hållit ett anförande vari han varnade arbetarna i Estland för att åstadkomma oroligheter. Han yttrade bl.a.: "Det finns element inom den estniska arbetarklassen som äro ivriga att gå händelserna i förväg och söka åstadkomma en estnisk sovjetrepublik. Faktum är dock, att det icke existerar någon arbetardiktatur i Estland. Regeringen representerar alla klasser av det arbetande folket. Vår inrikespolitik bör mer än någonsin vara en följd av vår utrikespolitik. Under de senaste händelserna har röda armén icke gjort något försök att ta makten i Estland. Detta kommer heller icke att bli fallet i framtiden. Estland kommer att styras av sin regering. Jag avger denna förklaring till bemötande av tendentiösa uppgifter, enligt vilka läget i Estland uteslutande skulle vara beroende av röda arméns välvilja. Alla våra utrikesrelationer äro baserade på den ömsesidiga rysk-estniska biståndspakten och de vänskapliga förbindelserna med Sovjetryssland. Det är tydligt, att om en stat skulle inta en fientlig hållning mot Sovjetryssland, skulle Estlands goda relationer till den ifrågavarande staten upphöra. Det bör utsägas, att Estlands utrikespolitiska orientering blir klart östlig. Vad beträffar våra inre förhållanden skola vi sköta dem oavhängigt."

(UP fr Tallinn)

300:2

26 juni 1940

Läget i Litauen. Litauiske inrikesministern har förklarat det kommunistiska partiet legalt. Enligt en av den litauiska polischefen utfärdad förklaring skall gränsen mellan Litauen och Tyskland bevakas av sovjetryska trupper. (TT fr DNB)

Arbetsföreskrifter i Sovjetunionen. I ryska radion har 25/6 utsänts ett upprop från fackföreningarnas centralråd, vari påyrkas, att arbetarna och de anställda vid samtliga fabriker och verk i Sovjetunionen skola förlänga sin arbetsdag från 7 till 8 timmar samt återgå till sjudagarsvecka, sedan sexdagarsvecka alltsedan 1929 tillämpats i Sovjetunionen. För alla arbetare och anställda skall egenmäktigt ombyte av arbetsplats vara förbjudet vid straff av fängelse. Vidare meddelades, att sovjetregeringen redan givit sitt bifall till dessa förslag. (TT fr DNB)

Vapenstilleståndet Frankrike-Tyskland. I Berlin offentliggjordes 25/6 vapenstilleståndsfördraget mellan Frankrike och Tyskland. "1) Den franska regeringen sörjer i Frankrike samt i de franska besittningarna, kolonierna, protektorat- och mandatområdena samt till sjöss för att striden mot det tyska riket inställes. Den bestämmer, att de av de tyska trupperna redan inneslutna franska förbanden genast skola nedlägga vapnen. - 2) För att trygga det tyska rikets in-

300:3

26 juni 1940

tressen skall det franska territoriet norr och väster om en i bifogade karta uppdragen linje ockuperas av tyska trupper. I den mån de delar som skola ockuperas ännu icke befinna sig i de tyska truppernas våld skall denna ockupering ofördröjligen genomföras sedan detta fördrag ingåtts. 3) I de ockuperade delarna av Frankrike utövar det tyska riket alla ockupationsmaktens rättigheter. Den franska regeringen förpliktar sig att med alla medel stödja de vid utövandet av dessa rättigheter utfärdade bestämmelserna samt att genomföra dem med hjälp av den franska administrationen. Alla franska myndigheter och officiella organ i detockuperade området skola därför ofördröjligen av den franska regeringen instrueras att efterkomma de tyska militärbefälhavarnas order och på korrekt sätt samarbeta med dem. Det är den tyska regeringens avsikt att efter inställandet av fientligheterna mot England inskränka ockupationen av västkusten till den absolut nödvändiga omfattningen. Det står den franska regeringen fritt att välja sitt säte inom det icke-ockuperade området eller, om den så önskar, förlägga det till Paris. Den tyska regeringen tillförsäkrar i detta fall den franska regeringen och dess centrala myndigheter varje nödvändig lättnad, så att den blir i stånd att från Paris sköta förvaltningen av det ockuperade och icke-ockuperade området. - 4) Den franska krigsmakten

300:4

26 juni 1940

till lands, till sjöss och i luften skall inom en tidrymd, vilken senare skall bestämmas, demobiliseras och avväpnas. Undantagna härifrån äro blott de förband, som erfordras för att upprätthålla den inre ordningen. Deras styrka och beväpning bestämmes av Tyskland, resp. Italien. De förband ur den franska krigsmakten som befinna sig i det område som skall besättas av Tyskland skola i snabb takt återföras till det område, som icke skall besättas samt hemförlovas. Dessa trupper nedlägga före sin avmarsch sina vapen och sin materiel på den plats, där de befinna sig vid tidpunkten för detta fördrags ikraftträdande. De äro ansvariga för ett regelrätt överlämnande till de tyska trupperna. - 5) Som garanti för att vapenstilleståndet efterkommes, kan krävas överlämnandet i oskadat skick av alla kanoner, stridsvagnar, pansarvärnsvapen, militärflygplan, luftvärnskanoner, infanterivapen, fordon och ammunition tillhörande franska krigsmaktsförband, vilka stått i strid mot Tyskland och vid tidpunkten för detta fördrags ikraftträdande befinna sig i det område, som icke skall ockuperas av Tyskland. I vilken omfattning detta överlämnande skall ske bestämmes av den tyska vapenstilleståndskommissionen. - 6) Återstående vapen, ammunitionsmängder och krigsmateriel av alla slag i den icke-ockuperade delen av Frankrike skola - i den mån de icke frigivas för utrustning av de tillåtna franska förbanden - lagras resp. omhändertagas under tysk eller italiensk kon-

ↄᵕᵕ,ↄ

26 juni 1940

troll. Det tillkommer det tyska överkommandot att härvidlag träffa alla de anstalter, som äro erforderliga för att utesluta obefogat bruk av dessa förråd. Nytillverkningen av krigsmateriel skall genast inställas i det icke-ockuperade området. -- 7) I det område, som skall ockuperas, skola alla land- och kustbefästningar med vapen, ammunition och materiel, förråd och anläggningar överlämnas i oskadat skick. Planerna över dessa befästningar samt planerna över de befästningar, som redan erövrats av de tyska trupperna skola utlämnas. Noggranna uppgifter om förberedda sprängningar, anlagda landminespärrar, tidtändare, stridsgasspärrar o.s.v. skola tillställas det tyska överkommandot. På tysk anfordran skola dessa hinder avlägsnas av franska krafter. - 8) Den franska krigsflottan - med undantag för den del som frigives för att tillvarata de franska intressena i det franska kolonialriket - skall sammandragas till hamnar vilka närmare skola anges samt demobiliseras och avväpnas under tysk, resp. italiensk kontroll. Bestämmande för fastställandet av dessa hamnar blir fartygens stationsort under fred. Den tyska regeringen förklarar högtidligen för den franska regeringen, att den icke har för avsikt att under kriget för tyska syften använda den franska krigsflotta, som befinner sig i de under tysk kontroll stående hamnarna med undantag för sådana enheter, som erfordras för kustbevaknings- eller minsvepningsändamål.

300:6

26 juni 1940

Den tyska regeringen förklarar vidare högtidligen och uttryckligt, att den icke har för avsikt att vid fredsslutet framställa krav på den franska krigsflottan. Med undantag för den del av den franska krigsflottan, som har att representera de franska intressena i kolonialriket (denna del skall senare fixeras), skola alla utanför Frankrike befintliga krigsfartyg återkallas till Frankrike. - 9) Det franska överkommandot har att lämna det tyska överkommandot noggranna uppgifter om alla av Frankrike utlagda minor samt om alla övriga hamn- och kustspärrar och försvarsanläggningar. Avlägsnandet av minspärrar skall, såframt detta kräves av det tyska överkommandot, verkställas av franska krafter. - 10) Den franska regeringen förpliktar sig att med ingen del av den återstående krigsmakten och på intet sätt i fortsättningen företa fientliga handlingar mot det tyska riket. Likaså skall den franska regeringen förhindra att medlemmar av den franska krigsmakten bege sig utomlands och att vapen och utrustning av något slag, fartyg, flygplan o.s.v. sändas till England eller annat främmande land. Den franska regeringen skall förbjuda franska undersåtar att kämpa mot Tyskland i tjänst hos stater, med vilka det tyska riket ännu befinner sig i krig. Franska undersåtar, som bryta mot detta förbud, skola av de tyska trupperna behandlas som friskaremän.

300:7

26 juni 1940

11) Tillsvidare förbjudas franska handelsfartyg av alla slag, däribland även kust- och hamnfartyg, som befinna sig i franska händer, att löpa ut. För handelstrafikens återupptagande fordras den tyska, resp. italienska regeringens tillstånd. Franska handelsfartyg, vilka befinna sig utanför franska hamnar, skall den franska regeringen hemkalla eller, om detta icke låter sig göra, beordra att ingå till neutrala hamnar. Alla i franska hamnar befintliga uppbringade tyska handelsfartyg skola på anfordran återlämnas i oskadat skick. - 12) För alla på fransk mark befintliga flygplan skall startförbud omedelbart utfärdas. Varje flygplan som startar utan tyskt tillstånd, betraktas av det tyska flygvapnet som fientligt och behandlas därefter. De på det icke-ockuperade området befintliga flygplatserna och markanläggningarna tillhörande flygvapnet skola övervakas av tysk resp. italiensk kontroll. Det kan krävas, att de skola göras obrukbara. Den franska regeringen är förpliktad att ställa alla inom det icke-ockuperade området befintliga främmande flygplan till förfogande resp. förhindra att de flyga vidare. De skola tillföras den tyska krigsmakten. - 13) Den franska regeringen förpliktar sig att sörja för att alla anläggningar, inrättningar och lager tillhörande krigsmakten inom de områden som skola ockuperas av tyska trupper, i oskadat skick överlämnas

till de tyska trupperna. Den franska regeringen skall vidare sörja för att hamnar, industrianläggningar och varv förbli i förefintligt skick och på intet sätt skadas eller förstöras. Detsamma gäller alla trafikmedel och trafikvägar, särskilt järnvägar, landsvägar och flodsjöfarten, hela radionätet samt lots- och fyrväsendets inrattningar. Likaså förpliktar sig den franska regeringen att på anfordran av det tyska överkommandot utföra alla här erforderliga återuppbyggnadsarbeten. Den franska regeringen sörjer för att inom det ockuperade området erforderlig fackpersonal samt de mängder rullande materiel och andra trafikmedel äro förhanden, vilka motsvara de normala fredsförhållandena. - 14) För alla på fransk mark befintliga radiosändarstationer gäller omedelbart utsändningsförbud. Återupptagandet av radiotrafiken från den icke-ockuperade delen av Frankrike kräver särskild reglering. - 15) Den franska regeringen förpliktar sig att i av den tyska regeringen fordrad omfattning verkställa den genom det icke-ockuperade området gående godstransitotrafiken mellan det tyska riket och Italien. - 16) Den franska regeringen skall verkställa återtransporten av befolkningen till de ockuperade områdena i samförstånd med vederbörande tyska myndigheter. - 17) Den franska regeringen förpliktar sig att förhindra varje bortförande av ekonomiska värden och förråd från det område som skall besättas av de tyska trupperna till det icke-ockuperade området eller till utlandet. Över dessa i det ockuperade området befintliga vär-

300:9

26 juni 1940

den och förråd kan disponeras endast i samförstånd med den tyska regeringen. Den tyska regeringen skall härvid ta hänsyn till befolkningens i de icke-ockuperade områdena livsbehov. - 18) Den franska regeringen bär kostnaderna för underhållet av de tyska ockupationstrupperna på fransk mark. - 19) Alla i fransk fångenskap befintliga tyska krigs- och civilfångar, däribland även rannsaknings- och straffångar, vilka fängslats och dömts för handling till det tyska rikets förmån, skola ofördröjligen överlämnas till de tyska trupperna. Den franska regeringen är förpliktad att på begäran utlämna alla i Frankrike och de franska besittningarna, kolonierna samt protektorats- och mandatområdena befintliga tyskar, vilka namngivas av den tyska regeringen. Den franska regeringen förpliktar sig att förhindra att tyska krigs- och civilfångar föras från Frankrike till franska besittningar eller till utlandet. Noggranna listor med angivande av vederbörandes vistelseort skola framläggas beträffande fångar som redan förts bort från Frankrike samt beträffande sådana sjuka eller sårade tyska krigsfångar, som icke kunna transporteras. Uppsikten över de sjuka och sårade tyska krigsfångarna övertar det tyska överkommandot.- 20) De i tysk krigsfångenskap befintliga medlemmarna av den franska krigsmakten förbli krigsfångar till fredsslutet. - 21) Den franska regeringen svarar

300:10

26 juni 1940

för säkerställandet av alla föremål och värden, vilkas överlämnande i oskadat skick eller hållande till tysk disposition krävas i detta fördrag eller vilkas transport till utlandet är förbjuden. Den franska regeringen är förpliktad till skadeersättning för all förstöring, skada eller borttransport som strider mot detta fördrag. - 22) Genomförandet av vapenstilleståndsfördraget regleras och övervakas av en tysk vapenstilleståndskommission, som utövar sin verksamhet enligt det tyska överkommandots instruktioner. Vapenstilleståndskommissionen har vidare till uppgift att sörja för erforderlig överensstämmelse mellan detta fördrag och det italiensk-franska vapenstilleståndsfördraget. Den franska regeringen får för att representera de franska önskemålen och för att mottaga den tyska vapenstilleståndskommissionens tillämpningsbestämmelser en delegation på den plats där den tyska vapenstilleståndskommissionen har sitt säte. - 23) Detta vapenstilleståndsfördrag träder i kraft, så snart den franska regeringen träffat överenskommelse även med den italienska regeringen om fientligheternas inställande. Fientligheterna skola inställas sex timmar efter den tidpunkt, då den italienska regeringen lämnat riksregeringen meddelande om att denna överenskommelse ingåtts. Riksregeringen skall per radio lämna den franska regeringen meddelande om denna tidpunkt. (forts.)

300:11

26 juni 1940

24) Vapenstilleståndsfördraget gäller till dess fredsfördraget ingåtts. Det kan när som helst med omedelbar verkan uppsägas av den tyska regeringen, om den franska regeringen icke uppfyller de förpliktelser den åtagit sig i detta fördrag."

Den i artikel 2 i vapenstilleståndsfördraget omnämnda linjen börjar i öster vid den fransk-schweiziska gränsen vid Genève och går därefter ungefärligen över orterna Dôle, Paray-lè-Mondal och Bourges till omkring 20 km öster om Tours. Härifrån går den på ett avstånd av 20 km öster om järnvägslinjen Tours-Angoulème-Libourne samt vidare över Mont de Marsan och Orthez till den spanska gränsen. (TT fr DNB)

Vapenstilleståndet Frankrike-Italien.

Den fransk-italienska vapenstilleståndsöverenskommelsen omfattar 26 artiklar med i huvudsak följande innehåll: 1) Frankrike inställer fientligheterna mot Italien i moderlandet, i Franska Nordafrika, i kolonierna, protektoraten och mandatområdena. Vidare inställas fientligheterna till sjöss och i luften. - 2) De italienska trupperna kvarstanna vid ikraftträdandet av denna överenskommelse och under hela den tid vapenstilleståndet varar i de av dem uppnådda främsta linjerna på alla krigsskådeplatser. - 3) På det franska moderlandets område demilitariseras under vapen-

300:12

26 juni 1940

stilleståndstiden en zon mellan de i 2) angivna linjerna och en linje 50 km bakom dem. I Tunis demilitariseras på samma sätt en zon mellan den nuvarande libysk-tunesiska gränsen och en linje som är angiven på den bifogade kartan. I Algeriet och de franska områden i Sydalgeriet som gränsa till Libyen demilitariseras under vapenstilleståndstiden en zon mellan den libyska gränsen och en parallell linje 200 km bortom denna. Så länge fientligheterna mellan Italien och Storbritannien pågå och under den tid vapenstilleståndet varar demilitariseras hela det franska kustområdet i Somaliland. Under vapenstilleståndstiden har Italien full och oinskränkt rätt att använda sig av hamnen och hamnanläggningarna i Djibouti samt den franska sektionen i järnvägslinjen Djibouti-Addis Abeba för transporter av alla slag. - 4) De i 3) nämnda zoner, som skola demilitariseras skola inom tio dagar från det fientligheterna inställts utrymmas av de franska trupperna med undantag för den personal som erfordras för övervakning och underhåll av befästningsverk, kaserner, militärläger och militära byggnader samt med undantag av de trupper som ha att sörja för upprätthållandet av den inre ordningen och vilka närmare skola anges av den italienska vapenstilleståndskommissionen. - 5) Utan att inkräkta på de i artikel 10) angivna rättigheterna bestämmes, att alla rörliga vapen och därtill hörande ammunitionsförråd skola bortföras inom 15 dagar från de zoner som skola

300:13

26 juni 1940

demilitariseras på det franska moderlandets område samt i det till Libyen gränsande området, likaså alla vapen som innehas av de trupper vilka skola utrymma de nämnda områdena. De i befästningsverken inbyggda vapnen och tillhörande ammunitionsförråden skola inom samma tid göras obrukbara. Beträffande kustområdet i Franska Somaliland gälla liknande bestämmelser. 6) Så länge fientligheterna mellan Italien och Storbritannien vara skola fästningarna och flottstödjepunkterna Toulon, Bizerta, Ajaccio och Oran (Merse-el-Kebir) demilitariseras. Denna demilitarisering skall inom 15 dagar verkställas så att samtliga fästningar och flottstödjepunkter bli obrukbara till sin offensiva och defensiva styrka. - 7) och 8) innehålla närmare bestämmelser rörande demilitariseringen av de ovannämnda zonerna samt lant- och sjöbefästningarna och flottstödjepunkterna. - 9) Alla lant-, sjö- och luftstridskrafter inom det franska moderlandet skola demobiliseras och avväpnas.I Franska Nordafrika, Syrien och Somali skall den italienska vapenstilleståndskommissionen bestämma styrkan av de för ordningens upprätthållande nödvändiga stridskrafterna. - 10) Italien förbehåller sig rätt att som garanti för genomförandet av vapenstilleståndsöverenskommelsen kräva partiellt eller fullständigt utlämnande av vapen och ammunitionsförråd som insatts eller varit beredda att insättas mot de

300:14

26 juni 1940

italienska stridskrafterna. - 11) De vapen, ammunitions- och krigsmaterielförråd som stanna kvar i de icke ockuperade franska områdena skola sammanföras under italiensk och tysk kontroll. - 12) Den franska flottans enheter skola demobiliseras. Härifrån undantas de enheter som behövas för tryggandet av de franska koloniområdena. - 13) Alla minspärrar skola bekantgöras för det italienska överkommandot. - 14) Franska regeringen förpliktar sig att icke företa några fientliga handlingar mot Italien samt att förhindra att franska undersåtar lämna Frankrike för att delta i fientligheter mot Italien. - 15) Franska regeringen förpliktar sig att förhindra att krigsfartyg, flygplan, vapen och krigsmateriel föras till utlandet. - 16) och 17) gälla avgångsförbud för den franska handelsflottan och motsvara art.11 i det fransk-tyska fördraget. 18) stadgar startförbud för alla flygplan vilka befinna sig på franskt område eller på under fransk kontroll stående områden. Alla flyghamnar ställas under kontroll. - 19) Radiosändningar av alla slag äro tills vidare förbjudna i Frankrike. Villkoren för radiotrafiken mellan Frankrike, Nordafrika, Syrien och Somaliland bestämmas av den italienska vapenstilleståndskommissionen. - 20) innehåller bestämmelser om fri varutransitering mellan Tyskland och Italien genom det icke-ockuperade området. - 21) Alla italienska krigs- och politiska fångar måste genast sättas på fri fot och utlämnas. -I 22) garanterar den franska regeringen

300:15

26 juni 1940

för att det som måste eller kan utlämnas befinner sig i gott skick. I 23) får en italiensk vapenstilleståndskommission bemyndigande att verkställa och kontrollera vapenstilleståndsfördraget. - 24) gäller tillsättandet av en fransk delegation på den plats där den italienska vapenstilleståndskommissionen har sitt säte. - 25) Vapenstilleståndsfördraget träder i kraft omedelbart efter undertecknandet. - 26) Vapenstilleståndsfördraget förblir i kraft till dess fredsfördraget undertecknats. Det kan uppsägas av Italien, om den franska regeringen icke uppfyller sina förpliktelser. (TT fr DNB)

Tal av Churchill.

Vid brittiska underhusets sammanträde 25/6 avgav premiärminister Churchill en deklaration, i vilken han bl.a. yttrade: "Underhuset torde med bestörtning ha erfarit, vilket öde som drabbat den stora franska nationen, med vilken vi så länge varit förenade i krig och fred och vilken vi betraktat som en garant jämte Storbritannien för den liberala kulturens och toleranta civilisationens framåtskridande i Europa. Intet vinnes med att öda tid och kraft på hårda ord och förebråelser. Vi hoppas, att vi skola bli i stånd att rädda Frankrike från undergång och från det tyska herravälde under vilket det kommit genom fiendens rasande angrepp och genom andra anled-

26 juni 1940

ningar. Vi hoppas, att det franska imperiet, som sträcker sig över olika delar av världen och som fortfarande skyddas av sjöstridskrafter, skall fortsätta kampen vid sin allierades sida. Vi hoppas också, att inom detta imperium skall uppstå en regering som vill strida för segern och organisera arméer för befrielsen. Detta är emellertid en sak, som endast fransmän kunna träffa avgörande om. Vi finna det svårt att tro, att Frankrikes intressen och dess anda icke skola få något annat uttryck än det tragiska beslut som Bordeauxregeringen fattat. Vi skola förvisso med all kraft stödja fransmän, som utanför fiendens maktområde arbeta för att besegra Tyskland och återge Frankrike friheten. Hurudana våra relationer till Bordeauxregeringen skola bli, kan jag icke säga. Vi kanske icke komma att ha några representanter i den icke-ockuperade delen av Frankrike. Men eftersom vi förlita oss på det franska folkets sanna anda, då det får veta verkliga förhållandet, skola vi försöka upprätthålla den kontakt som blir möjlig. Vi måste emellertid nu tänka på vår egen räddning och verksamma försvar, på vilket icke blott Storbritanniens, Frankrikes och Europas utan hela världens öde beror. Storbritanniens och det brittiska imperiets trygghet avhänger i hög grad fastän icke på avgörande sätt av vad som händer med den franska flottan. Då det blev klart, att Frankrike

300:17

26 juni 1940

nederlag och underkuvande var förestående och att dess tappra armé, vid vilken så många förhoppningar voro fästade, vacklade under det tyska trycket bad den orädde konseljpresidenten Reynaud mig att komma till Tours, vilket jag gjorde 13/6, åtföljd av utrikesministern och lord Beaverbrook. Jag har sett, att Bordeauxregeringen återgivit vårt samtal då på ett sätt, som icke alls motsvarar vad som verkligen skedde. En av kabinettssekreterarna upptecknade det samtal som fördes. Reynaud talade om förhållandena vid fronten och den franska arméns tillstånd, vilket brittiska regeringen väl kände till. Han undrade, om Storbritannien ville lösa Frankrike från förpliktelsen att icke förhandla om vapenstillestånd eller fred utan sin brittiska allierades samtycke. Ehuru jag visste hur stora lidande Frankrike genomgått och hade klart för mig, att vi dittills icke utstått några liknande prövningar eller gjort vår fulla anpart i fält, ansåg jag mig tvungen säga, att jag icke kunde lämna samtycke härtill. Vi kommo överens om att Reynaud skulle framföra en ny vädjan till Förenta staterna, och om svaret icke var tillfyllest för att han skulle kunna fortsätta striden - ty det var Reynaud som var själen i Frankrikes motstånd - skulle vi sammanträffa igen och fatta beslut i ljuset av de nya fakta. 16/6 meddelade Reynaud, som då överflyttat till Bordeaux, att det amerikanska svaret icke

300:18

26 juni 1940

icke var tillfredsställande, samt anhöll, att Frankrike formligen skulle lösas från sina förpliktelser enligt den engelsk-franska överenskommelsen. Kabinettet inkallades omedelbart och ett svarstelegram avsändes. Dess innebörd var i stort sett, att separata förhandlingar om vapenvila eller fred gjordes beroende av en överenskommelse med den franska republiken själv, eftersom det gällde Frankrikes heder, och att det icke räckte med någon speciell förvaltning eller individuell statsman. Det förklarades emellertid vidare, att brittiska regeringen med hänsyn till de lidanden, som den visste att Frankrike hemsöktes av, skulle ge sitt samtycke till att franska regeringen anhöll att få veta, vilka vapenstilleståndsvillkor den kunde erhålla, förutsatt att den franska flottan sändes till brittiska hamnar och kvarstannade där, medan förhandlingarna fördes. Det klargjordes också, att brittiska regeringen var besluten att fortsätta kriget och icke delta i dessa förfrågningar om villkoren för vapenvila. Jag beredde mig att resa över och sammanträffa med Reynaud igen och befann mig redan på tåget, då jag fick meddelande om att han störtats och att en ny regering bildats under marskalk Pétain. Vi gjorde allt som var möjligt för att försäkra oss om att den franska flottan ställdes till vår disposition. Vi erinrade den nya regeringen om att de oundgängliga villkoren för att den skulle lösas från förpliktelsen icke uppfyllts - dessa villkor skulle icke ha haft någon inverkan på förhandlingarna - och för att ytterligare understryka våra

300:19

26 juni 1940

synpunkter sände vi över marinministern, förste sjölorden och lord Lloyd för att de skulle träda i kontakt med de nya ministrarna. Men förvirring rådde och allt gick om intet. Många högtidliga försäkringar gåvos, att den franska flottan aldrig skulle få falla i tyskarnas händer. Med grämelse läste jag senare villkoren för vapenstilleståndet, vari det stipulerades, att den franska flottan skulle sammandragas i vissa franska hamnar för att där demobiliseras under tysk och italiensk kontroll. Tyska regeringen har högtidligt förklarat, att den icke har för avsikt att använda sig av dessa fartyg under kriget, men vi känna värdet av en sådan utfästelse. Samma artikel i vapenstilleståndsfördraget undantar för övrigt från denna högtidliga deklaration de fartyg, som äro nödvändiga för kustbevakning och minsvepning, och tyska regerihgen skulle därigenom få möjlighet att för detta ändamål förbehålla sig användning av alla fartyg inom den franska flottan. Vapenstilleståndet är endast en inledning till ytterligare tyska krav, när fredsfördraget skall undertecknas efter kriget. Vapenstilleståndet är en beklaglig episod, som kräver fullständigare redogörelse längre fram. Läget är oklart och ovisst." (TT fr Reuter)

300:20

26 juni 1940

Läget i Schweiz. Schweiziska regeringen har riktat ett upprop till schweiziska folket, vari det heter: "Vapenstilleståndet mellan Frankrike, Tyskland och Italien har kommit som en stor lättnad för Schweiz. Detta bör emellertid icke invagga oss i säkerhet. Det är sant att vi, eftersom kriget icke längre rasar vid våra gränser, skola kunna ofördröjligen skrida till en partiell, gradvis skeende demobilisering av vår armé, men denna demobilisering kommer att ställa vårt i hög grad förän rade näringsliv inför ömtåliga problem. Schweiz´näringsliv och utrikeshandel böra anpassa sig efter de nya förhållandena." (TT fr Bern)

Vapenexporten till Kina. Det kejserliga japanska högkvarteret meddelar 25/6, att en del av de i Sydkina stationerade japanska flottenheterna skola sändas till Haiphong för att kontrollera varutransporterna från Franska Indokina. till Yünnan. I en förklaring från utrikesdepartementet bekräftas meddelanden om utsändandet av en japansk övervakningskommission, bestående av representanter för armén, flottan och utrikesdepartementet, till Haiphong, Hanoi och gränsstäderna i Franska Indokina. (TT fr DNB)

Japanska överbefälet i Sydkina meddelade 25/6, att operationer inletts 17/6 för att "med vapenmakt avskära" krigsmaterielleveranserna via Indokina. till Chiang Kai-shek. Det förklaras, att "informationer som erhållits genom flygspaning och från vänskapligt sinnade annamiter visa, att denna

300:21

26 juni 1940

trafik fortsatt like livligt som någonsin trots japanernas upprepade protester och det avtal i denna fråga som efteråt träffats mellan franska och japanska regeringarna." (TT fr Reuter)

Från Chungking meddelas 25/6: Kinesiska utrikesdepartementet har hos franska ambassaden inlagt en protest mot avbrytandet av trafiken från Indo-Kina till kinesiskt territorium. Kinesiska regeringen förklarar, att regeringen i Franska Indokina härigenom brutit mot folkrätten och kränkt de fransk-kinesiska fördragen. Kinesiska regeringen kräver, att transitotrafiken genom Indokina underlättas, att vägen till Kina omedelbart åter öppnas och att de franska myndigheterna skola tillbakavisa de japanska kraven på japansk övervakning av trafiken vid fransk-kinesiska gränsen. (TT fr DNB)

Franskt skyddsområde återlämnat till japanerna.

I Shanghai meddelas: I samband med upphävandet av det undantagstillstånd som vid fientligheternas utbrott i Kina i augusti 1937 proklamerades till skydd för de utländska koncessionerna ha de franska myndigheterna 24/6 åter lämnat Zikaweiområdet till de japanska trupperna. Området gränsar i sydväst till den franska koncessionen i Shanghai. (TT fr DNB)

x

301:1

27 juni 1940

Sista franska krigsrapporten.

Den sista franska krigskommunikén är daterad 25/6 och meddelar: "Kvällen 24/6 fortsatte de italienska anfallen. De slogos samtliga tillbaka. På intet ställe har fienden inkräktat på våra försvarsställningar. Framför dessa ställningar lyckades vi vid ett motanfall återerövra hälften av västra Menton. Fientligheterna upphörde på samtliga fronter kl.0.35"
(TT fr Reuter)

Tal av Pétain.

Konseljpresident Pétain höll 25/6 ett tal i radio till fransmännen i moderlandet och på andra sidan haven. Han redogjorde däri för de omständigheter, som ledde till vapenstilleståndet och yttrade efter att ha berört den tyska offensiven i Belgien och Frankrike, "Kriget hade redan i verkligheten vunnits av Tyskland då Italien inledde sitt fälttåg och skapade en ny front mot Frankrike, vid vilken alparmén höll stånd. Flyktingströmmen började vid denna tid ta oerhörda proportioner. 10 milj. fransmän jämte de omkring 0,5 milj. belgiska flyktingarna flydde i obeskrivlig nöd och oreda från krigsskådeplatserna. 15/6 överskred fienden Loire och utbredde sig över återstoden av Frankrike. Inför dessa prövningar måste arméns motstånd upphöra. Regeringen ställdes inför två alternativ; att stanna kvar på sin post eller att lämna landet. Den beslöt

301.2

27 juni 1940

sig för att bli kvar i Frankrike för att vidmakthålla enheten inom folket och företräda det inför motståndaren. Den ansåg sig under dessa omständigheter ha plikten att söka erhålla ett antagbart vapenstillestånd genom att vädja till fienden om en hedersam och rimlig uppgörelse. Vapenstilleståndet är nu undertecknat och striden har slutat. På denna nationalsorgens dag går min tanke till alla dem som fallit och till dem som drabbats av kriget. Deras offer har hållit Frankrikes fana högt. De villkor vi måst acceptera äro hårda. En stor del av vårt territorium skall för en tid ockuperas. I hela norra delen av landet ända ned till Genèvesjön och Tours samt längs västkusten ned till Pyrenéerna skall Tyskland hålla styrkor garnisonerade. Våra arméer skola demobiliseras, vår materiel och våra befästningar utlämnas, vår flotta desarmeras i hamnarna. I Medelhavet skola flottbaserna demilitariseras. Men hedern har åtminstone räddats. Ingen skall göra bruk av våra flygplan och vår flotta. Vi skola behålla lant- och sjöstridskrafter som erfordras för upprätthållande av ordningen i moderlandet och kolonierna. Frankrike förblir fritt och skall endast förvaltas av fransmän. Ni voro beredda att fortsätta kriget. Jag hade kännedom därom. Men kriget var förlorat i hemlandet, skulle vi ha fortsatt det i kolonierna ? Jag skulle icke vara värdig att fortfarande

301:3

27 juni 1940

vara eder fader, om jag gått med på att offra franskt blod för att förlänga striden. Jag har icke hyst mindre omsorg om våra kolonier än om hemlandet. Vapenstilleståndet bevarar de band som knyta dem samman. Frankrike kan räkna på deras lojalitet. Det är mot framtiden som vi nu måste inrikta våra ansträngningar. Ni skola snart återvända till edra hem. En del måste bygga upp dem igen. Ni ha lidit och komma att få göra det ännu en tid. Edert liv kommer att bli hårt. Jag skall icke bedraga er genom fagra löften. Jorden ljuger icke. Den förblir ert stöd. Hoppas icke alltför mycket av staten. Den kan icke ge mer än den får. Lita f.n. på er själva och till de barn som ni uppfostra. Vi måste bygga upp Frankrike. Vårt nederlag berodde på förslappning. Njutningsanda förstörde vad offeranda byggt upp. Därför behövs först och främst en moralisk uppryckning."
(TT fr Havas)

Baudoin om Frankrikes läge.

Vid en pressmottagning 25/6 förklarade franske utrikesministern Baudoin bl.a., att hans ställning som chef för den franska diplomatien är synnerligen ömtålig under nuvarande förhållanden då Frankrike är avväpnat och ockuperat. Han yttrade: "Jag går emellertid till mitt arbete med förtroende då jag vet, att Frankrike är nödvändigt för den övriga världen. Alla regeringar och alla folk måste önska att Frankrike består och att det blomstrar. Jag vet, att jag kan räkna på Förenta staternas vänskap.

27 juni 1940

Jag vet också, att jag kan räkna med det brittiska folkets sympati. Jag anser nämligen, att premiärminister Churchills deklaration på midsommardagen icke på något sätt var ett uttryck för det brittiska folkets djupa känslor. Jag tror vidare, att det tyska folket och dess regering i likhet med franska regeringen och franska folket genom en rättvis reglering önska få ett slut på den antagonism som alstrat så många olyckor och så mycken förstörelse i Frankrike, i Tyskland och i den övriga världen. Jag hoppas och önskar, att även den misstämning, som uppstått mellan det italienska och det franska folket, skall upphöra. Det finnes mellan våra båda folk såväl på latinskhetens som kristendomens grund en solidaritet vilken ingen regering i Frankrike eller Italien kan undgå att ta hänsyn till. Slutligen har den spanska regeringen under de smärtsamma dagar som vi genomlevat lämnat oss ett stöd som vi icke skola glömma."

(TT fr Havas)

Franske ambassadören Corbin avgår.

Från London meddelas 26/6: Franske ambassadören i London, Corbin, har hos franska regeringen anhållit om avsked. Corbins avgång lär motiveras av personliga skäl. Han har i många år ägnat sig åt att befästa det fransk-brittiska samarbetet och anser nu, att den senaste politiska utvecklingen gjort det omöjligt för honom att fortsätta med denna uppgift, åtminstone i sin officiella egenskap. (TT fr Reuter)

301:5

27 juni 1940

Fransk frivilliglegion.

I London meddelades 26/6, att general de Gaulle med brittiska regeringens samtycke skall upprätta en fransk frivilliglegion i Storbritannien.
(TT fr Reuter)

Brittisk krigsrapport.

Det brittiska informationsministeriet meddelar 26/6: Italienarna ha under 10 dagars krig i Afrika förlorat 50 flygplan i luftstrider ~~och vid brittiska maskiners anfall~~. På den libyska fronten ha de brittiska trupperna erövrat de tre gränsposterna Sidi Aziz, Maddalena och Amseat. 25 italienska officerare och 600 man ha tagits tillfånga. Italienarna ha förlorat tolv lätta stridsvagnar och en myckenhet annan materiel. Abessinier ha gett de brittiska trupperna understöd vid ett anfall mot garnisonen i Mettema vid Sudans gräns.
(TT fr Reuter)

Turkiets hållning.

Enligt Ankaras radio har turkiske konseljpresidenten Saydam till svar på en fråga i nationalförsamlingen förklarat, att Turkiet skall vidmakthålla sin hållning som icke-krigförande makt för att bevara landets säkerhet och dess försvar. Han förklarade, att Turkiet bör fortsätta att stärka sina militära förberedelser och iakttaga all vaksamhet.
(TT fr London)

301 s 6

27 juni 1940

Ny regering i Iran. Officiellt meddelas 26/6 i Teheran, att iranske ministerpresidenten Daftari avgått. Schahen har utnämnt hittillsvarande ministern för industri och gruvdrift Ali Mansur till ministerpresident efter Daftari.

(TT fr DNB)

Försvaret av Panama. Från New York meddelas 26/6: USA:s flotta har lämnat Hawaii och avgått till Panamakanalzonen, där den skall företaga manövrer samt förläggas till Atlanten och Antillerna. Samtidigt meddelas, att båda inloppen till kanalen minerats. Två batterier 35 cm. kanoner för kustförsvaret ha transporterats från Stillahavs- till Atlantsidan av kanalen, och hela kanalgarnisonen, nära 30.000 man, har försatts på krigsfot. Officiellt förklarar man, att flottans förflyttning endast skett för manöverändamål, men att minorna sannolikt skola ligga kvar även efter manövrernas slut.

(Sv.D. fr New York)

Hjälpaktion av Hoover. Vid en presskonferens i Philadelphia 26/6 förklarade expresident Hoover, att Europa hotas av fruktansvärd hungersnöd, om kriget fortsätter många månader längre. Hoover ansåg, att Bryssel skulle bli utan livsmedel om

301:7

27 juni 1940

en à två månader, så vida icke hjälp kommer. Han förklarade, att han trätt i förbindelse med brittiska, tyska och belgiska regeringarna för att erhålla tillstånd till att någon tredje part skulle ingripa för att avhjälpa hungersnöden, då den privata välgörenheten icke är i stånd att möta situationens krav. (TT fr Reuter)

Uruguays nazister.

Från Montevideo meddelas: Alla de personer, som av myndigheterna i Uruguay arresterats såsom misstänkta för att ha verkat såsom medlemmar av "femte kolonnen", ha 26/6 åter försatts på fri fot.
(TT fr DNB)

Rysk-tyska kanalbyggen.

Från Berlin meddelas 26/6: Två kanalbyggen, vilka man hoppas snart skola utgöra en värdefull hjälp i handelsförbindelserna mellan Tyskland och Sovjetunionen ha påbörjats. Det gäller Dnjepr-Bugkanalen, som med Weichels hjälp förbinder Östersjön med Svarta havet, och Dnjepr-Njemenkanalen, som når Östersjön över Memelfloden. (DN fr Berlin)

Brittiska strandhugg i Frankrike.

Brittiska informationsministeriet meddelar i en kommuniké 26/6: "Allierade flott- och lantstridskrafter företogo 25/6 i samverkan med brittiska flyget framgångsrika spaningar i fiendens kustområden. Landstigningar utfördes på ett flertal platser och kontakt nåddes med tyska trupper. Fienden tillfogades förluster. En mängd viktiga upplysningar erhöllos."
(TT fr Reuter)

x

302.1

28 juni 1940

Läget i Litauen. Från Kaunas meddelas 27/6: Litauiska sejmen har upplösts genom förordning av statspresidenten. (TT fr DNB)

Storbritannien rustar. I ett radiotal 27/6 förklarade brittiske rustningsministern Morrison bl.a.: "Storbritannien har ett starkt läge och skall behålla det, medan resten av den civiliserade världen mobiliserar sina resurser för segern. Vår produktion av den viktigaste krigsmaterielen och ammunitionen ökas ständigt. Jag vill icke ge det intrycket, att vi inom en kort tid äro fullrustade mot ett totalt och omfattande krig, men framstegen äro goda, och de skola bli ännu bättre. Utom alla flygplan, vapen och ammunitionsmängder, som vi fått tillfälle att skaffa oss från Amerika och som vi fortsätta att erhålla därifrån, få vi från andra håll en ständigt växande ström av krigsförnödenheter, speciellt flygplan. Beaverbrook har sagt mig, att våra order ställt i den brittiska krigsmaskinens tjänst alla de främsta flygfabrikerna i Förenta staterna. Vi motta därfirån flygplan såsom de ryktbara Hudson-Lockheedbombplanen,Douglasbombplanen, Brewsterjaktplanen, skolflygplan och ett stort antal hydroplan samt de nya Northropbombplanen och Curtissjaktplanen. . Tyskland har icke besegrat något land som det icke först försvagat genom inre upplösning. Det skall aldrig besegra ett land som det varken kan skrämma, söndra eller splittra". (TT fr Reuter)

302:2

28 juni 1940

Tyska trupper vid spanska gränsen.

Från Madrid meddelas: De tyska trupperna kommo 27/6 fram till fransk-spanska gränsen vid Hendaye. (TT fr Reuter)

Dagorder av Weygand.

General Weygand riktade 25/6 till de franska arméerna en dagorder, vari det bl.a. heter: "Officerare, underofficerare och soldater i de franska arméerna! Efter en oavbruten följd av förbittrade drabbningar har order givits er att upphöra med striden. Även om vapenlyckan varit oss ogunstig, ha ni dock alla på ett storslaget sätt lystrat till de appeller jag riktat till er patriotism, er tapperhet och er ihärdighet. Våra motståndare ha hyllat edra stridsegenskaper, värdiga vår ära och våra traditioner. Äran är räddad. Ni kunna vara stolta. Hämta förtröstan i tillfredsställelsen över en fylld plikt och i orubblig tro på Frankrikes öde. Vårt land har under gångna sekler övervunnit andra bakslag. Förbli eniga och lita på edra ledare. Fortsätt att visa sträng disciplin. Under sådana förhållanden komma varken edra lidanden eller edra kamraters offer, vilka stupat på ärans fält, att ha varit förgäves. Var ni än stå är eder uppgift icke slut. Ert arbete i morgon skall bli fäderneslandets moraliska och materiella återupprycknimg. Leve Frankrike!"

(TT fr Havas)

302:3

28 juni 1940

<u>Franska minister-skiften.</u>

Inom den franska regeringen företogs 27/6 en omfördelning av olika portföljer. Hittillsvarande inrikesministern Pomaret blir arbetsminister, hittillsvarande arbetsministern Février blir postminister, hittillsvarande ministern för post och allmänna arbeten kvarstår som minister för allmänna arbeten. Inrikesminister blir hittillsvarande ministern utan portfölj Marquet. (TT fr Bordeaux)

<u>Ny guvernör i Indokina.</u>

Från London meddelas 27/6: General de Gaulle, vilken håller på att organisera ett franskt nationalutskott i London, har varit i kontakt med olika befälhavare i det franska kolonialimperiet för att informera sig om deras inställning till vapenstilleståndsvillkoren. Från Franska Indokina har han av generalguvernören, general Catroux, fått definitivt svar att denne kommer att motsätta sig varje försök till invasion i kolonien.

Marskalk Pétain har entledigat Catroux och i hans ställe till generalguvernör i Franska Indokina utnämnt viceamiral Decoux.

(TT fr Reuter)

5:2:4

28 juni 1940

<u>Ryskt ultimatum till Rumänien.</u>

I Bukarest meddelas 27/6: Sovjetryska regeringen har till rumänske ministern i Moskva, Davidescu, överlämnat ett ultimatum, för vilket fristen utlöper 27/6 kl. 22. Sovjetunionen begär, att Bessarabien och norra Bukovina avträdas. Dessförinnan mottog konungen först tyske och därefter italienske ministern i audiens. (TT fr DNB)

<u>Rumänskt svar till Sovjet.</u>

1/ 27/6

På kvällen 27/6 uppläste rumänske propagandaministern för de utländska pressrepresentanterna i Bukarest följande officiella kommuniké: "Kl 12.30 i dag sammanträdde kronrådet under konungens presidium i kungliga palatset i Bukarest. Rådet dryftade den not som 26/6 kl. 22 överlämnats till rumänske ministern i Moskva av sovjetryska regeringen, vilken däri krävde avträdande av Bessarabien och norra Bukovina samt begärde svar från rumänska regeringen under torsdagens[1] lopp. Besjälat av önskan att vidmakthålla de fredliga förbindelserna med Sovjetunionen godkände kronrådet regeringens beslut att anhålla, att sovjetryska regeringen bestämmer plats och tid för ett möte mellan delegater för de båda regeringarna, varvid den sovjetryska noten skall diskuteras. Man avvaktar nu svar från sovjetryska regeringen på rumänska regeringens förslag". - Av texten till den not som överlämnats till Moskvaregeringen framgår, att Rumänien är villigt att dryfta alla förslag från Sovjets sida och önskar

28 juni 1940

bevara de goda grannförbindelserna med Sovjetunionen. Kronrådet sammanträdde ånyo kl. 21 under presidium av konung Carol. Efter detta sammanträde, som pågick till kl 23.30, utfärdades ingen kommuniké. (TT fr Stefani)

Mobilisering i Rumänien.

Från Bukarest meddelas: Allmän mobilisering har 27/6 proklamerats i Rumänien, huvudsakligen som försiktighetsåtgärd mot en eventuell aktion från Ungerns sida ifråga om Transsylvanien. (TT fr Stefani)

Bulgarien och Rumänien.

Den bulgariska regeringen har sedan den erfarit innehållet i den sovjetryska noten till Rumänien omedelbart satt sig i förbindelse med regeringarna i Rom och Berlin. 28/6 hålles ett bulgariskt ministerråd, som skall behandla det nya läge, som uppstått i Donau- och Balkanområdet med särskilt hänsynstagande till Bulgariens nationella intressen. (TT fr Stefani)

Brittisk framryckning i Östafrika.

I en officiell brittisk kommuniké 26/6 meddelas: "Våra markpatruller ha avancerat 32 km i Italienska Somaliland utan att möta motstånd. Meddelanden ingå från Abessinien och Italienska Somaliland om att av italienarna enrollerade skaror vilja desertera för att förena sig med oss". (TT fr Reuter)

302.6

28 juni 1940

Republikanerna och president-valet.

I det valprogram som antagits vid republikanernas konvent i Philadelphia framhålles bl.a.: "Vi förorda att alla folk, som kämpa för sin frihet eller vilkas frihet är hotad, understödjas på ett sätt som icke strider mot den internationella rätten eller som icke är oförenligt med vårt lands försvar. Timmen H är inne för Amerikas del. Vi böra vara beredda att försvara vår kuster, våra hem, våra liv och våra dyrbaraste ideal". Republikanerna föreslå, att försvaret stärkes på sådant sätt att det blir möjligt icke blott att försvara Förenta staterna och landets besittningar utan även att upprätthålla Monroedoktrinen. I valprogrammet motsätter man sig vidare att någon amerikansk president väljes för tre på varandra följande perioder. - Konventet företog 27/6 sin första omröstning för utseende av presidentkandidat. Åklagaren Dewey fick 359, senator Taft 188, elektricitetsmagnaten Willkie 106 och senator Vandenberg 76 röster. (TT fr Reuter)

USA bygger slagskepp.

Förenta staternas första jätteslagskepp på 45.000 ton, "Iowa", har 27/6 stapelsatts i Brooklyn. (TT fr Reuter)

302:7

28 juni 1940

Valutakontroll i Peiping.

Den under japansk kontroll stående regeringen i Peiping har 27/6 tillkännagivit, att generaldirektören för finanserna givit sjötullorganen i Tientsin, Chefu och Tsingtao instruktioner om att den kontroll över de utländska valutorna som hittills tillämpats i fråga om exporten skall utsträckas till att gälla även all import med undantag av importen från Japan och Mansjukuo. Åtgärden anses i Peiping ägnad att allvarligt skada utrikeshandeln på Nordkina. (TT fr Reuter)

x

303:1

29 juni 1940

Från Helsingfors meddelas:

<u>Handelsavtal Finland-Sovjet.</u>

Som resultat av de i Moskva förda förhandlingarna undertecknades 28/6 ett handelsavtal och en betalningsöverenskommelse mellan Finland och Sovjetunionen. Handelsavtalet träder i kraft sedan ratificeringsurkunderna utväxlats. Betalningsöverenskommelserna träda i kraft 1/7.
(TT fr Helsingfors)

<u>Estnisk-lettiska alliansen annullerad.</u>

På förslag av regeringen har estniske statspresidenten beslutat annullera det 1/11 1923 mellan Estland och Lettland ingångna fördraget om en skyddsallians samt fördraget av 17/2 1934 angående denna allians' organisering.
(TT fr DNB)

<u>Handelsavtal Tyskland-Grekland.</u>

Från Berlin meddelas: De tysk-grekiska ekonomiska förhandlingarna avslutades 28/6 genom att en överenskommelse undertecknades. Bl.a. kom enighet till stånd om att tilläggskontingenter för varor av speciellt intresse för Tyskland skola beviljas. (TT fr DNB)

<u>Kanadensisk jagare sänkt.</u>

Kanadas premiärminister Mackenzie King meddelade 28/6, att den kanadensiska jagaren "Fraser" förlorats vid en kollision i Girondes mynning.
(TT fr Reuter)

303:2

29 juni 1940

Kanalöarna demilitariseras.

Officiellt meddelades i London 28/6, att Kanalöarna demilitariserats. (TT fr Reuter)

Uttalanden av Chamberlain.

Chamberlain förklarar i en intervju för United Press bl.a.: "Det torde vara omöjligt att finna en enda människa i England som har en tanke på att söka fred. Det finns inga meningsskiljaktigheter mellan min ledare premiärministern och mig. Vårt samarbete är av absolut harmonisk och vänskaplig karaktär. Våra tankar gå i samma banor, och vår vilja och inställning äro ensartade. Det ges många bevis för att det konservativa partiet, som har 370 av underhusets 615 platser,enhälligt sluter upp bakom Churchill. Om jag av någon anledning skulle träda tillbaka som de konservativas ledare, skulle partiet omedelbart och utan minsta tvekan utse Churchill till min efterträdare som partiledare. Jag vill emellertid tillfoga, att jag icke har för avsikt att träda tillbaka. Jag tror fortfarande, att tiden är på vår sida. Hitlers spel går ut på ett kort krig. Han litar icke på moralen hos sitt folk, om detta skulle bli tvunget att genomlida ännu en krigsvinter. Men för att vinna måste han besegra detta rike. Det är ett fruktansvärt svårt företag. Hitler är mycket dumdristig, om han försöker sig på det, men jag tror,att han kommer att försöka. Han kommer att konstatera att vi äro en hård nöt att knäcka - alltför hård. Vi ha en god stridsanda, och vi äro sammansvetsade i enhet.

303:3

29 juni 1940

Och det finns en stor fond av idealism i detta land, Vi strida icke endast för vår egen sak, vi känna oss som förkämpar för och förvaltare av civilisationen, den civilisation vi erkänna".

(UP fr London)

<u>Storbritannien erkänner de Gaulle</u>. Officiellt meddelades i London 28/6: "Brittiska regeringen erkänner general de Gaulle som ledare för alla fria fransmän, var de än må befinna sig, som ansluta sig till honom för att stödja de allierades sak".

(TT fr Reuter)

<u>Fransk förräderiprocess</u>. I Bordeaux meddelas 28/6: Franska regeringen har med anledning av vissa franska personligheters verksamhet i utlandet beslutat inleda en process mot dessa personer för komplott mot franska statens säkerhet.

(TT fr Havas)

<u>Syrien följer Pétain</u>. Från Jerusalem meddelas: Överbefälhavaren för Orientarmén general Mittelhauser meddelade 28/6, att även Syrien skall iakktaga vapenvilan med Tyskland och Italien.

(TT fr Reuter)

303:4

29 juni 1940

Rysk kommuniké om Rumänien.

I en officiell rysk kommuniké om de rysk-rumänska förhandlingarna meddelas:

26/6 gjorde Molotov följande démarche hos rumänska sändebudet i Moskva, Davidescu: "År 1918 berövade Rumänien under utnyttjande av Rysslands militära svaghet med våld Sovjetunionen en del av dess område, nämligen Bessarabien, och kränkte därmed den sekelgamla enheten mellan detta huvudsakligen av ukrainare bebodda område och den ukrainska sovjetrepubliken. Sovjetunionen har aldrig fogat sig i detta Bessarabiens våldsamma lösslitande och har upprepade gånger och inför hela världen öppet förklarat detta. Nu då Sovjetunionens militära svaghet tillhör det förgångna och då det nuvarande internationella läget kräver det snabbaste avgörande av i det förgångna olösta frågor för att slutligen grundvalar för en varaktig fred mellan staterna skola kunna åstadkommas, anser Sovjetunionen det nödvändigt och på tiden att för ett återställande av rättvisa omedelbart tillsammans med Rumänien skrida till ett avgörande i frågan om Bessarabiens återlämnande. Sovjetregeringen förklarar, att frågan om Bessarabiens återlämnande är organiskt förbunden med frågan om återlämnandet till Sovjetunionen av den del av Bukovina, vars befolkning till sin övervädigande majoritet är förbunden med Sovjetukraina både genom gemenskapen i fråga om det historiska ödet och genom gemenskapen i fråga om språk och nationell sammansättning. En sådan handling vore så mycket

303:5

29 juni 1940

rättvisare som överlämnandet av norra delen av Bukovina till Sovjetunionen om ock blott i ringa mån skulle kunna betraktas såsom en ersättning för den oerhörda förlust som Sovjetunionen och Bessarabiens befolkning tillfogats genom Rumäniens 22-åriga herravälde i Bessarabien. Sovjetregeringen föreslår rumänska regeringen att återge Bessarabien till Sovjetunionen samt att till Sovjetunionen överlämna norra delen av Bukovina i enlighet med bifogad karta. Sovjetregeringen hoppas, att rumänska regeringen antar detta krav och därmed skapar möjlighet att på ett fredligt sätt avgöra den långvariga konflikten mellan Sovjetunionen och Rumänien. Sovjetunionen avvaktar rumänska regeringens svar under loppet av 27/6".

27/6 överlämnade rumänska sändebudet Davidescu till Molotov sin regerings svar, vari det heter: "Besjälad av samma önskan som sovjetregeringen att se alla frågor som kunde förorsaka meningsskiljaktigheter mellan Sovjetunionen och Rumänien lösta med fredliga medel förklarar rumänska regeringen, att den är redo att ofördröjligen på bredaste basis skrida till vänskaplig gemensam diskussion av alla förslag som utgått från sovjetregeringen. Med anledning härav ber den sovjetregeringen bestämma plats och tidpunkt för förhandlingarna. Rumänska regeringen kommer å sin sida att utse delegater och hoppas att lösningen av de nämn-

303:6

29 juni 1940

da frågorna skall skapa ett gott samförstånd och vänskap mellan de båda länderna". På en muntlig fråga från utrikeskommissarie Molotov huruvida rumänska regeringen i enlighet därmed vore beredd att avträda Bukovina till Sovjetunionen svarade rumänske ministern jakande.

I en ny not till rumänska regeringen förklarade sovjetregeringen, att rumänska regeringens svar var obestämt, då det icke innehöll något klart samtycke till de ryska kraven. Ur minister Davidescus förklaring kunde ryska regeringen dock utläsa rumänska regeringens samtycke och önskan att nå fram till enighet med sovjetregeringen, och den föreslår därför: "1) De rumänska trupperna skola inom loppet av fyra dagar - från och med kl. 14 28/6 - utrymma de ifrågasatta områdena, - 2) Sovjettrupperna skola från och med samma tidpunkt inleda ockupationen av dessa områden, - 3) De sovjetryska trupperna skola under loppet av 28/6 besätta städerna Cernauti, Chisinau och Cetatea Alba, - 4) Rumänska regeringen skall ge garanti för skydd och överlämnande i oskadat skick av alla offentliga byggnader, kommunikationsanläggningar o.s.v. i de områden som skola ockuperas. - 5) En blandad kommission av rumänska och ryska representanter skall sammanträda (i Odessa) för att reglera de frågor som sammanhänga med evakueringen av de ifrågavarande områdena. Vidare kräver sovjetregeringen i denna not ett svar från rumänska regeringen före kl. 12 28/6". (forts.)

303:7

29 juni 1940

Kl. 11 28/6 överlämnade rumänske ministern i Moskva följande svar: "Rumänska regeringen förklarar sig härmed samtycka till den militära ockupationen av Bessarabien och norra Bukovina liksom även till villkoren för evakueringen av dessa områden. Den anhåller dock om en förlängning av den för ockupationen fastställda fristen (punkt 1 och 2 i de ryska förslagen)". Sedan de ryska förslagen accepterats av rumänska regeringen överskredo sovjettrupperna kl. 14 28/6 gränsen och skredo till ockupation av de tre städerna Cernauti, Chisinau och Cetatea Alba.

(TT fr DNB)

Rumänien avträder Bessarabien och norra Bukovina.

På eftermiddagen 28/6 hölls ett rumänskt ministerråd, efter vilket en officiell kommuniké utsändes. Häri tillkännagavs för rumänska folket, att regeringen gått med på att avträda Bessarabien och norra Bukovina. Vidare meddelas, att städerna Czernowitz (Cernauti), Kisjinev (Chisinau) och Akkerman (Cetatea Alba) på eftermiddagen 28/6 besatts av ryssarna. Ministerrådet behandlade bl.a. frågan om försörjning av flyktingarna.

(TT fr DNB)

303:8

29 juni 1940

Rumänska regeringen ombildad.

Enligt rumänska telegrambyrån har följande rekonstruktion av den rumänska regeringen företagits: Utrikesminister Gigurtu, hovminister Urdarianu, ministern utan portfölj Portocala, ministern för utrikeshandeln Christu, undervisningsminister Ciobanu och understatssekreteraren i samma ministerium Sibicianu ha ingivit sina avskedsansökningar. Kammarpresidenten Vajda-Vojevod, Inculetz och Nistor ha utnämnts till ministrar utan portfölj, och senatspresidenten Argetojanu till utrikesminister. Ekonomiminister Cancikoff skall tills vidare övertaga ledningen av ministeriet för utrikeshandeln. Propagandaminister Giurescu övertager tills vidare ledningen av undervisningsministeriet och efterträdes på sin nuvarande plats av Sidorovici. Regeringen utökades senare genom att två representanter för de högernationella inträdde i densamma. Sålunda har ledaren för det forna Järngardet, Horia Sima, blivit understatssekreterare i undervisningsministeriet samt ledaren för högernationella studentrörelsen, dr Simonescu, understatsekreterare i hälsovårdsministeriet.

(TT fr DNB)

303:9

29 juni 1940

Ungern och Rumänien.

Officiellt meddelas i Budapest: "Med hänsyn till den ännu icke uppklarade situationen i Rumänien har den ungerska regeringen beslutat genomföra en strängare kontroll i gränszonerna. Gränstrupperna ha därför erhållit förstärkningar längs hela gränslinjen. Trupperna koncentreras i en zon, 1 km innanför gränsen, på det att intermezzon kunna undvikas". Den ungerska pressen har 28/6 intensifierat sin kampanj mot Rumänien och publicerar nyheterna om Rumänien och kommentarerna därtill under rubriker som "Rumäniens öde är tydligen analogt med Tjeckoslovakiens". (UP fr Budapest)

Ny egyptisk regering.

28/6 tillkännagavs officiellt i Kairo bildandet av ett nytt egyptiskt kabinett. Hussein Sabry pascha blir konseljpresident efter Ali Maher pascha och övertager även utrikesministerposten. Blott tre medlemmar av den förra regeringen ingå i den nya. (TT fr Reuter)

Bombays hamn spärrad.

Officiellt meddelas 29/6 i Bombay, att hamnen i Bombay tills vidare spärrats för fartygstrafik. Alla andra indiska hamnar hållas fortfarande öppna. (TT fr Reuter)

303:10

29 juni 1940

Japanska krav på Nederländska Indien.

Från Tokyo meddelas 28/6, att japanska regeringen framställt krav till Nederländska Indien på att erhålla större mängder av oumbärliga produkter jämte ökade möjligheter till ekonomisk penetration genom lättnader för japanska företag och tillträde för japanska undersåtar. Holländarnas svar har delvis varit tillmötesgående. Man har dock vägrat öppna portarna för japanska undersåtar och japanska företag i den omfattning, som begärts. Japanska regeringen har meddelat holländske ministern, att man uppskattar de redan gjorda eftergifterna, men att dessa icke äro tillräckliga, och samtidigt understrukit önskvärdheten av ett snabbt uppfyllande av kraven i deras helhet. Holländarna utfäste sig att icke vidtaga några åtgärder som skulle lägga hinder i vägen för varors exporterande till Japan. Härpå svarade japanska regeringen, att man önskade, att de holländska myndigheterna skulle "absolut säkerställa exporten av önskade mängder av de begärda varorna samt snabbt avgöra frågorna om de japanska företagen och den japanska invandringen". Underhandlingarna ha förts med holländska regeringen i London och koloniregeringen i Batavia. (Times fr Tokyo)

Willkie presidentkandidat.

Från Philadelphia meddelas 28/6: Wendell Willkie erhöll i den slutliga omröstningen för utseende av republikansk presidentkandidat 998 av de 1.000 rösterna. Vid presskonferens 28/6 förklarade Roosevelt, att han med nöje skulle vilja diskutera utrikespolitiska frågor med Willkie. (UP fr Philadelphia)

303:11

29 juni 1940

USA och sjöfarten. Från Washington meddelas 28/6: Roosevelt har bemyndigat finansministern att överta amerikanska eller utländska fartyg om så erfordras för "att skydda dem mot skador, att förhindra skador på amerikanska hamnar eller för att säkerställa att Förenta staternas rättigheter och de mot landet ingångna förpliktelserna skola iakttas". (TT fr Reuter)

x

304:1

30 juni 1940

<u>Tyskarna önska avsätta kung Haakon</u>.

Enligt uppgifter från Norge har den tyske rikskommissarien i Norge Terboven för någon tid sedan underrättat administrationsrådet i Oslo om tyska regeringens önskan att norska stortinget skulle sammankallas för att fatta vissa viktiga beslut. Bland dessa stod avsättandet av kung Haakon och hans hus främst på listan, som även omfattade ett skiljande av ministären Nygaardsvold från dess befattningar samt en förklaring att de stortingsmän som lämnat Norge förlorat sina mandat. En ny norsk regering skulle komma till stånd, som hade såväl norska folkets som Tysklands förtroende. Kunde sakerna inte ordnas på detta sätt ställdes helt tysk administration över hela Norge i utsikt. Administrationsrådet begärde omedelbart uppskov med stortingets sammankallande och framlade vissa motförslag, som bland annat gingo ut på att kung Haakon skulle beredas tillfälle att själv avsäga sig kronan. Från högsta håll i Tyskland visade man viss förståelse för rådets önskningar, och en hemställan till kung Haakon att abdikera lär nu ha framställts.

(DN)

304:2

30 juni 1940

Internerade norska soldater hemtransporteras.

Från Oslo meddelas 29/6: Förhandlingarna mellan svenska och tyska regeringarna om frigivning av 5.000 norska soldater som gått över gränsen till Sverige och internerats av de svenska myndigheterna ha lett till resultat. Enligt vad chefen för det norska krigsfångeutskottet meddelar skola de internerade soldaterna friges med början 3 eller 4 juli. Hemtransporterna av de internerade norrmännen komma att omfatta 1.000 man varje dag, vilka med extratåg skola föras till Norge över Charlottenberg. De flesta av de internerade norska soldaterna, eller närmare 3.000 man, överskredo svenska gränsen efter striderna vid Mysen.

(DN fr Oslo)

Finsk-tyskt avtal.

Från Berlin meddelas: Sedan början av juni ha i Berlin förts tysk-finska ekonomiska förhandlingar. Dessa ha 29/6 lett till undertecknandet av en rad överenskommelser angående varu- och clearingtrafiken. De nya överenskommelserna ta i stor omfattning hänsyn till de förändrade importbehoven och exportmöjligheterna på båda sidor. Man kan nu förvänta att den tysk-finska utrikeshandeln, sedan de senaste månadernas stockningar övervunnits, skall röna nytt uppsving. (DN fr Berlin)

304:3

30 juni 1940

Handelsavtalet Finland-Sovjet.

Från Moskva meddelas 28/6: Det nya handelsavtalet mellan Finland och Sovjetunionen är baserat på principen om mest-gynnad-nations-klausulen. I ett tilläggsfördrag till överenskommelsen regleras den juridiska ställningen för Sovjetunionens handelsrepresentation i Finland. Ett protokoll till handelsfördraget fastslår handelsutbytet under första året till 7,5 milj.amerikanska dollar å bägge sidor, sålunda sammanlagt 15 milj. dollar. Finland skall till Sovjetunionen leverera bl.a. elektriska apparater, hudar, pappersprodukter, smör, levande boskap, koppartråd, m.m., medan Sovjetunionen till Finland bl.a. skall leverera petroleum, mangan, bomull, tobak och andra varor. (TT fr Moskva)

Tal av Ryti.

Finske statsministern Ryti höll vid en fest för karelarna 29/6 ett tal, vari han bl.a. yttrade: "Er förflyttning skedde under svåra omständigheter och kommer kanske för lång tid att för er innebära ett liv i umbäranden och lidanden. Detta härrör dock ej från det övriga finska folkets ovillighet, det är min fasta övertygelse. Det vill göra allt som är möjligt för att underlätta ert läge. Men under nuvarande förhållanden kräves det nästan övermänskliga ansträngningar av staten, redan på grund av att den samtidigt måste söka finna utkomst- och existensmöjligheter för er och andra, ja kanske för 100.000-tals medborgare, som hotas av arbetslöshet i en tid då våra egna stora krigsbördor måste bäras och då stor-

304:4

30 juni 1940

maktskriget på det ödesdigraste hotar avskära våra förbindelser med den övriga världen och till stor del omöjliggör utbyte av varor och tjänster med andra folk. Regeringen har sökt göra vad i dess makt står för att intensifiera handelsförbindelserna överallt där detta låter sig göra under nuvarande förhållanden, d.v.s. i Östersjöområdet. Det skall även med tillfredsställelse konstateras, att efter fredsslutet nya, på ömsesidigt varuutbyte grundade handelsavtal genom vänskapliga underhandlingar kommit till stånd med Danmark, Litauen, Lettland, Estland och Sovjetunionen. Även med Tyskland har ett nytt handelsavtal i dag undertecknats".

(TT fr Helsingfors)

Tidsinställda bomber användas.

I Berlin meddelas: Det brittiska flygministeriet har 28/6 meddelat, att vid bombfällning från tyska flygplan mot militära mål i Storbritannien använts bomber, vilka exploderade först en längre tid efter nedslaget. I Berlin bekräftas detta meddelande under förklaring att det tyska flygets bruk av tidsinställda bomber utgör en vedergällning för att dylika bomber sedan flera månader fällts i Tyskland av det brittiska flyget.

(TT fr DNB)

304:5

30 juni 1940

Nordirland och Eire.

Premiärministern i Nordirland, lord Craigavon, yttrade i ett tal 29/6 bl.a.: "I Nord- och Sydirlands intresse är jag beredd att inleda intimare samarbete med de Valera beträffande försvarsfrågan under förutsättning att han i likhet med oss ställer sig på Storbritanniens och imperiets sida, att han låter de tyska och italienska diplomaterna avresa från Eire samt att han förpliktar sig att icke dra upp författningsfrågan". (TT fr Reuter)

Franska regeringen flyttar.

Från Bordeaux meddelas 29/6, att president Lebrun och regeringens medlemmar lämnat Bordeaux för att bege sig till Massif Central, vars huvudort är Clermont-Ferrand. (TT fr Stefani)

Daladier till Marocko.

Från Gibraltar meddelas 29/6, att förutvarande franske konseljpresidenten Daladier tillsammans med andra medlemmar av sin regering ankommit till Casablanca. (UP fr Gibraltar)

Balbo död.

Italienska krigsmaktens överkommando meddelar: "Vid en fientlig bombaktion över Tobruk störtade 28/6 ett av marskalk Italo Balbo fört flygplan brinnande till marken. Balbo och besättningsmedlemmarna omkommo i lågorna." (TT fr DNB)

304:6

30 juni 1940

Italienska flottförluster. Brittiska amiralitetet meddelar 29/6: Två italienska undervattensbåtar och en jagare ha sänkts i Medelhavet. (TT fr London)

Brittisk ubåt förlorad. Officiellt meddelas i London, att den brittiska undervattensbåten "Grampus" måste betraktas som förlorad. (TT fr Reuter)

Läget i Rumänien. Den rumänske propagandaministern Sidorovici förklarade vid en presskonferens, att Rumänien kl. 12 29/6 slutfört avträdandet av de territorier som ryssarna krävt. Bortflyttningen av den rumänska befolkningen fortsätter enligt den uppgjorda planen. Ministern dementerade uppgifter om att Sovjetunionen av den rumänska regeringen skulle ha krävt baser och hamnar vid Donau och Svarta havet. Han dementerade också energiskt i utlandet spridda rykten om att intermezzon skulle ha inträffat vid andra rumänska gränser. Propagandaministern betecknade vidare den ryska ockupationen som "en katastrofal orättvisa". Han yttrade: "Vi ha tagit på oss denna katastrof för att bespara Sydosteuropa en ännu större katastrof. Vi dölja icke vår sorg. Vi ha lidit och lida fortfarande, men tiden skall ge oss vår rätt. Vi skola samla alla våra krafter för att kunna uppfylla vår heliga mission. Vi skola kämpa intill dess denna orättvisa åter blivit gottgjord". (UP fr Bukarest)

304:7

30 juni 1940

Läget i Rumänien. Från Bukarest meddelas 29/6: Den till understatssekreterare i undervisningsministeriet utnämnde Horia Sima, vilken betraktas såsom chef för det forna Järngardet, har hos konung Carol anhållit om audiens för att därvid begära en radikal omändring av den rumänska politiken.
(TT fr DNB)

Polska trupper till Palestina. I en deklaration 29/6 från brittiska informationsministeriet heter det, att den polska brigaden i Syrien anslutit sig till de brittiska styrkorna i Palestina. Enligt ingångna underrättelser ha 6.000 man polska trupper med fullständig utrustning överskridit gränsen. De stå under befäl av general Kopanski. (TT fr Reuter)

Irak och Turkiet. I en officiell kommuniké från Ankara 29/6 förklaras, att Iraks utrikes- och justitieministrar haft flera överläggningar med ledande turkiska myndigheter, under vilka gemensamheten i intressen och det goda grannskapsförhållandet mellan de båda länderna konstaterats.
(TT fr DNB)

304:8

30 juni 1940

Sjökriget i Indiska oceanen.

Åtskilliga meddelanden i London tyda på tysk eller italiensk flottverksamhet i Indiska oceanen. Sålunda har en jagare tillhörande indiska flottan sänkts på okänd plats, och fientliga minfält ha påträffats vid Sydafrikas kust. (Sv.D. fr London)

Gandhi möter vicekonungen.

Gandhi hade 29/6 en överläggning med vicekonungen. I en kommuniké meddelas, att vicekonungen bett Gandhi komma till sig för en vänskaplig diskussion. (TT fr Reuter)

Japans livsrum.

I ett radiotal 29/6 förklarade japanske utrikesministern Arita: "Länderna i Östasien och Söderhavet äro geografiskt, historiskt, etnografiskt och ekonomiskt intimt förbundna med varandra. De äro bestämda att samarbeta och att hjälpa varandra ömsesidigt för det gemensamma välståndet. Förenandet av alla dessa områden under en enda ledning på grundval av gemensam existens och tryggandet av denna intressesfärs stabilitet är en naturlig konsekvens." Arita underströk att freden icke kan ~~bli~~ bli varaktig, så länge icke alla nationer kunna glädja sig åt ett eget livsrum. "För att förverkliga detta ideal förefaller det vara helt naturligt att de folk, som geografiskt, kulturellt, ekonomiskt och i rashänseende äro intimt förbundna med varandra, först söka bilda ett eget

304:9

30 juni 1940

livsrum för en gemensam existens samt upprätta fred och ordning i detta livsrum. Samtidigt måste förbindelser med andra livsrum säkras för gemensamt välstånd och gemensam utveckling." Arita berörde i detta sammanhang Japans bemödanden att skapa en nyordning i Asien. Han betecknade det såsom synnerligen beklagligt, att några stater alltjämt icke förstå Japans stora mål utan sabotera freden i Östasien genom att stödja Chiang Kai-shek. Arita betecknade det som en naturlig konsekvens, att Östasiens och Stillahavsområdets länder sammansluta sig till ett eget livsrum. "Ett sådant system förutsätter, att en stabiliserande maktfaktor förefinnes, som säkrar de gemensamma livsgrundvalarna och folkens välstånd samt deras livsrums stabilitet, vidare att de olika folkgrupperna ömsesidigt inrikta sig på att bevara ~~sina~~ sina politiska, kulturella och ekonomiska särdrag och uppträda solidariskt ~~för~~ mot varandra. Vid det europeiska krigets utbrott förklarade Japan att det icke komme att ingripa i det. Samtidigt betonande det, att det emellertid icke önskar att kriget utvidgar sig till Östasien. Japan följer med uppmärksamhet det europeiska krigets utveckling och dess återverkningar på Östasiens, inklusive Stillahavsområdets olika delar. Jag vill förklara, att Japan är vitalt intresserat av dessa områdens öde". (TT fr DNB)

304:10

30 juni 1940

Japansk blockad av Hongkong.

Japanska telegrambyrån Domei meddelar, att det japanska överkommandot i Kina i en kommuniké, som offentliggjorts 29/6, kräver att tillförselvägarna till Chungkingregeringen via Hongkong och Kowloonterritoriet fullständigt spärras. I kommunikén tillägges, att de japanska stridskrafter som 22/6 inledde operationer i närheten av Kowloonterritoriet besatt en del kinesiska baser i omgivningarna, varigenom tillförselvägarna till Hongkong blockeras, samt att de stå i begrepp att företaga alla andra nödiga åtgärder. Den officiella tidningen i Hongkong meddelar 29/6, att Hongkongregeringen beslutat om obligatorisk evakuering av alla brittiska kvinnor och barn av europeisk härkomst. Evakueringen skall vara slutförd senast 5/7. (TT fr Reuter)

x